

หนังสือที่ระลึก ครบรอบ ๗๐ปี
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ความหมายของดวงตรากรมตรวจบัญชีสหกรณ์

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เป็นกรมในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในดวงตราจึงใช้ภาพพระพิรุณประทับบนแท่นประทับหัตถ์ซ้ายถือแว่นแก้ว หัตถ์ขวาถือพระขรรค์อันมีความหมายในทางตรวจสอบสอดส่องดูแลตามภาระหน้าที่ของกรม ถัดไปเป็นนาคพาหนะของพระพิรุณ คือพระพิรุณทรงนาค พระพิรุณสีกายขาว และสีขาวยังเป็นสีประจำกระทรวงด้วย ลายประกอบในดวงตราเป็นเมฆฝนอันหมายถึงเป็นเจ้าแห่งน้ำ ความอุดมสมบูรณ์

แนวคิด และ ความหมาย ของตราสัญลักษณ์ ๗๐ ปี

เลข ๗๐ สื่อความหมายถึง การครบรอบปีที่ ๗๐ ของการสถาปนากรมตรวจบัญชีสหกรณ์

เลข ๗๐ สีหมากสุก สีประจำกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

รูปแบบอักษรไทยของเลข ๗๐ สื่อความหมายถึง การบ่งบอกเอกลักษณ์ของความเป็นไทย และการเจริญเติบโต ความก้าวหน้าของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่มีมานานถึง ๗๐ ปี

สัญลักษณ์ใบไม้สีเขียวรากไม้เขียวพันเลข ๗ สื่อความหมายถึง การปลูกฝังให้ความรู้ด้านการบัญชีที่มีคุณภาพ มาอย่างยาวนานแก่เกษตรกร และประชาชนทั่วไป โดยเริ่มจากเมล็ดพันธุ์เล็ก ๆ เมื่อได้ดินและน้ำที่ดี ก็จะส่งผลให้เจริญเติบโตแผ่กิ่งก้านออกไป เข้มแข็งและเติบโตไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สัญลักษณ์สมุดบันทึก สื่อความหมายถึง รากฐานที่สำคัญของการจดบันทึกบัญชี

แสงของดาว สื่อความหมายถึง การตรวจสอบบัญชีที่มีคุณภาพและความโปร่งใส เชื่อถือได้

“... สหกรณ์ คือ สมาคมชนิดที่ราษฎรผู้ทำการเพาะปลูกและหากิน
ด้วยการทำของขายรวบรวมกันตั้งขึ้น เพื่อยังความเจริญให้เกิดแก่หมู่ด้วยวิธี
รวมกำลังกันบำรุงตนเองและประหยัดการใช้จ่ายแต่ที่พอควร มิใช่ตั้งขึ้นเพื่อ
จัดหากำไรมาจำแนกในสมาชิกนั้น สมาคมชนิดนี้ สมควรจะอยู่ในความตรวจตรา
ของกรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ในกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ
เพราะเหตุนั้นควรตั้งที่รับจดทะเบียนสหกรณ์ขึ้นในกรมพาณิชย์และสถิติ
พยากรณ์ สำหรับจดทะเบียนสหกรณ์แทนที่ทำการจะจดทะเบียนสมาคม ...”

พระราชดำริ
พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในคราวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติสมาคม
แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๕๙

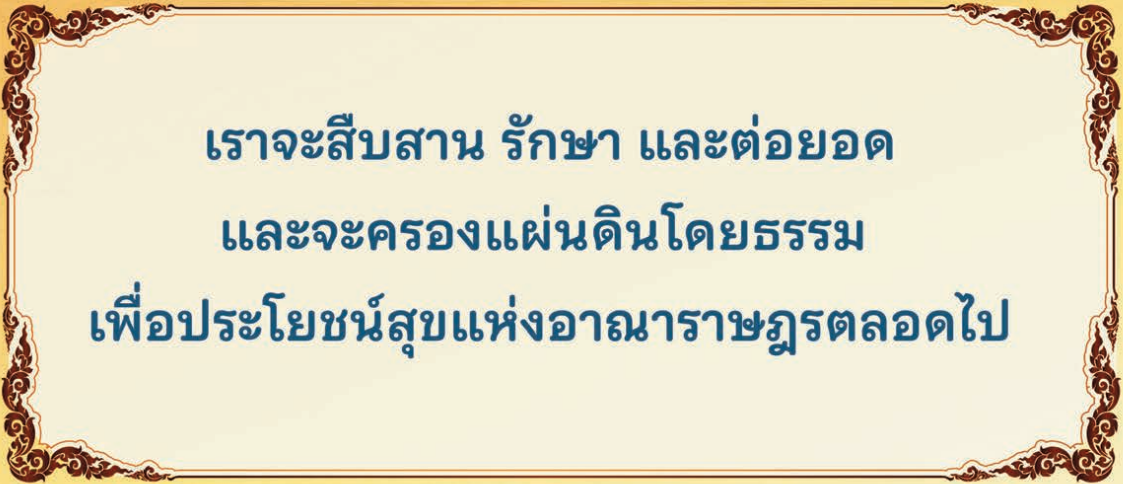

“... ด้านวิชาการ ด้านการผลิต ด้านการเลี้ยงยังช่วยได้ แต่ข้อสำคัญ
ในชีวิตของเกษตรกรถ้าได้เงินมาแล้วให้รู้จักใช้เงินสำคัญที่สุด ถ้าเขามีเงิน
เขามีรายได้เสร็จแล้วเขาเป็นหนี้ที่อื่น สู้สุดท้ายก็มาขอยืม มาขอกู้เงินจากสหกรณ์
หรือจากใคร ที่สนับสนุนและใช้หนี้ ไม่ได้ไปช่วยในการใช้จ่ายเป็นส่วนตัว
อันนี้ต้องสอน ต้องพยายามสอนทางบัญชีในครอบครัว จากรายได้ที่ได้
จากสหกรณ์ และสอน ต้องสอนการทำบัญชีในสหกรณ์ คือ รายได้ รายจ่าย
ของสหกรณ์เป็นอย่างไรต้องรู้ ในส่วนสหกรณ์ ...”

พระราชดำรัส

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
พระราชทานแก่หัวหน้าสถานีบำรุงพันธุ์สัตว์สกลนคร
ณ ศูนย์รวมนมสถานีบำรุงพันธุ์สัตว์สกลนคร วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๓๒

เราจะสืบสาน รักษา และต่อยอด
และจะครองแผ่นดินโดยธรรม
เพื่อประโยชน์สุขแห่งอาณาราษฎรตลอดไป

พระปฐมบรมราชโองการ
พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
วันที่ ๔ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

สารจากรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เนื่องในโอกาสวันสถาปนากรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ครบรอบ ๗๐ ปี
ในวันที่ ๑๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีภารกิจและบทบาทที่สำคัญในการสร้างความเข้มแข็งด้านการเงินและการบัญชีให้กับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เป็นหน่วยงานที่คอยช่วยเหลือให้คำปรึกษากับพี่น้องเกษตรกรอย่างใกล้ชิดอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังเป็นหน่วยงานบูรณาการที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการสนับสนุนขับเคลื่อนนโยบายและโครงการต่าง ๆ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มาอย่างยาวนาน

ในปี ๒๕๖๕ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ก้าวผ่านกาลเวลาและการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย มาถึงปีที่ ๗๐ ได้สั่งสมองค์ความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานสหกรณ์อันทรงคุณค่าและสร้างความน่าเชื่อถือให้สมกับการเป็นหน่วยงานตามมาตรฐานวิชาชีพ ผมขอขอบคุณผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ทุกท่าน ที่ได้ร่วมมือร่วมใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะอุตสาหะ เสียสละ มุ่งมั่น และทุ่มเท ในการทำงาน เพื่อช่วยกันขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการยกระดับความเป็นอยู่และรายได้ของพี่น้องเกษตรกรไทย รวมทั้งสร้างความมั่นคงและยั่งยืนให้กับภาคการเกษตรของไทย ผมขอให้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จงมุ่งมั่นพัฒนาต่อไปเพื่อเป็นเสาหลักที่คอยค้ำจุนเกษตรกรให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีมากยิ่งขึ้น

ในโอกาสนี้ ผมขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก ได้โปรดดลบันดาลประทานพรให้ผู้บริหารและบุคลากรในสังกัดกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ทุกท่าน ประสบแต่ความสุข ความสำเร็จ เจริญก้าวหน้า ในหน้าที่ราชการ มีกำลังกาย กำลังใจที่เข้มแข็ง สมปรารถนา ทุกประการโดยทั่วกัน เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาภาคการเกษตรและสหกรณ์ไทยสืบไป

นายเฉลิมชัย ศรีอ่อน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สารจากรัฐมนตรีช่วยว่าการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เนื่องในโอกาสวันสถาปนากรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ครบรอบ ๗๐ ปี
ในวันที่ ๑๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

เนื่องในวาระครบรอบ ๗๐ ปี กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ในวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๕ ดิฉันขอแสดงความยินดีและขอส่งความปรารถนาดีมายังคณะผู้บริหาร ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ทุกท่าน ซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะ อุตสาหะ มาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน

ปัจจุบัน “สหกรณ์” เป็นกลไกที่สำคัญในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมของไทย กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการตรวจสอบระบบการเงิน การบัญชี การควบคุมภายใน และการดำเนินงานของสหกรณ์และสถาบันเกษตรกร โดยชี้แนะแนวทางการแก้ไขปัญหาข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้สหกรณ์ได้นำไปปรับปรุงแก้ไข ก่อนที่จะเกิดความเสียหายทางการเงินในอนาคต เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส อีกทั้ง เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับสมาชิกสหกรณ์และสถาบันเกษตรกรว่าจะได้รับผลประโยชน์ที่พึงได้อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม นอกจากนี้ยังดำเนินงานด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ ส่งเสริมการจัดทำบัญชีให้เกษตรกรและประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเพื่อที่จะสามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งถือเป็นเรื่องสำคัญกับความมั่นคงของระบบสหกรณ์ และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและประชาชน

เนื่องในโอกาสที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สถาปนาครบรอบ ๗๐ ปี ดิฉันขออำนวยการให้ผู้บริหาร ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทุกภาคส่วนของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ มีกำลังใจ กำลังใจ กำลังสติปัญญาที่เข้มแข็ง ในการก้าวผ่านการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยต่าง ๆ มีการพัฒนาตนเองสู่ความเป็นมืออาชีพ เตรียมความพร้อมสู่การปรับเปลี่ยนเป็นองค์กรดิจิทัล สอดคล้องกับเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ในระดับชาติ เพื่อร่วมกันบูรณาการเสริมสร้างความเข้มแข็งและนำพาสหกรณ์และสถาบันเกษตรกรให้เติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืน

นางสาวมนัญญา ไทยเศรษฐ์
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สารจากปลัด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันสถาปนากรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ครบรอบ ๗๐ ปี
ในวันที่ ๑๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาภาคการเกษตร และยกระดับคุณภาพชีวิตและรายได้ของเกษตรกร ความท้าทายใหม่ ๆ ทั้งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ การเข้าสู่สังคมสูงอายุ รวมทั้งปัญหาที่เกิดจากวิกฤตโควิด-๑๙ ทำให้เราต้องปรับเปลี่ยนนโยบายเพื่อให้ครอบคลุมและรองรับความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เพื่อนำภาคเกษตรของประเทศและพี่น้องเกษตรกร ให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาเกษตรปลอดภัย เกษตรมั่นคง และเกษตรยั่งยืน รวมทั้งเกษตรอัจฉริยะ เกษตรชีวภาพ และเกษตรแปรรูป

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ถือเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีส่วนร่วมสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ในการพัฒนาในระดับประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตรเพื่อรองรับการดำเนินนโยบายของโครงการต่าง ๆ และส่งเสริมการดำเนินงานขององคาพยพอื่น ๆ ให้ขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสถาบันเกษตรกรนับเป็นระบบนิเวศพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาภาคการเกษตร การสร้างความเข้มแข็งด้านการเงินและการบัญชีให้กับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร รวมทั้งการส่งเสริมให้นำข้อมูลในรายงานทางการเงินมาใช้ประโยชน์ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงาน จึงนับว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตรดังกล่าว นอกจากนี้ เกษตรกรยังสามารถเข้าถึงแหล่งลงทุนผ่านทางสถาบันเกษตรกรต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ ซึ่งเป็นการสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพให้กับผู้ที่มีข้อจำกัดในการเข้าถึงสถาบันทางการเงินที่เป็นทางการ อีกทั้งช่วยลดความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ โดยเฉพาะในช่วงที่เศรษฐกิจไทยได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากวิกฤตโควิด-19

ในโอกาสที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์สถาปนามาถึงปีที่ ๗๐ นี้ ผมขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย โปรดอำนวยการให้ข้าราชการและบุคลากรของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ทุกท่าน จงประสบกับความสุข ความเจริญ มีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง พร้อมเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าสืบไป

นายทองเปลว กองจันทร์
ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สารจากอธิบดี กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันสถาปนากรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ครบรอบ ๗๐ ปี
ในวันที่ ๑๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทอย่างสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการด้านการเงินและการบัญชีของสหกรณ์และสถาบันเกษตรกรให้เกิดความโปร่งใส น่าเชื่อถือ และได้มาตรฐาน โดยได้กำหนดทิศทางการทำงานขับเคลื่อนภารกิจให้สอดคล้องกับเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ ตอบสนองนโยบายของรัฐบาล และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการพัฒนาภาคการเกษตรให้เข้มแข็งและสามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

นับตั้งแต่วันสถาปนากรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๕ จวบจนปัจจุบัน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้อยู่เบื้องหลังการสร้างความสำเร็จด้านการเงินการบัญชีให้แก่สถาบันเกษตรกร รวมทั้งดูแลผลประโยชน์ของมวลสมาชิก ให้พึงได้อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม โดยดำเนินการในหลากหลายมิติ ทั้งการตรวจสอบบัญชี การวางระบบบัญชี การพัฒนามาตรฐานการสอบบัญชี การพัฒนาสมรรถนะด้านการเงินการบัญชีให้แก่คณะกรรมการและสมาชิกสหกรณ์ การสอนทำบัญชีให้แก่เกษตรกร เยาวชน และประชาชนทั่วไป รวมทั้งการสร้างเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรกรด้านบัญชี เพื่อให้เกิดการยกระดับการพัฒนาทั้งในระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ตลอดระยะเวลา ๗๐ ปี ที่ผ่านมา ข้าราชการและบุคลากรกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้ทุ่มเททำงานด้วยความวิริยะอุตสาหะ และเสียสละอย่างเต็มที่ แต่ในปัจจุบันได้เกิดตัวแปร ความเสี่ยง และความท้าทายใหม่ ๆ ทำให้บุคลากรทุกท่านต้องเร่งสั่งสมความรู้ ความเป็นมืออาชีพ และพัฒนาทักษะใหม่ ๆ โดยเฉพาะทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อนำมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน รวมถึงในด้านงานสอบบัญชี ผมขอเป็นตัวแทนผู้บริหารทั้งในอดีตและปัจจุบัน กล่าวขอบคุณบุคลากรทุกท่านสำหรับความเหน็ดเหนื่อย ความยากลำบาก และความเสียสละอดทนในการทำงาน ทำให้คนรุ่นปัจจุบันและรุ่นต่อ ๆ ไป เกิดความภาคภูมิใจ ความรัก และความศรัทธาต่อองค์กร ซึ่งเป็นผู้อยู่เบื้องหลังการดูแลผลประโยชน์ของสมาชิกสถาบันเกษตรกรทั้งมวล

ในโอกาสที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สถาปนาครบรอบ ๗๐ ปี ในวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๕ นี้ ผมขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลก รวมทั้งสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โปรดอำนวยการอำนวยพรให้ทุกท่านประสบแต่ความสุข ความเจริญ มีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ มีพลังกาย พลังใจที่เข้มแข็ง เพื่อร่วมกันนำพาภาคเกษตรและสถาบันเกษตรกรมุ่งไปข้างหน้าอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

นายโอภาส ทองยงค์
อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

คำนำ

เนื่องในโอกาสวาระสำคัญยิ่งของการเวียนมาบรรจบครบรอบ ๗๐ ปี แห่งการสถาปนากรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ในวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๕ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จึงได้จัดทำหนังสือที่ระลึกขึ้นเพื่อรวบรวมเรื่องราวตลอด ๗ ทศวรรษที่ผ่านมา รวมทั้งบันทึกผลการดำเนินงาน การสนองงานพระราชดำริซึ่งมีอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ โดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์มีหน้าที่เสริมสร้างความรู้ด้านการจัดทำบัญชีแก่เกษตรกร เยาวชน และประชาชนทั่วไป ซึ่งการจัดทำบัญชีนั้นจะช่วยให้รู้รายรับและควบคุมค่าใช้จ่ายได้ สามารถวางแผนการใช้จ่ายอย่างสมเหตุสมผล และพอประมาณ อันเป็นการวางรากฐานสำคัญสำหรับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดทำบัญชีจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญประการหนึ่งในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตลอด ๗ ทศวรรษที่ผ่านมา กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้เติบโตและปรับเปลี่ยนบทบาทมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทแวดล้อม โดยเริ่มจากยุคแห่งการตรวจสอบความถูกต้องใน ๓ ทศวรรษแรก เข้าสู่ยุคของการเสริมสร้างความเข้มแข็งในทศวรรษที่ ๔ ยุคของการปรับเปลี่ยนเพื่อพัฒนาในทศวรรษที่ ๕ ยุคของการก้าวไกลด้วย IT นำบัญชีสู่เกษตรกรไทยในทศวรรษที่ ๖ และยุคของการบูรณาการเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในทศวรรษที่ ๗ ตลอดระยะเวลาของการพัฒนาประเทศ ทุกรัฐบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาสหกรณ์ ด้วยถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายและโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาภาคการเกษตรของประเทศและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในชนบท กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ตระหนักถึงภารกิจสำคัญนี้ ในการสร้างความเข้มแข็งด้านการเงินและการบัญชีให้แก่สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรให้ก้าวไปข้างหน้าได้อย่างยั่งยืน ด้วยการทำหน้าที่เป็นผู้อยู่เบื้องหลังการดูแลรักษาผลประโยชน์ให้กับสมาชิกสหกรณ์ทั้งหมด จึงอาจกล่าวได้ว่าตลอดระยะเวลา ๗๐ ปีที่ผ่านมา กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เติบโตและพัฒนาไปพร้อมกับการพัฒนาสหกรณ์ในประเทศไทย

ในทศวรรษวิถีถัดไป กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ พร้อมร่วมมือกับภาคีเครือข่ายและพันธมิตรทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์และนโยบายต่าง ๆ ในการสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันเกษตรกร และทำหน้าที่ผู้สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ทั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือที่ระลึกเล่มนี้จะเป็นบันทึกทางประวัติศาสตร์อันทรงคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าและอ้างอิงของหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ รวมทั้งสถาบันการศึกษาและสาธารณชนทั่วไป

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

๑๒ มีนาคม ๒๕๖๕

ภาพวาดลายเส้นของนางสาวเบญจมาพร พงษ์ศักดิ์ภักดี
สมาชิกชมรมข้าราชการบำเหน็จบำนาญกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

สารบัญ

๑

- ดวงตรากรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และตราสัญลักษณ์ ๗๐ ปี ๐๑

๒

- ทำเนียบอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (อดีต - ปัจจุบัน) ๑๖
- ผังโครงสร้าง วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมร่วม วัฒนธรรมองค์กร ๑๘

๓

- การสนองพระราชดำริ ในส่วนที่เกี่ยวกับงาน ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ๒๐

➤ ๔

- เหตุการณ์สำคัญตลอด ๗ ทศวรรษ
(ปี พ.ศ. ๒๔๙๕ - ๒๕๖๕) **๓๒**
- แรกเริ่มงานสหกรณ์
และการตรวจบัญชีในประเทศไทย **๔๕**

➤ ๕

- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กับ ๗ ทศวรรษ
ที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. ๒๔๙๕ - ๒๕๖๕) **๔๘**
- ยุค “ตรวจสอบความถูกต้อง”
ทศวรรษที่ ๑ - ๓ (ปี พ.ศ. ๒๔๙๕ - ๒๕๒๕) **๕๙**
- ยุค “เสริมสร้างความเข้มแข็ง”
ทศวรรษที่ ๔ (ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ - ๒๕๓๕) **๖๒**
- ยุค “ปรับเปลี่ยนเพื่อพัฒนา”
ทศวรรษที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๓๖ - ๒๕๔๕) **๗๒**
- ยุค “ก้าวไกลด้วย IT นำบัญชีสู่เกษตรกรไทย”
ทศวรรษที่ ๖ (ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ - ๒๕๕๕) **๘๐**
- ยุค “บูรณาการเพื่อความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน”
ทศวรรษที่ ๗ (ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๕) **๑๐๖**

➤ ๖

- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
กับการสร้างแรงบันดาลใจ **๑๔๒**
- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
กับผลงานแห่งความภาคภูมิใจ **๑๖๕**
- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
กับความทรงจำที่ทรงคุณค่า **๑๘๒**

ทำเนียบอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

(อดีต - ปัจจุบัน)

ม.ล.อุดม ทินกร
พ.ศ. ๒๔๙๕ - ๒๕๐๒

นายสละ วีรเชียร
พ.ศ. ๒๕๐๒ - ๒๕๐๙

นายสุธี สิงห์เสนห์
พ.ศ. ๒๕๐๙ - ๒๕๑๙

นายสำรวย อุเทนสุต
พ.ศ. ๒๕๑๙ - ๒๕๒๔

นายเชิญ บำรุงวงศ์
พ.ศ. ๒๕๒๔ - ๒๕๒๕

นายประวัติ จาติกวนิช
พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๒๙

นายอนันต์ ชำนาญกิจ
พ.ศ. ๒๕๒๙ - ๒๕๓๕

นายสุภาพ เสวตาลัย
พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๓๖

นายอนันต์ ชำนาญกิจ
พ.ศ. ๒๕๓๖ - ๒๕๓๗

นายสมพงษ์ ปองเกษม
พ.ศ. ๒๕๓๗ - ๒๕๓๙

นายสมพงษ์ ธีรวงศ์
พ.ศ. ๒๕๓๙ - ๒๕๔๐

นางสาวพีรรัตน์ อังคุรรัต
พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๑

นางสาวสุพัตรา ธารเสนีวัฒน์
พ.ศ. ๒๕๔๑ - ๒๕๔๗

นายอนันต์ ภูสิทธิกุล
พ.ศ. ๒๕๔๗ - ๒๕๔๘

นางสาวสุพัตรา ธารเสนีวัฒน์
พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๔๙

นายเรืองชัย บุญญานันต์
พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๑

นายศุภชัย บานพับทอง
พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๒

นายอนันต์ ภูสิทธิกุล
พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๓

นายสิงห์ทอง ชินวรรังสี
พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๔

นายจักรี สุจริตธรรม
พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๕

นายวิจักร อากัปกิริยา
พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๖

นายวิชนะโรจน์ ทรัพย์สงสุข
พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘

นายสมปอง อินทร์ทอง
พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙

นางปริสสุทธิ์ เปรมประพันธ์
พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐

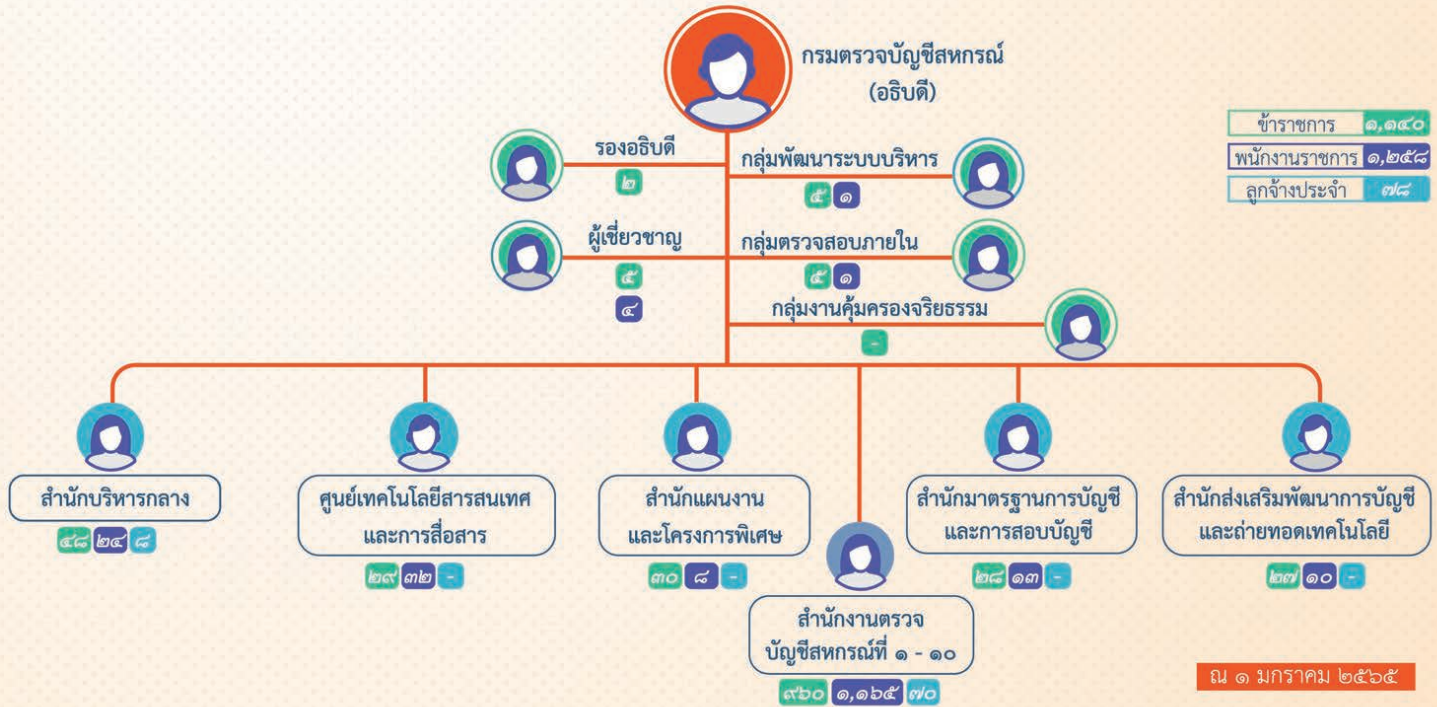

นายโอภาส ทองยงค์
พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕

นายอำพันธุ์ เวหุตันติ
พ.ศ. ๒๕๖๕ - ปัจจุบัน

โครงสร้างและอัตรากำลังกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

วิสัยทัศน์

“ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕
สหกรณ์และเกษตรกรมีความเข้มแข็ง
ด้านการเงินการบัญชีที่มีคุณภาพ เชื่อถือได้”

เป้าหมายการให้บริการ

แผนปฏิบัติการราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕) ได้กำหนดเป้าหมายการให้บริการคือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของกรม อันแสดงถึงผลประโยชน์ที่มีต่อกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการ ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จของเป้าหมายการให้บริการระดับกระทรวง

เป้าหมายที่ ๑

สถาบันเกษตรกร

มีความเข้มแข็งด้านการเงินการบัญชี

เป้าหมายที่ ๒

เกษตรกร

มีภูมิคุ้มกันทางการเงิน

**การสนองพระราชดำริ
ในส่วนที่เกี่ยวกับงานของ
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์**

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้เสด็จขึ้นครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ลำดับที่ ๙ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ พระองค์ทรงมีพระปฐมบรมราชโองการ

“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม
เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”

(๕ พฤษภาคม ๒๔๙๓)

นับแต่นั้นเป็นต้นมา ทรงมีพระปณิธานที่จะบำบัดทุกข์บำรุงสุขของอาณาประชาราษฎร์ ทรงเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมพสกนิกรในทั่วทุกภูมิภาค และทุกท้องถิ่นของประเทศ ทรงรับทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ของราษฎรและทรงตระหนักดีว่า การเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักของคนไทย ส่วนใหญ่เกษตรกรไทยประสบปัญหาภัยธรรมชาติ ขาดแคลนปัจจัยการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ น้ำ สภาพที่ดินที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ มีสภาพความเป็นอยู่ที่ลำบาก มีฐานะยากจน มีความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพ ขาดแคลนเงินทุน

พระองค์ทรงห่วงใยในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกร จึงทรงมีพระราชดำริให้มีการจัดทำโครงการต่าง ๆ ในการจัดหาปัจจัยการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ การจัดหาแหล่งน้ำ การทำฝนหลวง การพัฒนาดิน การถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร และทรงย้ายอยู่เสมอให้นำหลักการของวิธีการสหกรณ์มาใช้ในการแก้ไขปัญหา จนปัจจุบัน มีโครงการพระราชดำริกระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ เป็นแหล่งน้ำ แหล่งเรียนรู้ ช่วยเหลือเกษตรกรให้สามารถทำมาหากิน ประกอบอาชีพการเกษตรได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน นอกจากนี้ ทรงส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสหกรณ์ขึ้นในพื้นที่โครงการ เพื่อเป็นแหล่งเงินทุน แหล่งจำหน่ายผลผลิต ฝึกให้เกษตรกรได้รู้จักวิธีการดำเนินงานของระบบสหกรณ์ อันจะพัฒนาความเป็นอยู่ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีความมั่นคง สามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยส่วนรวม

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์ลำดับที่ ๑๐ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ ทรงมีพระปฐมบรมราชโองการ

“เราจะสืบสาน รักษา และต่อยอด
และครองแผ่นดินโดยธรรม
เพื่อประโยชน์สุขแห่งอาณาราษฎรตลอดไป”

(๔ พฤษภาคม ๒๕๖๒)

และทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจนานัปการ ทรงห่วงใย และทรงคำนึงถึงประโยชน์สุขของอาณาประชาราษฎร์เป็นสำคัญ โดยมีพระราชประสงค์ที่จะสนองพระราชปณิธานในสมเด็จพระบรมชนกนาถ ด้วยการสืบสาน รักษาและต่อยอดศาสตร์พระราชา และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้ประชาชนได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และประเทศชาติเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงทั้งยังทรงรับสั่งให้เน้นย้ำและปฏิบัติตาม “ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน” และทรงตระหนักถึงปัญหาความเป็นอยู่ของพสกนิกรของพระองค์อย่างหาที่สุดมิได้ ทั้งด้านทรัพยากร การอุปโภคบริโภค การศึกษา การฝึกอาชีพ คุณภาพชีวิต และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน พระองค์ทรงส่งเสริมให้เด็กนักเรียนรู้จักเก็บ อดออม และพอเพียง ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และพระราชทานกระปุกออมสินซึ่งมีภาพวาดฝีพระหัตถ์ โดยเป็นภาพครอบครัวที่อบอุ่น ทั้งด้านหน้าและด้านหลัง พร้อมลายพระหัตถ์ข้อความว่า “ครอบครัวสุขสันต์ ช่วยกันเก็บออม และพลังของคนคิดดี ทำดี และมีความกตัญญูเป็นพลังที่มีอนุภาพที่จะดำรงรักษาความสุขความเจริญอย่างวัฒนาถาวร ของครอบครัว ชุมชน และชาติบ้านเมืองต่อไป”

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ได้ทรงเห็นถึงความทุกข์ยาก ลำบากของประชาชน อันเกิดจากปัญหาความเสื่อมโทรมของที่ดินทำกิน แหล่งน้ำ สิ่งแวดล้อม การขาดความรู้ในการประกอบอาชีพ รวมถึง การด้อยโอกาสของประชาชนที่อยู่ในชนบทห่างไกล จึงทรงริเริ่มโครงการ พระราชดำริเพื่อพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน โดยเฉพาะประชาชน ที่ประสบปัญหาความยากจนให้ดีขึ้น

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ ได้เข้าร่วมสนองงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมการค้าเงินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อให้เกษตรกร นักเรียน และเยาวชน มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำ บัญชีรายบุคคล สามารถแยกประเภทรายรับ-รายจ่าย คำนวณต้นทุนกำไร ของการประกอบอาชีพแต่ละประเภทอาชีพได้ อันจะนำไปสู่ความสำเร็จ ในการประกอบอาชีพ กรรมการกลุ่มอาชีพ/ผู้ทำบัญชี และนักเรียนสามารถนำ ข้อมูลทางบัญชีไปใช้ มีการร่วมคิด ร่วมวางแผนในการเพิ่มขีดความสามารถ ของชุมชน สนับสนุนการบริหารจัดการทางการเงินในระดับครัวเรือนและ เพิ่มขีดความสามารถประกอบอาชีพของชุมชน ในการพัฒนาเศรษฐกิจ ในพื้นที่และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้สนองพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในการให้ความรู้ด้านการจัดทำบัญชี และพัฒนาให้เกษตรกรมีความสามารถ จัดการวางแผนด้านการประกอบอาชีพของตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางบัญชี โดยสอนแนะนำการจัดทำบัญชีรับ - จ่าย ในครัวเรือนและบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่โครงการ ในหมู่บ้านบริวารของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ รวม ๖ ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน จังหวัดจันทบุรี ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน จังหวัดฉะเชิงเทรา ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน จังหวัดสกลนคร ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ จังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทอทอง จังหวัดนครราชสีมา และศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย จังหวัดเพชรบุรี

โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระราชดำริ ในการฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำและการฟื้นฟูระบบการเกษตร เพื่อให้ราษฎรในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริมีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้นให้มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ดินอย่างยั่งยืน มีการนาระบบอนุรักษ์ดินและน้ำมาใช้ และมีการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มผลผลิตให้มากขึ้น เป็นการสร้างรายได้ และเพื่อเผยแพร่ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินให้แก่เกษตรกรและชุมชน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้น้อมนำแนวพระราชดำริมาใช้ในการพัฒนาอาชีพและ

ส่งเสริมรายได้ให้แก่ราษฎรในโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยจัดทำแผนแม่บทโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นแนวทางในการดำเนินการ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้เข้าร่วมบูรณาการตามโครงการเพื่อเป็นการสนองงานตามพระราชดำริโดยสอนแนะนำการจัดทำบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน และบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพให้แก่เกษตรกรในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง ได้แก่ นครศรีธรรมราช พัทลุง และสงขลา เพื่อให้มีความรู้ สามารถแยกประเภทรายรับ รายจ่าย และคำนวณต้นทุน กำไรของการประกอบอาชีพแต่ละประเภทอาชีพได้ อันจะนำไปสู่ความสำเร็จ ในการประกอบอาชีพ สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

โครงการหลวง

โครงการหลวงเกิดขึ้นด้วยพระบารมีในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร “พ่อหลวง” กรมตรวจบัญชีสหกรณ์มีโอกาสทำงานสนองเบื้องพระยุคลบาท โดยระยะเริ่มต้นเข้าไปช่วยเหลือให้คำแนะนำด้านการวางระบบบัญชี การจัดทำบัญชี การควบคุมภายในแก่เจ้าหน้าที่ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวง และต่อมาขยายผลโดยการถ่ายทอดความรู้ด้านการจัดทำบัญชีให้แก่ ครูบัญชี เยาวชน และนักเรียนในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์มีเป้าหมายเพื่อสร้างครูบัญชีเยาวชนให้เป็นแกนนำในการส่งเสริมการจัดทำบัญชีให้แก่นักเรียน สร้างวินัยทางการเงิน และการออมของครูบัญชีเยาวชน และนักเรียนในพื้นที่โครงการหลวง วัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนในพื้นที่โครงการหลวง มีความรู้ความสามารถ จัดทำบัญชีของตนเองและครอบครัว นำไปสู่วินัยทางการเงินและเกิดการออมในอนาคตและสร้างครูบัญชีเยาวชนให้เป็นแกนนำในการส่งเสริมการจัดทำบัญชี แก่ นักเรียนในพื้นที่โครงการหลวง ซึ่งมีเป้าหมายครูบัญชีเยาวชน / นักเรียน ในพื้นที่โครงการหลวง ๓๘ ศูนย์ ๕ จังหวัด ประกอบด้วย เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน พะเยา และลำพูน

โครงการศิลปาชีพ

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงสร้างอาชีพ สนับสนุน ส่งเสริม และฝึกอาชีพให้ราษฎรทำตามความถนัด และด้วยพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อราษฎร ซึ่งมีอยู่ทั่วทุกภูมิภาค ของประเทศ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ มีหน้าที่ในการเสริมสร้างความรู้ ด้านบัญชีแก่เกษตรกร เยาวชน และประชาชนทั่วไป เพื่อให้เกิดระบบ เศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็ง เกษตรกรจำเป็นต้องมีความรู้เรื่องการทำบัญชี รายรับรายจ่าย ซึ่งเป็นพื้นฐานทางบัญชี และพัฒนาให้เกษตรกรสามารถ คิดกำไรขาดทุนจากการประกอบอาชีพของตนเองได้อย่างยั่งยืน กรมตรวจ บัญชีสหกรณ์ได้ดำเนินการอบรมสอนแนะนำการจัดทำบัญชีรับ - จ่าย ในครัวเรือน ต่อเนื่องด้วยบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ ให้แก่เกษตรกร ในพื้นที่โครงการศิลปาชีพ เพื่อให้สามารถควบคุมรายจ่ายในครัวเรือน และคำนวณต้นทุนของการประกอบอาชีพได้ โดยอบรมการจัดทำบัญชี ต้นทุนอาชีพให้แก่เกษตรกรที่ประกอบอาชีพทอผ้า / หัตถกรรมอื่น ๆ ในพื้นที่ ดำเนินโครงการศิลปาชีพ ทั้ง 15 จังหวัด ได้แก่ พระนครศรีอยุธยา สุรินทร์ อุบลราชธานี ร้อยเอ็ด มุกดาหาร กาฬสินธุ์ ศรีสะเกษ อุตรดิตถ์ เลย สกลนคร บึงกาฬ ขอนแก่น นครพนม แม่ฮ่องสอน และนครศรีธรรมราช

โครงการส่งเสริมการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมาย ตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้สนองงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยให้ความรู้ด้านการจัดทำบัญชี และพัฒนาให้แก่เกษตรกรมีความสามารถจัดการวางแผนด้านการประกอบอาชีพของตนเองได้อย่างยั่งยืน ด้วยการให้ประโยชน์จากข้อมูลทางบัญชี จึงได้จัดทำโครงการสอนและจัดทำบัญชีรับ - จ่ายในครัวเรือน และบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพให้แก่เกษตรกรในพื้นที่โครงการ เพื่อให้มีความรู้ สามารถแยกประเภทรายรับและรายจ่าย และคำนวณต้นทุน กำไรของการประกอบอาชีพแต่ละประเภทอาชีพได้ อันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการประกอบอาชีพ สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ประกอบด้วย ๖ โครงการ ดังนี้

๑. โครงการเกษตรวิชาญา จังหวัดเชียงใหม่
๒. โครงการร้อยใจรัก จังหวัดเชียงใหม่
๓. โครงการพัฒนาพื้นที่หนองอ้ออันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดยโสธร
๔. โครงการอ่างเก็บน้ำลำพันขาดน้อยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดอุตรธานี

๕. โครงการพัฒนาตามพระราชดำริของสำนักพระราชเลขานุการ จำนวน ๗ โครงการ คือ
  - ๑) โครงการศูนย์พัฒนาไม้ผลตามพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี
  - ๒) โครงการศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ จังหวัดระยอง
  - ๓) โครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขาตามพระราชดำริ จังหวัดสระแก้ว - ปราจีนบุรี
  - ๔) โครงการศูนย์พัฒนาปศุสัตว์ตามพระราชดำริ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย
  - ๕) โครงการศูนย์อำนวยความสะดวกโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่
  - ๖) โครงการศูนย์บริการและพัฒนาลุ่มน้ำปาย ตามพระราชดำริ จังหวัดแม่ฮ่องสอน
  - ๗) โครงการศูนย์บริการและพัฒนาพื้นที่สูงปางตอง ตามพระราชดำริ จังหวัดแม่ฮ่องสอน
๖. โครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน (๑๑ ลุ่มน้ำ ๗ จังหวัด) ดังนี้
  - ๑) จังหวัดเลย (๑ ลุ่มน้ำ)
  - ๒) จังหวัดพิษณุโลก (๑ ลุ่มน้ำ)
  - ๓) จังหวัดน่าน (๑ ลุ่มน้ำ)
  - ๔) จังหวัดอุตรดิตถ์ (๑ ลุ่มน้ำ)
  - ๕) จังหวัดเชียงใหม่ (๒ ลุ่มน้ำ)
  - ๖) จังหวัดเชียงราย (๑ ลุ่มน้ำ)
  - ๗) จังหวัดแม่ฮ่องสอน (๔ ลุ่มน้ำ)

โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่

เมื่อครั้งทรงดำรงพระราชอิสริยยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดให้มีโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้งานวิจัยพัฒนาและงานบริการจัดการไร่นา สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและช่วยแก้ไขปัญหาลูกปสรคให้เกษตรกร ได้อย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์ ตลอดจนเพื่อสร้างและพัฒนาคือความร่วมมือระหว่างหน่วยงานวิชาการ หน่วยงานส่งเสริมและศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ดำเนินงานในรูปแบบการบูรณาการนักวิชาการแต่ละสาขา ทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง พัฒนาที่ดิน และการบัญชี ฯลฯ โดยอาศัยเครื่องมืออุปกรณ์ เข้าช่วยในการปฏิบัติงาน จากผลการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าว ทำให้การบริการทางวิชาการและถ่ายทอดเทคโนโลยีบรรลุผลสำเร็จ สามารถกระตุ้นให้เกษตรกรเกิดการตื่นตัวและยอมรับนวัตกรรมใหม่ ๆ แนะนำการจัดทำบัญชีแก่เกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรสามารถบันทึกรายรับรายจ่ายประจำวันได้เป็นผล ทำให้ทราบฐานะการเงินของตนเอง และวางแผนการประกอบอาชีพได้ โดยได้จัดตั้งหน่วยปฏิบัติงานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ประจำจังหวัดขึ้น เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาด้านบัญชีแก่เกษตรกรอย่างรวดเร็ว อีกทั้งเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและชุมชน เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำ แก้ไขปัญหาด้านการบัญชีแก่ผู้รับบริการ และกระตุ้นให้ผู้รับบริการมีความสนใจการจัดทำบัญชีรับ - จ่ายในครัวเรือน บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ และบัญชีต้นทุนกำไรเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชน ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้เข้าร่วมสนองงานตามพระราชดำริ โดยร่วมกับโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (สสท.) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ จนถึงปัจจุบัน การดำเนินงานโครงการเริ่มต้นจากโครงการส่งเสริมกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน และสานต่อด้วยโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน รับผิดชอบในการวางระบบบัญชี และให้ความรู้ด้านการบัญชีที่เหมาะสมแก่ครูและนักเรียน โดยน้อมนำแนวพระราชดำริใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงาน ตามแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารให้ “เด็กและเยาวชน เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา” โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Development) ในการพัฒนาคน พัฒนาการเกษตร สิ่งแวดล้อมและ วัฒนธรรม และเป็นการพัฒนาแบบองค์รวม (Holistic Development)

เชื่อมโยงทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม พร้อมทั้งน้อมนำ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในพื้นที่โครงการ จำนวน ๕๑ จังหวัด ได้แก่ พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี ฉะเชิงเทรา จันทบุรี ตราด สระแก้ว นครนายก บุรีรัมย์ สุรินทร์ มุกดาหาร ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ อุบลราชธานี อุตรธานี เลย สกลนคร หนองคาย บึงกาฬ หนองบัวลำภู ขอนแก่น นครพนม พิชณุโลก อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์ ตาก เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา ลำปาง แม่ฮ่องสอน แพร่ น่าน นครศรีธรรมราช กระบี่ สุราษฎร์ธานี ชุมพร ระนอง พังงา สงขลา พัทลุง สตูล ปัตตานี ยะลา ตรัง นราธิวาส เพชรบุรี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ กาญจนบุรี และ กรุงเทพมหานคร

โครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้เข้าร่วมสนองงานตามพระราชดำริ โดยร่วมกับโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (สสท.) ดำเนินงานโครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ในพื้นที่โครงการ ๒๔ จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา บุรีรัมย์ มหาสารคาม ชัยภูมิ สุรินทร์ อุบลราชธานี ยโสธร ร้อยเอ็ด มุกดาหาร อำนาจเจริญ กาฬสินธุ์ ศรีสะเกษ อุตรดิตถ์ เลย สกลนคร หนองคาย หนองบัวลำภู ขอนแก่น นครพนม บึงกาฬ กระจ่าง ภูเก็ท พังงา และระนอง โดยอบรมสอนแนะนำการจัดทำบัญชีให้แก่กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมให้กรรมการและผู้จัดทำบัญชีกลุ่มสามารถจัดทำบัญชีได้ และนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์สูงสุด กลุ่มมีความเข้มแข็ง สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีความรู้ ความสามารถที่จะสร้างความก้าวหน้าให้แก่ตนเอง และส่งผลให้คนในครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

โครงการพัฒนากลุ่มอาชีพประชาชน ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้เข้าร่วมสนองงานตามพระราชดำริ ร่วมกับโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (สสท.) ดำเนินงานตามแผนพัฒนากลุ่มอาชีพประชาชนในถิ่นทุรกันดาร โดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ทำหน้าที่วางระบบบัญชี อบรมสอนแนะนำการจัดทำบัญชีให้แก่กรรมการกลุ่มอาชีพ หรือผู้ทำบัญชีในพื้นที่โครงการจำนวน ๒๙ จังหวัด ได้แก่ ลพบุรี ฉะเชิงเทรา บุรีรัมย์ มุกดาหาร อุบลราชธานี อุตรธานี สกลนคร บึงกาฬ ขอนแก่น นครพนม พิษณุโลก อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์ ตาก เชียงใหม่ พะเยา แม่ฮ่องสอน น่าน นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี พังงา ชุมพร สงขลา สตูล ยะลา ตรัง นราธิวาส ราชบุรี กาญจนบุรี เพื่อส่งเสริมให้สามารถจัดทำบัญชี และนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์สูงสุดของแผนพัฒนากลุ่มอาชีพฯ ให้กลุ่มมีความมั่นคง สมาชิกมีกำลังใจ สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีความรู้ ความสามารถที่จะสร้างความก้าวหน้าให้แก่ตนเองส่งผลให้คนในครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

เหตุการณ์สำคัญ
ตลอด ๗ ทศวรรษ
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
(ปี พ.ศ. ๒๔๙๕ - ๒๕๖๕)

ในช่วง ๗ ทศวรรษที่ผ่านมา สามารถแบ่งออกเป็น ๕ ยุค ที่สำคัญและโดดเด่น
ตามภารกิจหลักด้านตรวจสอบบัญชี และการสอนแนะการจัดทำบัญชี

ยุค “ตรวจสอบความถูกต้อง” ทศวรรษที่ ๑ - ๓
(พ.ศ. ๒๔๙๕ - ๒๕๒๕)

ม.ล.อุดม ทินกร
พ.ศ. ๒๔๙๕ - ๒๕๐๒

เป็นยุคที่ผู้สอบบัญชีจากส่วนกลางเดินทางไปตรวจบัญชีสหกรณ์ทั่วประเทศ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของงบการเงิน

○ ๒๔๗๑
๑๒ มีนาคม ๒๔๙๕

พ.ร.บ. สหกรณ์ พ.ศ. ๒๔๗๑

สถาปนากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ แบ่งส่วนราชการเป็น ๕ กอง

๑. สำนักงานเลขานุการกรม

๒. กองประมวลบัญชี

๓. กองตรวจบัญชีสหกรณ์นอกกิจ

๔. กองตรวจบัญชีสหกรณ์พาณิชย์

๕. กองตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ดิน

พ.ศ. ๒๔๙๕

๒๕๐๒

นายสละ วีรเอียร
พ.ศ. ๒๕๐๒ - ๒๕๐๙

- ๒๕๐๖ พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๖ แบ่งส่วนราชการเป็น ๕ หน่วยงาน คือ ๑) สำนักงานเลขานุการกรม ๒) กองประมวลบัญชี ๓) กองตรวจบัญชีสหกรณ์นอกกิจ ๔) กองตรวจบัญชีสหกรณ์พาณิชย์ และ ๕) กองตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ดิน

- ริเริ่มการของบประมาณจากรัฐบาลจัดซื้อที่ดินรวมทั้งอาคาร จากหม่อมเจ้าจรจบกิตติคุณกิติยาร ไอรสของพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระจันทบุรีนฤนาถ (ปัจจุบันอาคารนี้ ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นอาคารอนุรักษ์ดีเด่นจากกรมศิลปากร) ซึ่งเป็นที่ตั้งของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในปัจจุบัน

นายสุธี สิงห์เสนห์
พ.ศ. ๒๕๐๙ - ๒๕๑๙

- ▶ การพัฒนาการบัญชีและการสอบบัญชีสหกรณ์ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล โดยวางรากฐานงานสอบบัญชีสหกรณ์ให้มีมาตรฐาน เป็นที่เชื่อถือแก่วงการสหกรณ์และบุคคลทั่วไป
- ▶ คู่มือการปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่เป็นมาตรฐาน

- ๒๕๑๑ พ.ร.บ. สหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑
- ๒๕๑๕ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ๒๕๑๖ ประกาศกฎกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กำหนดประเภทของสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียน มีดังต่อไปนี้

๑. สหกรณ์การเกษตร	๒. สหกรณ์ประมง
๓. สหกรณ์นิคม	๔. สหกรณ์ร้านค้า
๕. สหกรณ์บริการ	๖. สหกรณ์ออมทรัพย์

นายเชิฐ บำรุงวงศ์
พ.ศ. ๒๕๒๔ - ๒๕๒๕

- ▶ การจัดตั้งสำนักงานตรวจสอบกิจการสถาบันเกษตรกรจังหวัด ตามแผนปรับปรุงงานสหกรณ์การเกษตรสมบูรณ์แบบ ปี ๒๕๒๓ - ๒๕๒๗

๒๕๐๙

๒๕๑๙

๒๕๒๕

นายสำรวย อุเทนสุต
พ.ศ. ๒๕๑๙ - ๒๕๒๔

- ๒๕๒๒
  - พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๒๒ แบ่งส่วนราชการเป็น ๖ กอง

๑. สำนักงานเลขานุการกรม	๒. กองตรวจบัญชีที่ ๑
๓. กองตรวจบัญชีที่ ๒	๔. กองตรวจบัญชีที่ ๓
๕. กองตรวจบัญชีที่ ๔	๖. กองวิชาการและแผนงาน
  - แผนปรับปรุงงานสหกรณ์การเกษตรสมบูรณ์แบบ ปี ๒๕๒๓ - ๒๕๒๗ จัดตั้งสำนักงานตรวจสอบกิจการสถาบันเกษตรกรจังหวัด

- ▶ การขยายหน่วยงานและภารกิจด้านตรวจบัญชีสหกรณ์จากส่วนกลางไปยังภูมิภาค โดยจัดตั้งสำนักงานตรวจสอบกิจการสถาบันเกษตรกรจังหวัด ตามแผนปรับปรุงงานสหกรณ์การเกษตรสมบูรณ์แบบ ปี ๒๕๒๓ - ๒๕๒๗

ยุค “เสริมสร้างความเข้มแข็ง” ทศวรรษที่ ๔

(พ.ศ. ๒๕๒๖ – ๒๕๓๕)

เป็นยุคที่การจัดตั้งสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ครบทุกจังหวัด และมีการเข้าตรวจแนะนำการจัดทำบัญชีทุกสหกรณ์ทุกเดือน

นายประวัติ จาติกวณิช

พ.ศ. ๒๕๒๕ – ๒๕๒๙

- ▶ จัดตั้งสำนักงานตรวจสอบกิจการสถาบันเกษตรกรจังหวัด ครบทุกจังหวัด และต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น “สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (จังหวัด)”
- ▶ ปรับปรุงการแบ่งงานภายในตามแผนอัตรากำลัง ๓ ปี รอบที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๒๗ - ๒๕๒๙) โดยจัดตั้งเขตตรวจบัญชีที่ ๑ - ๑๒ ปฏิบัติงานในภูมิภาค สังกัดกองตรวจบัญชีที่ ๑ - ๔ แบ่งงานภายในกองตรวจบัญชีที่ ๑ - ๔ รับผิดชอบงานละ ๑ - ๓ จังหวัด

นายสุภาพ เสวตาลัย

พ.ศ. ๒๕๓๕ – ๒๕๓๖

- ▶ เริ่มจัดทำโครงการปรับปรุงระบบการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ โดยเริ่มประชาสัมพันธ์ให้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและสหกรณ์ เป้าหมายได้ทราบและเตรียมการ
- ▶ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้รับการยอมรับจากคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี (ก.บช.) ตามมติที่ประชุม ก.บช. ครั้งที่ ๙๕ (๑/๒๕๓๕) เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ให้ข้าราชการผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีนับชั่วโมงการปฏิบัติงาน สอบบัญชีสหกรณ์ เพื่อทดแทนชั่วโมงการฝึกหัดงานของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้ ๑,๐๐๐ ชั่วโมง

๒๕๒๕

๒๕๒๙

๒๕๓๕

นายอนันต์ ชำนาญกิจ

พ.ศ. ๒๕๒๙ - ๒๕๓๕

- ๒๕๓๐ ปรับปรุงการแบ่งงานภายในตามแผนอัตรากำลัง ๓ ปี รอบที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๐ - ๒๕๓๒) เปลี่ยนชื่อเขตตรวจบัญชีสหกรณ์ เป็นศูนย์ตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๒ แบ่งงานภายใน เป็นฝ่ายตรวจบัญชีที่ ๑ - ๔ รับผิดชอบงานละ ๑ - ๓ จังหวัด
- ๒๕๓๒ ริเริ่มนำคอมพิวเตอร์มาใช้ที่สำนักงานสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์
- ๒๕๓๔ การโอนงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่ ที่มีทุนดำเนินงานมากกว่า ๒๐๐ ล้านบาท และมีการควบคุมภายในที่ดี ให้ผู้สอบบัญชีเอกชน

- ▶ จัดทำโครงการให้การศึกษาอบรมด้านการบัญชีขั้นพื้นฐาน และด้านการใช้ข้อมูลทางบัญชี ในการบริหารงาน แก่สมาชิกชั้นนำ คณะกรรมการดำเนินการ ผู้จัดการ และพนักงานบัญชี ของสหกรณ์
- ▶ โครงการ “บัญชีชาวบ้าน” เพื่อจัดทำเอกสารเผยแพร่ในรูปแบบการ์ตูนประกอบเนื้อหา ที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจของเกษตรกรและชาวบ้านทั่วไป
- ▶ เป็นผู้ก่อตั้ง สหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จำกัด (เดิมรวมอยู่กับสหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการสหกรณ์ จำกัด)

ยุค “ปรับเปลี่ยนเพื่อพัฒนา” ทศวรรษที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๓๖ – ๒๕๔๕)

เป็นยุคของการกระจายงานสู่ภาคเอกชน
และการใช้ IT ด้านการบัญชีและการสอบบัญชีสหกรณ์

นายอนันต์ ชำนาญกิจ
พ.ศ. ๒๕๓๖ – ๒๕๓๗

- ๒๕๓๖ แผนทิศทางกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. ๒๕๓๗ - ๒๕๔๖)
แผนปฏิบัติการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ระยะแรก (พ.ศ. ๒๕๓๙ - ๒๕๔๑)
- ๒๕๓๗ พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๓๗ กำหนดอำนาจหน้าที่
ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และหน่วยงานในความรับผิดชอบ ๖ หน่วยงาน
ให้เหมาะสมกับบทบาทภารกิจมากยิ่งขึ้น

๑. สำนักงานเลขานุการกรม	๒. กองตรวจบัญชีที่ ๑
๓. กองตรวจบัญชีที่ ๒	๔. กองตรวจบัญชีที่ ๓
๕. กองตรวจบัญชีที่ ๔	๖. กองวิชาการและแผนงาน

- กระจายงานสอบบัญชีสหกรณ์ที่มีทุนดำเนินงานตั้งแต่ ๒๐๐ ล้านบาทขึ้นไป
และมีระบบการควบคุมภายในที่ดี ให้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตรวจสอบ
- เริ่มจัดทำ “แผนทิศทางกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในทศวรรษหน้า
(พ.ศ. ๒๕๓๗ - ๒๕๔๖)” และ “แผนปฏิบัติการ (Action Plan)
ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๓๙ - ๒๕๔๑)”

๒๕๓๖

- ๒๕๓๗ เริ่มพัฒนาโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์อัตโนมัติ
- ๒๕๓๘ ● จัดจ้างผู้พัฒนาโปรแกรมศึกษาข้อมูลเพื่อสร้างระบบงานคอมพิวเตอร์ ๓ ระบบ
คือ โปรแกรมระบบบัญชีของสหกรณ์ (Accounting Software)
โปรแกรมการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ (Auditing Software)
โปรแกรมสารสนเทศสำนักงาน (Back Office)
- แผนอัตราค่าจ้าง ๓ ปี รอบที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๓๘ - ๒๕๔๐)
- เปลี่ยนชื่อศูนย์ตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๒ เป็นสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์
ภูมิภาคที่ ๑ - ๑๒ โดยรับผิดชอบสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ ๕ - ๗ จังหวัด

๒๕๓๗

นายสมพงษ์ ปองเกษม
พ.ศ. ๒๕๓๗ – ๒๕๓๙

- เน้นดำเนินการเชิงรุก ในการนำ “แผนทิศทางกรมตรวจ
บัญชีสหกรณ์ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. ๒๕๓๗ - ๒๕๔๖)”
และ “แผนปฏิบัติการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ระยะที่ ๑
(พ.ศ. ๒๕๓๙ - ๒๕๔๑)” มาปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม
ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการพัฒนาองค์การและ
งานของกรม ในทุกด้านโดยเฉพาะด้านงบประมาณ
ที่เพิ่มขึ้นในช่วง ๓ ปี มากถึง ๔๔๖ ล้านบาท หรือเกือบ
๓ เท่า
- จัดทำโครงการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของ
สหกรณ์ เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี โดยการพัฒนาระบบบัญชี
คอมพิวเตอร์และระบบสารสนเทศให้สหกรณ์มีข้อมูล
ทางการเงินการบัญชีในการบริหารงาน

นายสมพงษ์ ถีรวงศ์
พ.ศ. ๒๕๓๙ - ๒๕๔๐

- ▶ โครงการให้การศึกษาอบรมด้านการควบคุมภายในแก่คณะกรรมการดำเนินการและผู้จัดการสหกรณ์
- ▶ ยกเลิกการจัดทำงบแสดงการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรทุกประเภท

นางสาวสุพัตรา ธนเสนีวัฒน์
พ.ศ. ๒๕๔๑ - ๒๕๔๗

๒๕๔๒ พ.ร.บ. สหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

๒๕๔๒ ● ริเริ่มการสร้างแกนนำเกษตรกรให้เป็น “ครูบัญชีเกษตรกรอาสา”

● ประกาศนโยบายคุณภาพตามมาตรฐานสากล ISO ๙๐๐๒

● กระจายงานสอบบัญชีสหกรณ์ที่มีทุนดำเนินงานตั้งแต่ ๑๐๐ ล้านบาทขึ้นไป และมีระบบการควบคุมภายในที่ดี ให้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตรวจสอบ

๒๕๔๓ แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. ๒๕๔๓ - ๒๕๔๕

๒๕๔๕ ● กรมตรวจบัญชีสหกรณ์สถาปนาครบรอบ ๕๐ ปี

● กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๕ แบ่งส่วนราชการและกำหนดอำนาจหน้าที่เป็น ๑๓ หน่วยงาน ได้แก่

๑. สำนักงานเลขานุการกรม

๒. กองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์โดยผู้สอบบัญชีภาคเอกชน

๓. กองแผนงาน

๔. ศูนย์สารสนเทศ

๕. - ๑๓. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๙ *

๒๕๓๙

๒๕๔๐

๒๕๔๑

นางสาวพีรรัตน์ อังกรรัตน์
พ.ศ. ๒๕๔๑ - ๒๕๔๑

- ๒๕๔๑ แผนปฏิบัติการตามมาตรการปรับภาคราชการในสภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ โดยปรับลดงานข้าราชการและปรับปรุงประสิทธิภาพงานสอบบัญชีและงานวิเคราะห์รายงานการสอบบัญชี

* ต่อมาแบ่งส่วนราชการเป็นสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๗

ยุค “ก้าวไกลด้วย IT นำบัญชีสู่เกษตรกรไทย” ทศวรรษที่ ๖

(พ.ศ. ๒๕๔๖ – ๒๕๕๕)

เป็นยุคของการมุ่งสร้างวินัยทางการเงิน ด้วยการสอนการทำบัญชีแก่เกษตรกร เยาวชน และกลุ่มเป้าหมายในโครงการพระราชดำริ รวมทั้งการสร้างครุบัญชีอาสา

- ๒๕๔๗ ● การรายงานสภาวะเศรษฐกิจการเงินสหกรณ์
- การริเริ่มโปรแกรมการรายงานแผนและผลการปฏิบัติงานผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต (CAD_PLAN) และโปรแกรมการรายงานข้อบกพร่องทางการเงินของสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร (CAD_FLOW)
- ๒๕๔๘ ● โครงการเสริมสร้างภูมิปัญญาทางบัญชีแก่เกษตรกร
- โรงเรียนผู้สอบบัญชีสหกรณ์
- Road Map ๒๕๔๘ – ๒๕๕๑

นายอนันต์ ภูสิทธิกุล
พ.ศ. ๒๕๔๗ – ๒๕๔๘

๒๕๔๗

๒๕๔๘

นางสาวสุพัตรา ธนเสนีวัฒน์
พ.ศ. ๒๕๔๘ – ๒๕๔๙

- ๒๕๔๙ ระบบมาตรฐานการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี (Cooperative Auditing Quality Control : CAQC)
- ▶ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ระดับภาค ได้รับการปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งเป็นระดับสูงขึ้น (ระดับ ๙)

นายเรืองชัย บุญญานันต์
พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๑

- ▶ การขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ครูบัญชีดีเด่นระดับประเทศ และระดับจังหวัด เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในงานพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ณ โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา
- ▶ โครงการ “ทำบัญชี มีพอใช้ ไร้พอดู”
- ▶ ระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (Cooperative Audit Through system: CATs)
- ▶ การถ่ายทอดสดการประชุมผู้บริหารกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จากส่วนกลางไปยังภูมิภาค เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ของกรมฯ ได้รับทราบเนื้อหาการประชุมได้อย่างรวดเร็ว ทันการณ์
- ▶ ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ ได้รับการปรับปรุง การกำหนดตำแหน่งเป็นระดับสูงขึ้น (ระดับ ๙)
- ▶ ภารกิจ ๕ ส สร้าง สอน สอบ สังเคราะห์ เสริม

๒๕๔๙

๒๕๕๑

นายสุภชัย บานพิบทอง
พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๒

- ▶ หน่วยงานระดับกองของกรมฯ ในส่วนกลาง ได้รับการยกฐานะเป็นระดับสำนัก จำนวน ๕ สำนัก ได้แก่

สำนักบริหารกลาง	ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ
สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ	สำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี
สำนักส่งเสริมพัฒนาการบัญชีและถ่ายทอดเทคโนโลยี	

- ๒๕๕๑ การศึกษาดูงานในต่างประเทศ
- ๒๕๕๒ กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้แบ่งส่วนราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ออกเป็น ๑๕ หน่วยงาน ประกอบด้วย
  ๑. สำนักบริหารกลาง
  ๒. ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ
  ๓. - ๑๒. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐
  ๑๓. สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ
  ๑๔. สำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี
  ๑๕. สำนักส่งเสริมพัฒนาการบัญชีและถ่ายทอดเทคโนโลยี

นายอนันต์ ภูสิทธิ์กุล
พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๕๓

- การวางรากฐานสำคัญของระบบข้อมูลสหกรณ์ไทย ในการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างสหกรณ์กับสหกรณ์ หรือกับภาครัฐ ภายใต้ระบบ CAD HUB และ COOP HUB
- โครงการพลิกฟื้นธุรกิจสถาบันเกษตรกรผ่านกลไกทางบัญชี
- การศึกษาดูงานในต่างประเทศ

- ๒๕๕๒ ● การถ่ายโอนงานสู่ภาคเอกชน
- กองทุนหมู่บ้าน

นายจักรี สุจริตธรรม
พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๕

- โครงการ “๑๕ ปี แห่งการสนองงานตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี”
- การศึกษา วิเคราะห์ และขับเคลื่อนการปรับปรุงโครงสร้างการแบ่งงานภายใน
- การจัดตั้งสถาบันพัฒนานักบริหารงานบัญชีสหกรณ์แห่งชาติ
- การทำงานแบบบูรณาการ และมุมมองจาก Outside – in โดยเฉพาะ ด้านการพัฒนาสหกรณ์ การต่างประเทศ และการประชาสัมพันธ์องค์กร
- มุลนิธิ ๖๐ ปี กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

- ๒๕๕๕ ● โครงการรูงมือพี่น้องน้อยบนดอยสูง
- โครงการครูบัญชีวัยใสที่ชายแดน

๒๕๕๒

๒๕๕๓

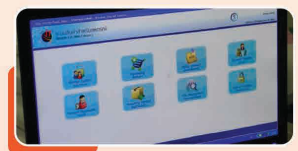
๒๕๕๔

นายสิงห์ทอง ชินวรรังสี
พ.ศ. ๒๕๕๓ – ๒๕๕๔

- ๒๕๕๓ พัฒนาโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจร (Cooperative Full Pack Accounting Software : FAS)
- ๒๕๕๔ โครงการ ๙๙๙ โปรแกรมบัญชี ๙๙๙ ความดีเพื่อพ่อหลวง

- ดำเนินการกำหนดตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับเชี่ยวชาญ (ผู้เชี่ยวชาญด้านการบัญชีและการสอบบัญชี สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ – ๑๐)
- ริเริ่มการพัฒนาศักยภาพบุคลากรของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ผ่าน Video Conference เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ชัดเจน และรวดเร็ว
- นักเรียนทุน UIS

ยุค “บูรณาการเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ทศวรรษที่ ๗

(พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๕)

เป็นยุคของการยกระดับการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี การพัฒนาผู้สอบบัญชี
ให้เป็นมืออาชีพ และการสร้างนวัตกรรมการให้บริการตรวจสอบบัญชี

นายวิณะโรจน์ ทรัพย์ส่งสุข
พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๕๘

- ▶ การเริ่มการกำหนดตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับเชี่ยวชาญ ภายใต้หน่วยงานระดับสำนักในส่วนกลาง
- ▶ การกำหนดตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับเชี่ยวชาญ (ผู้เชี่ยวชาญด้านตรวจสอบภายใน)
- ▶ Quality Excellent ปีแห่งความเป็นเลิศในด้านคุณภาพ
- ▶ โครงการรณรงค์ทำบัญชี ครอบคลุมดี สังคมดี
- ▶ การอบรมภาษาอังกฤษทางไกล ผ่าน Web conference

- ๒๕๕๗ กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้เปลี่ยนชื่อ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็น “ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร”

๒๕๕๕

๒๕๕๖

นายวิจักร อากัปกรณ์
พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๖

- ▶ การถือใช้เส้นทางก้าวหน้าในสายอาชีพ (Career Path) ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ณ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖
- ▶ โครงการนำร่องแต่งตั้งพนักงานราชการปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้สอบบัญชี
- ▶ การกระจายอำนาจด้านงานพัสดุ / การจัดจ้างจ้างเหมาบริการ
- ▶ โปรแกรมบัญชีรายบุคคล SmartAcc

นางบริสุทธิ์ เปรมประพันธ์
พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐

- ▶ การบูรณาการงานด้านตรวจสอบบัญชีและงานด้านสอนแนะนำการจัดทำบัญชี ร่วมกับงานนโยบายที่สำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อย่างเป็นรูปธรรม
- ▶ การพัฒนา Mobile Application “Smart ๔ M” ประกอบด้วย

SmartMe	สำหรับเกษตรกรและประชาชนทั่วไปใช้บันทึกบัญชีครัวเรือน และบัญชีต้นทุนอาชีพ
SmartMember	สำหรับสมาชิกสหกรณ์ตรวจสอบฐานะทางการเงิน และการทำธุรกรรมของตนเอง ที่มีกับสหกรณ์ได้ตลอดเวลา สร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ในการกำกับดูแลสหกรณ์
SmartManage	สำหรับกรรมการสหกรณ์ติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานของสหกรณ์
SmartMonitor	สำหรับผู้สอบบัญชี ผู้กำกับดูแลและผู้เกี่ยวข้อง สามารถตรวจสอบข้อมูลของสหกรณ์เบื้องต้น
- ▶ การกำหนดตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับเชี่ยวชาญ ภายใต้หน่วยงานระดับสำนักในส่วนกลาง (ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาระบบบริหาร ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล)

๒๕๕๘

๒๕๕๙

นายสมปอง อินทร์ทอง
พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙

- ▶ การขับเคลื่อนแนวคิดการส่งเสริมสหกรณ์ในงานที่หลากหลาย อย่างเป็นรูปธรรม
- ▶ การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการสรรหา บรรจุ และแต่งตั้ง
- ▶ การกำหนดตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับเชี่ยวชาญ ภายใต้หน่วยงานระดับสำนักในส่วนกลาง

นายโอภาส ทองยงค์
พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕

- ▶ ปรับปรุงโครงสร้างการแบ่งงานภายใน เพื่อรองรับหน้าที่ความรับผิดชอบที่เปลี่ยนแปลงไป อาทิ จัดตั้งกองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร เป็นต้น
- ▶ แผนการกำหนดตำแหน่งเพื่อปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งเป็นระดับสูงขึ้น (ตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการพิเศษ) ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕ รวม ๘๘ ตำแหน่ง
- ▶ โครงการพัฒนาผู้สอบบัญชีสหกรณ์เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (CAD - CPA)
- ▶ มุ่งเน้นการพัฒนาบุคลากรสายสอบบัญชีทุกระดับ ให้เป็นผู้สอบบัญชีมีอาชีพ และ Cyber Auditor ผ่านโรงเรียนผู้สอบบัญชีสหกรณ์
- ▶ ส่งเสริมข้าราชการทุกระดับเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานภายนอก
- ▶ พัฒนาวิธีการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ระยะไกล (Remote Audit) ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)
- ▶ การพัฒนา Mobile Application “SmartAuditor” บนอุปกรณ์ Smart Phone ประกอบด้วยเมนูการใช้งานที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรกรม และเป็นแหล่งข้อมูลความรู้ที่น่าสนใจให้กับสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และประชาชนที่สนใจ ได้แก่ เมนูการถ่ายทอดสด เมนูห้องเรียนออนไลน์ เมนูกฎหมายนำรู้ เมนูกระดานสนทนา เมนูคำถามที่พบบ่อย เมนูปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ

- ๒๕๖๒ ● พ.ร.บ. สหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๒
- การออกกฎ ระเบียบ หนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

๒๕๖๑

๑๒ มีนาคม ๒๕๖๕

แรกเริ่มงานสหกรณ์และ การตรวจบัญชีในประเทศไทย

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงริเริ่มให้มีการสหกรณ์ขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย โดยในปี พ.ศ. ๒๔๕๘ จึงก่อตั้งกรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ในกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ประกอบด้วยหน่วยงาน ๓ ส่วน คือ การพาณิชย์ การสถิติพยากรณ์ และการสหกรณ์ โดยมีพระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ทรงเป็นอธิบดีและดำรงตำแหน่งนายทะเบียนสหกรณ์ และปลายปี พ.ศ. ๒๔๕๙ นายทะเบียนสหกรณ์ได้รับจดทะเบียนสหกรณ์ ซึ่งได้จัดตั้งขึ้นในจังหวัดพิษณุโลก เป็นสหกรณ์หาทุนสมาคมแห่งแรกในประเทศไทย ชื่อ “สหกรณ์วัดจันทร์ ไม่จำกัดสินใช้” เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๙

งานตรวจบัญชีสหกรณ์มีความชัดเจนขึ้น เมื่อกรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ได้สถาปนาขึ้นเป็น “กระทรวงพาณิชย์” เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๓ และแผนกการสหกรณ์ในสังกัดกรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็น “กรมสหกรณ์” ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๖๙ กระทรวงพาณิชย์เปลี่ยนชื่อเป็น กระทรวงพาณิชย์และคมนาคม และในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้เปลี่ยนชื่อเป็น กระทรวงเกษตรพาณิชย์การ จนถึงปี พ.ศ. ๒๔๗๖ กระทรวงเกษตรพาณิชย์การได้เปลี่ยนชื่อเป็น กระทรวงเศรษฐกิจ ซึ่งตามพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบกรมในกระทรวงเศรษฐกิจ พุทธศักราช ๒๔๗๖ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๔๗๖ กำหนดให้กรมสหกรณ์มี “กองบัญชี” เป็นส่วนราชการกลาง แบ่งออกเป็น ๒ แผนก คือ แผนกบัญชีและแผนกตรวจ และเมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๔๗๖ กรมสหกรณ์ได้เปลี่ยนส่วนราชการใหม่ จึงเปลี่ยนชื่อกองบัญชีเป็น “กองตรวจบัญชี”

โดยที่พระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ได้ทรงเสนอร่างพระราชบัญญัติไว้จนกระทั่งมีพระบรมราชโองการประกาศใช้พระราชบัญญัติสหกรณ์ พุทธศักราช ๒๔๗๑ ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๔๗๑ งานตรวจบัญชีสหกรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้ กำหนดให้นายทะเบียนสหกรณ์ตรวจบัญชีของสหกรณ์ปีละครั้ง ทุกสหกรณ์ หรือจะมีหนังสืออนุญาตให้ผู้อื่นตรวจบัญชีแทนก็ได้ ดังความตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๔๗๑ บัญญัติไว้ว่า “บัญชีของสหกรณ์นั้นให้นายทะเบียนสหกรณ์ตรวจอย่างน้อยปีละครั้งทุกสหกรณ์ ถ้าถ้าจะมีหนังสืออนุญาตให้ผู้อื่นทำแทนก็ได้ นายทะเบียนและผู้ตรวจบัญชี ฤ็ผู้ตรวจการสหกรณ์ ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้งไว้ นั้น อาจเรียกสมุดบัญชี หนังสือสำคัญและหนังสือหลักทรัพย์ของสหกรณ์ตรวจได้ทุกเมื่อ และให้เจ้าหน้าที่ในสหกรณ์แจ้งข้อความในเรื่องกิจการของสหกรณ์ให้ผู้ทำการตรวจบัญชี ฤ็ตรวจการทราบตามประสงค์”

พระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์
นายทะเบียนสหกรณ์พระองค์แรก

หลวงเศรษฐกรณ์ (ม.ล.เดช สนิทวงศ์)
นายทะเบียนสหกรณ์ พ.ศ. 2475-2477

วันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๙.

หนังสือเรียนที่ส่งไปทางโรงเรียน...
หนังสือเรียนที่ส่งไปทางโรงเรียน...
หนังสือเรียนที่ส่งไปทางโรงเรียน...
หนังสือเรียนที่ส่งไปทางโรงเรียน...
หนังสือเรียนที่ส่งไปทางโรงเรียน...
หนังสือเรียนที่ส่งไปทางโรงเรียน...
หนังสือเรียนที่ส่งไปทางโรงเรียน...
หนังสือเรียนที่ส่งไปทางโรงเรียน...
หนังสือเรียนที่ส่งไปทางโรงเรียน...
หนังสือเรียนที่ส่งไปทางโรงเรียน...

ในหนังสือเรียนที่...
ในหนังสือเรียนที่...
ในหนังสือเรียนที่...
ในหนังสือเรียนที่...
ในหนังสือเรียนที่...

Handwritten signature

สำหรับจุดมุ่งหมายของการตรวจบัญชีสหกรณ์ตามกฎหมายดังกล่าว
เป็นการกระทำเพื่อประโยชน์แก่บรรดาสมาชิกนั่นเอง กล่าวคือ นอกจาก
นายทะเบียนสหกรณ์จะได้ทราบถึงรายละเอียดแห่งธุรกิจและฐานะ
ทางการเงินของสหกรณ์โดยถ่องแท้แล้ว ยังเพื่อเป็นทางพิจารณาให้คำแนะนำ
สหกรณ์ ให้แก้ไขปรับปรุงกิจการให้ถูกต้องตามหลักและวิธีการสหกรณ์
เพื่อความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น รวมทั้งการตรวจบัญชีไม่เพียงแต่จะตรวจ
ความถูกต้องในการลงบัญชี ตามหลักวิชาการบัญชีเท่านั้น ยังต้องตรวจการ
ปฏิบัติงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์และเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์
ว่าปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายสหกรณ์ ข้อบังคับ ตลอดจนระเบียบและ
คำสั่งต่าง ๆ ของนายทะเบียนสหกรณ์หรือไม่ด้วย

นับแต่มีการจัดตั้งสหกรณ์ขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๙ การสหกรณ์
ได้ขยายกิจการเจริญขึ้นเป็นอันมาก โดยเฉพาะในปี พ.ศ. ๒๔๗๘ - ๒๔๙๔
รวมทั้งได้มีการจัดตั้งสหกรณ์ประเภทใหม่ขึ้นช่วยเหลือประชาชนเพื่อให้
มีการดำเนินธุรกิจร่วมกันตามหลักและวิธีการสหกรณ์เพิ่มขึ้นอีกด้วย ในปี
พ.ศ. ๒๔๙๔ มีสหกรณ์จัดตั้งแล้วจำนวน ๘,๖๘๐ สมาคม ในพื้นที่ ๑๙ จังหวัด
การดำเนินการของสหกรณ์นับว่าประสบความสำเร็จ สามารถอำนวยความสะดวก
แก่สมาชิกในอันที่จะสร้างตนเองให้เป็นปึกแผ่นแน่นหนาและสามารถ
ยกมาตรฐานการครองชีพของประชาชนให้ก้าวขึ้นสู่ระดับที่น่าพึงพอใจได้
ดังนั้น คณะรัฐบาลจึงได้ถือเอาการสหกรณ์เป็นนโยบายส่วนหนึ่งในการ
ปรับปรุงเศรษฐกิจอันสำคัญของชาติ และเพื่อให้การสหกรณ์ในประเทศไทย
ได้เจริญรุดหน้าสมความมุ่งหมายในการแก้ไขภาวะเศรษฐกิจให้ดีขึ้น
รัฐบาลจึงได้ยกฐานะกรมสหกรณ์ขึ้นเป็น “กระทรวงการสหกรณ์”

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กับ ๗ ทศวรรษที่ผ่านมา

(พ.ศ. ๒๔๙๕ - ๒๕๖๕)

ยุค “ตรวจสอบความถูกต้อง” ทศวรรษที่ ๑ – ๓

(พ.ศ. ๒๔๙๕ – ๒๕๒๕)

นายพงษ์ สรวิรรณะ
รักษาการอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
เมื่อ ๑๒ มีนาคม ๒๔๙๕

ม.ล.อุดม ทินกร
อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
เมื่อ ๑ ตุลาคม ๒๔๙๕

ทศวรรษที่ ๑ (พ.ศ. ๒๔๙๕ – ๒๕๐๕)

ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พุทธศักราช ๒๔๙๕ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๔๙๕ กองตรวจบัญชีได้รับการสถาปนาขึ้นเป็น “กรมตรวจบัญชีสหกรณ์” แบ่งส่วนราชการออกเป็น ๕ กอง คือ

๑. สำนักงานเลขานุการกรม
๒. กองประมวลบัญชี
๓. กองตรวจบัญชีสหกรณ์ธนกิจ
๔. กองตรวจบัญชีสหกรณ์พาณิชย์
๕. กองตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ดิน

สถานที่ตั้งของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในระยะแรกอยู่ที่กองเรือกลเดิมท่าราชวรดิษฐ์ ซึ่งอยู่ร่วมกับกรมสหกรณ์ที่ดิน และกรมสหกรณ์ธนกิจสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์นั้น คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้ นายพงษ์ สรวิรรณะ อธิบดีกรมสหกรณ์เดิมรักษาการในตำแหน่งอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ รวมทั้งกรมสหกรณ์ที่ดิน กรมสหกรณ์ธนกิจ และกรมสหกรณ์พาณิชย์ ตั้งแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๔๙๕ จนถึงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๔๙๕ กระทรวงการสหกรณ์จึงมีคำสั่งแต่งตั้ง ม.ล.อุดม ทินกร เป็นผู้รักษาการในตำแหน่งอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และต่อมาจึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ ม.ล.อุดม ทินกร เป็นอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๔๙๕ เป็นต้นไป

อำนาจหน้าที่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พุทธศักราช ๒๔๙๕ กำหนดให้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ “ทำหน้าที่ตรวจบัญชีสหกรณ์ทุกประเภท ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๔๗๑ ตรวจสอบบัญชีของส่วนราชการต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงการสหกรณ์ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค” ส่วนอำนาจหน้าที่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงสหกรณ์ (กระทรวงการสหกรณ์) และตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กำหนดให้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ มีหน้าที่ตรวจบัญชีของสหกรณ์ทุกประเภท ทุกสมาคม อย่างน้อยปีละครั้ง และตรวจบัญชีของส่วนราชการต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงสหกรณ์ ทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค ตลอดจนพิจารณาวางระเบียบแบบบัญชีของสหกรณ์และส่วนราชการดังกล่าวด้วย

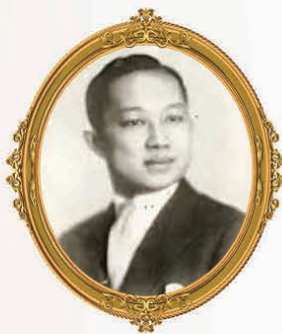
งานสหกรณ์ในทศวรรษนี้ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลอย่างเต็มที่ ทำให้มีการขยายการจัดตั้งสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ มากขึ้น

โดยในปี พ.ศ. ๒๔๙๗ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์มีความรับผิดชอบในการตรวจสอบบัญชี จำนวน ๒๒ ประเภท รวม ๑๐,๓๓๘ สมาคม ซึ่งส่วนใหญ่ ร้อยละ ๙๕ (๙,๘๑๙ สมาคม) เป็นสหกรณ์ประเภทหาทุน รองลงมาเป็นร้านสหกรณ์ ร้อยละ ๒ (๒๑๔ สมาคม) และสหกรณ์ขายข้าวและพืชผล ร้อยละ ๑ (๑๑๘ สมาคม) และในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ จำนวนสหกรณ์ที่กรมรับผิดชอบเพิ่มขึ้นเป็น ๑๐,๖๑๐ สมาคม สมาชิกทั้งสิ้น ๔๑๙,๕๑๑ คน

ทศวรรษที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๐๖ – ๒๕๑๕)

ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พุทธศักราช ๒๕๐๖ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๐๖ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์โอนไปสังกัดกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ สำหรับสถานที่ทำงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์จากเดิมที่เคยตั้งอยู่ที่กองเรือกลเดิม ท่าราชวรดิษฐ์ ได้ย้ายมาตั้งอยู่ที่บริเวณวังเวเวร์ เลขที่ ๑๒ ถนนกรุงเกษม แขวงวัดสามพระยา อำเภอพระนคร กรุงเทพมหานคร โดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้รับงบประมาณจากรัฐบาลให้จัดซื้อที่ดินรวมทั้งอาคารจาก หม่อมเจ้าขจรจบกิตติคุณกิติยารโอรสของ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๐๘ และหลังจากที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ปรับปรุงพื้นที่และก่อสร้างอาคารที่ทำการเรียบร้อยแล้ว ก็ใช้เป็นสถานที่ทำงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่มาจนถึงปัจจุบัน

นับตั้งแต่จัดตั้งกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติขึ้น รัฐบาลก็ได้มีการศึกษาการสหกรณ์มากขึ้น จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๑๑ ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงขบวนการสหกรณ์ในประเทศไทย เพราะรัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ เป็นผลให้สหกรณ์หาทุน สหกรณ์ขายข้าว สหกรณ์บำรุงที่ดิน และสหกรณ์ประเภทอื่น ๆ ที่มีวัตถุประสงค์ใกล้เคียงกันพอที่จะรวมกันได้และตั้งอยู่ในอำเภอเดียวกัน ได้ควบเข้ากันเป็นหนึ่งสหกรณ์ เรียกว่า “สหกรณ์การเกษตร” ทำให้มีสหกรณ์การเกษตรตั้งอยู่ตามอำเภอต่าง ๆ ทั่วประเทศในเวลาต่อมา

สำหรับพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ ในส่วนที่เกี่ยวกับงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ มีแนวปฏิบัติชัดเจนขึ้น คือมีบทบัญญัติให้นายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้งผู้สอบบัญชี เพื่อตรวจสอบบัญชีของสหกรณ์อย่างน้อยปีละครั้ง การตรวจสอบบัญชีนั้นให้ปฏิบัติตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด และให้เสนอรายงานการสอบบัญชีตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด นอกจากนี้ผู้สอบบัญชียังมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้คณะกรรมการผู้ตรวจสอบกิจการ พนักงานอื่น สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกของสหกรณ์ มาชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์ หรือให้ส่งเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือรายงานการประชุมของสหกรณ์ได้ รวมทั้งผู้สอบบัญชียังมีอำนาจสั่งการให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์แก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับการเงินหรือบัญชีตามวิธีการและระยะเวลาที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดด้วย

พระราชบัญญัติ
สหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑

พร้อมด้วย

ประกาศของคณะปฏิวัติแก้ไขเพิ่มเติม กฎกระทรวง
และประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ออกตามความใน
พระราชบัญญัติเกี่ยวกับประกาศของคณะปฏิวัติ
และพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลกฎหมาย
ว่าด้วยการยกเว้นปริญญาการ (ฉบับที่ ๒๐๘) พ.ศ. ๒๕๓๒

พิมพ์โดย

สำนักงานสหกรณ์แห่งประเทศไทย

คุณพีรกรณ์ สอนสุวรรณ (ถือป้าย)

คุณวราณะ ตราโมท (ซ้าย) คุณนารี รอดรักษา (ขวา)

ตัวแทนกรมตรวจบัญชีสหกรณ์และกรมส่งเสริมสหกรณ์

ร่วมกิจกรรมในชุมชนแห่งงานสงกรานต์เชียงใหม่ ปี พ.ศ. ๒๕๑๒

(เมื่อครั้งออกปฏิบัติงานตรวจบัญชีสหกรณ์ ณ จังหวัดเชียงใหม่)

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้เปลี่ยนกระทรวงที่สังกัดอีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากมีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ - ๒๑๗ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๑๕ ใหยุบกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ แล้วให้ตั้ง “กระทรวงเกษตรและสหกรณ์” โดยให้อิโณงานสหกรณ์มารวมอยู่ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ครั้งนี้ทำให้ส่วนราชการที่รับผิดชอบงานสหกรณ์ คงเหลือ ๒ กรม คือ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์และกรมส่งเสริมสหกรณ์ นอกจากนี้ยังมีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๔๐ - ๑๔๑ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ กำหนดให้เกษตรกรสามารถรวมตัวจัดตั้ง “กลุ่มเกษตรกร” ได้ ซึ่งทำให้เกษตรกรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรขึ้นในท้องที่จังหวัดต่าง ๆ ประมาณ ๖,๒๐๐ กลุ่ม มีสมาชิกประมาณ ๓๓๐,๐๐๐ คน ได้รับการส่งเสริมจากทางราชการให้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย เพื่อแปรสภาพกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์การเกษตรต่อไป

ทำให้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ มีภารกิจในการตรวจสอบบัญชีของกลุ่มเกษตรกรอีกส่วนหนึ่งด้วย ซึ่งงานตรวจบัญชีกลุ่มเกษตรกรนี้ทำให้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์มีปริมาณงานในความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นมาก และรัฐบาลโดยจอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี ประธานคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกร ได้ให้การสนับสนุนอัตราค่าจ้างและงบประมาณแก่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เพิ่มขึ้นด้วย

ในระยะนั้น แม้ว่าผู้สอบบัญชีสหกรณ์จะเพิ่มจำนวนมากขึ้น แต่ทั้งหมดยังรวมกันอยู่ที่ส่วนกลางเพียงแห่งเดียว เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์มีคำสั่งแต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์ในแต่ละปี ผู้สอบบัญชีจะต้องเดินทางไปตรวจสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ที่ได้รับมอบหมายในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ ซึ่งปกติจะกระทำได้เพียงปีละ ๑ - ๒ ครั้ง ใช้ระยะเวลาครั้งละประมาณ ๑ - ๒ เดือน โดยยังใช้วิธีการเดินทางที่หลากหลาย ทั้งการเดินทางเท้า หรือใช้พาหนะในการเดินทางด้วยการขี่ม้า ซี่ช้าง บันจักรยาน นั่งเรือ นั่งรถ เป็นต้น

ทศวรรษที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๖ – ๒๕๒๕)

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ได้มีประกาศกฎกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กำหนดประเภทของสหกรณ์เป็น ๖ ประเภท ได้แก่

๑. สหกรณ์การเกษตร
๒. สหกรณ์ประมง
๓. สหกรณ์นิคม
๔. สหกรณ์ร้านค้า
๕. สหกรณ์บริการ
๖. สหกรณ์ออมทรัพย์

โดยมีสหกรณ์จำนวน ๑,๕๙๖ แห่ง กลุ่มเกษตรกรจำนวน ๓,๕๔๙ แห่ง และสมาชิกจำนวน ๑,๖๑๕,๓๕๖ คน ต่อมากรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงได้มีการปรับปรุงโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการใหม่ออกเป็น ๖ กอง ตามพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๒ คือ

๑. สำนักงานเลขานุการกรม
- ๒-๕. กองตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๔
๖. กองวิชาการและแผนงาน

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ รัฐบาลมีความประสงค์จะพัฒนาสหกรณ์ให้เข้มแข็งและดำเนินงานครบวงจร อันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๒๒ เห็นชอบ “แผนปรับปรุงงานสหกรณ์การเกษตรสมบูรณ์แบบ ปี ๒๕๒๓ – ๒๕๒๗” ซึ่งตามแผนดังกล่าว กำหนดให้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ขยายและจัดตั้งสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ในภูมิภาคขึ้น เพื่อให้สามารถตรวจสอบบัญชีช่วยเหลือ และแนะนำการลงบัญชีของสหกรณ์ให้สะดวกและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้น กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงได้ดำเนินงานจัดตั้งสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ประจำจังหวัดทั่วประเทศ (ภายใต้โครงการสินเชื่อเพื่อการเกษตร) ภายในระยะเวลา ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๒๓ - ๒๕๒๗) โดยได้รับการสนับสนุนเงินกู้จากธนาคารโลก เริ่มดำเนินการจัดตั้งตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๔ ในระยะแรกกำหนดชื่อว่า “สำนักงานตรวจสอบกิจการสถาบันเกษตรกรจังหวัด”

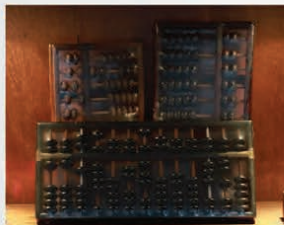
หน้าที่และความรับผิดชอบ

ของสำนักงานตรวจสอบกิจการสถาบันเกษตรกร คือ

๑. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับระบบบัญชีสหกรณ์การเกษตรและการบันทึก
รายการให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ตามที่ได้รับมอบหมายจาก
นายทะเบียน
๒. ตรวจสอบและตรวจทานหนังสือของสมาชิกกับสหกรณ์
ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๒๕ ของสมาชิกทั้งหมด
๓. ร่วมเป็นกรรมการตรวจสอบสินค้าคงเหลือ
๔. ให้ความช่วยเหลือแนะนำการบริหารการเงิน
๕. ช่วยเหลือสหกรณ์ในการเตรียมเอกสารก่อนการตรวจสอบบัญชี
อย่างน้อยที่สุด ๑ เดือน ก่อนปิดบัญชี
๖. ศึกษาและประเมินผลสถานะการเงินของสหกรณ์
๗. รายงานให้นายทะเบียนสหกรณ์ทราบเกี่ยวกับความผิดปกติ
ในการดำเนินการของสหกรณ์

นอกจากงานตามภารกิจหลักด้านตรวจสอบบัญชีสหกรณ์
และกลุ่มเกษตรกรในช่วงทศวรรษที่ ๑ - ๓ (พ.ศ. ๒๔๙๕ - ๒๕๒๕)
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์มีผลงานที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงเกษตร
และสหกรณ์ที่สำคัญ คือ

๑. ควบคุมดูแลทุนกลางของบรรดาสหกรณ์ไม่จำกัด
๒. ติดตามประเมินผลการรับซื้อข้าวพุงรจาก
ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ / ๒๕๒๓
๓. สำรองฐานะการเงินของสหกรณ์การเกษตร
และกลุ่มเกษตรกร เพื่อหาข้อมูลที่จะนำเสนอแผนปรับปรุง
สหกรณ์การเกษตรสมบูรณ์แบบ
๔. โครงการส่งเสริมการปลูกพืชฤดูแล้ง
ปี พ.ศ. ๒๕๒๓ / ๒๕๒๔
๕. โครงการเสริมสร้างสหกรณ์การเกษตร
ปี พ.ศ. ๒๕๒๔ - ๒๕๒๕

ลูกคิด

เครื่องคำนวณเลขในยุคต้น

เครื่องมือในการทำงานของผู้สอบบัญชีสหกรณ์

เครื่องคิดเลขชนิดใช้มือโยก

นายอนันต์ ชำนาญกิจ

นางสาวสุพัตรา ธนเสนีวัฒน์

นายสิงห์ทอง ชินวรรังสี

นายโอภาส ทองยงค์

หนังสือที่ระลึกครบรอบ ๗๐ ปี กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เล่มนี้
 ได้รับเกียรติอย่างสูงจากอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ๔ ท่าน
 ได้กรุณาทบทวนความทรงจำและความหลัง เมื่อครั้งปฏิบัติงาน
 ในฐานะผู้สอบบัญชีและผู้บริหารระดับสูง ผ่านมุมมองของยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง
 และพัฒนาการของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่เปลี่ยนไปในช่วง ๗ ทศวรรษ ที่ผ่านมา
 พร้อมทั้งได้ให้หลักคิดและมุมมองของการทำงานในทศวรรษวิถีถัดไป

นายอนันต์ ชำนาญกิจ

นับเป็นโชคดียิ่งของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ได้รับความกรุณาจากอดีตรองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และอดีตรัฐมนตรีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (พ.ศ. ๒๕๒๙ - ๒๕๓๕ และ พ.ศ. ๒๕๓๖ - ๒๕๓๗) ในวัย ๘๘ ปี เดินทางจากบ้านพักในช่วงสภาวะวิกฤติ COVID-19 มาที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เพื่อเล่าย้อนรำลึกความหลังเมื่อครั้งบรรจู้เข้ารับราชการ ตั้งแต่ปีแรกของการสถาปนากรมตรวจบัญชีสหกรณ์

หลังจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ตั้งมาได้ประมาณครึ่งปี

มีพรรคพวกมากบอกว่ากรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำลังรับสมัครพนักงานจำนวนมากเพราะเพิ่งตั้งกรม จึงลองสมัครโดยใช้วุฒิพิษขยการ ปรากฏว่าสอบได้กรมก็เรียกมาทำงาน ได้บรรจุเข้ารับราชการเมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๕ อยู่กองตรวจบัญชีสหกรณ์ธนกิจ

ภายหลังบรรจุเข้ารับราชการรุ่นเดียวกันราว ๑๐๐ คน ได้รับการอบรมข้าราชการใหม่ประมาณ ๑ เดือน มีผู้ใหญ่และข้าราชการระดับอาวุโสในกรมมาสอนทุกเรื่อง ตั้งแต่กิริยามารยาท การทำงาน ระเบียบวินัยต่าง ๆ

เมื่อสิ้นปีบัญชีในเดือนมีนาคม ๒๕๔๖ นายทะเบียนสหกรณ์มีคำสั่ง ๆ แต่งตั้งผู้สอบบัญชี และส่งคนไปตรวจบัญชีที่ต่างจังหวัดทั่วประเทศ แบ่งสายสอบละ ๓ คน มีหัวหน้าเป็นข้าราชการชั้นตรีอาวุโสหรือชั้นโท ผมได้รับมอบหมายงานครั้งแรกให้ไปตรวจบัญชีสหกรณ์ที่จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีประมาณ ๑๐๐ กว่าแห่ง ส่วนใหญ่เป็นสหกรณ์หาทุนขนาดเล็ก มีสมาชิกประมาณ ๓๐ คน ไปถึงก็ไม่ค่อยรู้เรื่องบัญชีสหกรณ์มากนัก ทำหน้าที่ตรวจสมุดเงินสด ตรวจลูกหนี้ คิดดอกเบี้ย ในช่วงประมาณ ๖ เดือนนั้น ได้ไปตรวจบัญชีให้สหกรณ์ที่ละอำเภอ ๆ ละ ๑๐ - ๑๕ วัน บางสหกรณ์อยู่ตามท้องไร่ท้องนา ก็เดินไป ซี่จี่กรยานไป บางแห่งขี่ม้าไป มีบ้างที่ขี่ช้างไป ค่าไหนนอนนั่น ชนเอกสารไปด้วย เอาเชือกมัดไว้ บางทีเอาใส่บิ๊บ หนน้ำ หนฝนได้ บางครั้งก็จ้างเกวียนขนสัมภาระไป หลังจากกลับมา ผมมีความรู้สึกท้อกับงานไม่อยากทำต่อ แต่พอได้เจอเพื่อน ๆ ได้พูดคุยถามไถ่สารทุกข์สุกดิบ สนุกสนานเฮฮากันไป ก็ลืมความท้อ ความลำบาก แล้วก็ออกตรวจในปีต่อ ๆ ไป ที่จังหวัดสุโขทัย เชียงใหม่ เชียงราย อุตรดิตถ์ อุทัยธานี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ไปจนถึงใต้สุดที่ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส และกลับมานครศรีธรรมราช หลังจากนั้นก็เข้ามาทำงานที่ส่วนกลางเป็นหลัก

ผมคิดว่าคุณสมบัติ การเป็นผู้สอบบัญชีที่ดี คือ

๑. คู่มือการทำงานดี
๒. ขยัน
๓. กิริยามารยาทดี
๔. ความรู้ในหลักวิชา

การเดินทางไปตรวจบัญชีที่นับว่าลำบากที่สุด คือ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ นั่งรถไฟไปจังหวัดอุดรธานี แล้วนั่งรถคอกหมู ต่อไปลงที่นครพนม ถนนเป็นลูกรังเนื้อตัวสกปรก ขากลับฝนตก น้ำท่วมทาง เราเดินลอยคอกันออกมา ครั้งนั้นทรหดมาก

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๑ ผมเรียนจบปริญญาตรีทางการบัญชีจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จึงไปสมัครสอบเป็นข้าราชการชั้นตรี ที่กรมสรรพากร ได้ลำดับที่ ๑ แต่ไม่ได้โอนย้ายไป เนื่องจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์และสำนักงาน ก.พ. กำหนดตำแหน่งนักบัญชีชั้นตรีและมีค่าวิชาชีพให้ โดยใช้วุฒิปริญญาตรี จึงได้เป็นนักบัญชีคนแรกของกรม เงินเดือนอัตรา ๑,๕๐๐ บาท ได้เป็นหัวหน้าสายสอบบัญชี และในปีต่อมาได้เลื่อนเป็นชั้นโทตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

คู่มือการทำงานสำคัญมาก ถ้าเรามีคู่มือดี คนทำงานก็มั่นใจ เวลาไปตรวจ สหกรณ์ที่อำเภอใด ผมจะไปดูแฟ้มคำสั่ง ระเบียบ แล้วคัดลอกมาศึกษา สรุป และทำเป็นแฟ้มส่วนตัว เพื่อใช้เป็นคู่มือการทำงาน เมื่อมีเวลาว่างก็นำมา อ่านทบทวนเสมอ

ความขยันหมั่นเพียรเป็นพื้นฐานของการทำงาน ส่วนกิริยามารยาท เป็นพื้นฐานส่วนบุคคล ซึ่งกรมให้ความสำคัญและมุ่งเน้นให้การอบรม พัฒนาตั้งแต่เป็นข้าราชการใหม่ สำหรับความรู้ในหลักวิชาสามารถพัฒนาได้จากหลายทาง สมัยก่อนผมทำอะไรแล้วทำจริงจัง แม้แต่การไปเรียนภาษาจีน ตอนเย็นเพิ่มเติม เพื่อจะได้เข้าใจเอกสารหลักฐานที่เป็นภาษาจีน ในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ ได้รับทุนเป็นคนแรกของกรม ไปศึกษาดูงานที่ประเทศอินเดีย เป็นระยะเวลา ๖ เดือน ผมต้องเดินทางตัวคนเดียวไปศึกษาดูงานสหกรณ์ แต่ละแห่ง ซึ่งได้รับความรู้และประสบการณ์อย่างมาก นอกจากนี้ยังได้ฝึกฝน พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จนสามารถสอบเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ได้เป็น CPA คนแรกของกรม

จากประสบการณ์การทำงานทั้งในกรมและนอกกรม เหล่านี้ล้วน มีประโยชน์ ดังนั้นหลักการบริหารบุคคลตอนที่ผมดำรงตำแหน่งอธิบดี กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จึงกำหนดไว้ว่า

ข้าราชการบรรจุใหม่ ไม่ให้ทำงานอยู่กรุงเทพ ฯ
ให้ไปบรรจุอยู่จังหวัดอื่นก่อน เพื่อเรียนรู้งานของกรม
ซึ่งจะเป็นประโยชน์มากทั้งต่อตนเองและส่วนรวม

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้รับการสนับสนุนเงินกู้จากธนาคารโลก (World Bank) จัดตั้งสำนักงานตรวจสอบกิจการสถาบันเกษตรกรจังหวัดทั่วประเทศหรือสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดในปัจจุบัน ภายใต้โครงการสินเชื่อเพื่อการเกษตร ระยะเวลา ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๒๓ - ๒๕๒๗) ในช่วงนั้นผมเป็นเลขานุการกรม ได้รับมอบหมายให้เป็นตัวแทนกรม เดินทางร่วมเป็นทีมเจรจาขอเงินจาก World Bank การเดินทางครั้งนั้นประสบผลสำเร็จด้วยดี World Bank ให้เงินกู้มาเป็นรูปแบบแพ็คเกจ คือ ๑ สำนักงาน ประกอบด้วย อาคารที่ทำการ ๑ หลัง บ้านพัก (หัวหน้าสำนักงาน) ๑ หลัง และรถปิคอัพ ๑ คัน ตั้งแต่นั้นจึงเริ่มมีผู้สอบบัญชีที่เป็นสุภาพสตรีมากขึ้น จากแต่ก่อนมีแต่ผู้หญิงทำงานธุรการและการเงิน ๔ - ๕ คนในแต่ละกอง ส่วนผู้สอบบัญชีกว่าร้อยละ ๙๐ เป็นผู้ชาย

ด้วยการทำงานตามวิชาชีพและเอกลักษณ์เฉพาะองค์กรที่แตกต่างไปจากหน่วยงานอื่น ๆ ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

*ผมยังเชื่อมั่นในความสามัคคี ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
รักกันเหมือนพี่น้อง อยู่กันแบบกันเอง และคาดหวังว่า
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จะเป็นหน่วยงานอิสระ
ทำงานอย่างอิสระต่อไป*

ตอนที่ เป็นอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เคยพูดไว้ว่า
“จงทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีของผู้ใต้บังคับบัญชา”
และมีคติเตือนใจ

ข้าราชการและเจ้าหน้าที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ไว้คือ

๑. จงทำงานอย่างมีหลักการและมีเป้าหมาย
๒. จงมองบุคคลอื่นด้วยความปรารถนาดี
๓. จงตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลังความสามารถ
๔. จงมีธรรมะอยู่ในใจเสมอ ทำดี ได้ดี
๕. จงเป็นคนหนักแน่น มีความอดทน อดกลั้น มีขันติ เมื่อมีสิ่งใด
มากระทบกระเทือนจิตใจ ซึ่งมักจะมีอยู่ในบางครั้งคราวเสมอ
๖. จงคิดอยู่เสมอว่าผู้บังคับบัญชาทำอะไร เขาย่อมมีเหตุผลของเขา

“จงทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีของผู้ใต้บังคับบัญชา”

ประโยคนี้ได้ติดไว้ที่ผนังทางขึ้นอาคาร ๒
ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เทเวศร์

และยังคงตราตรึงอยู่ในหัวใจของคนกรมตรวจบัญชีสหกรณ์เสมอมา

ยุค “เสริมสร้างความเข้มแข็ง” ทศวรรษที่ ๔

(พ.ศ. ๒๕๒๖ – ๒๕๓๕)

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จัดตั้งสำนักงานตรวจสอบกิจการสถาบันเกษตรกรจังหวัดได้ครบถ้วน ทุกจังหวัด ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น “สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (จังหวัด)” และได้จัดตั้ง “เขตตรวจบัญชี” ขึ้นในส่วนภูมิภาคจำนวน ๑๒ เขต และเปลี่ยนชื่อเป็น “ศูนย์ตรวจบัญชีสหกรณ์” เพื่อทำหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ประจำจังหวัด ซึ่งภายหลังศูนย์ตรวจบัญชีสหกรณ์ดังกล่าวได้เปลี่ยนชื่อเป็น “สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ภูมิภาค” ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบการทำงาน โดยผู้สอบบัญชีสหกรณ์อยู่ปฏิบัติงานประจำ ในแต่ละจังหวัด เพื่อให้บริการตรวจสอบบัญชีแก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้ใกล้ชิด รวมทั้งให้บริการวางรูปแบบบัญชี แนะนำการบริหารการเงินการบัญชี และให้การศึกษอบรมด้านการเงินและการบัญชีแก่สมาชิก กรรมการ ผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร รวมทั้งเกษตรกรทั่วไปด้วย ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ของประเทศให้เข้มแข็งได้มากขึ้น

ฝึกอบรมการบัญชีขั้นพื้นฐานสำหรับสมาชิกชั้นนำของสหกรณ์การเกษตร

สอนสหกรณ์จัดทำบัญชีด้วยเครื่องฉายข้ามศีรษะ

รถยนต์ราชการ ก.ต.ส. รุ่นแรก

จากการจัดทำแผนอัตรากำลัง ๓ ปี รอบที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๒๗ - ๒๕๒๙) ได้ปรับปรุงโครงสร้างการแบ่งงานภายในของกองต่าง ๆ โดยจัดตั้งเขตตรวจบัญชีที่ ๑ - ๑๒ ปฏิบัติงานในภูมิภาค สังกัดกองตรวจบัญชีที่ ๑ - ๔ แบ่งงานภายในเป็นฝ่ายตรวจบัญชีที่ ๑ - ๔ รับผิดชอบงานละ ๑ - ๓ จังหวัด โดยเน้นรูปแบบการมอบอำนาจการบริหารงานจากส่วนกลางไปยังภูมิภาค การควบคุมงานให้มีมาตรฐานเดียวกัน และการพัฒนาภาวะผู้นำของข้าราชการ ที่ไปประจำในภูมิภาค รวมทั้งในปี พ.ศ. ๒๕๓๒ เริ่มมีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้พิมพ์งาน โดยเริ่มนำมาใช้งานในส่วนกลางก่อน และต่อมาจึงมีการนำคอมพิวเตอร์ใช้พิมพ์งานในสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (จังหวัด)

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ให้บริการตรวจสอบบัญชีแก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร โดยแต่งตั้งหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (จังหวัด) เป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์ และให้มีการตรวจแนะนำการเงินการบัญชี เพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับระบบบัญชีและการบันทึกรายการให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ จวบจนปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้มีการปรับปรุงการปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร โดยการโอนงานสอบบัญชีสหกรณ์บางส่วนให้ผู้สอบบัญชีเอกชนเข้ามาตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่ที่มีทุนดำเนินงานมากกว่า ๒๐๐ ล้านบาท และมีการควบคุมภายในที่ดี ประกอบกับ นายทะเบียนสหกรณ์ได้กำหนดระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วย ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้ผู้สอบบัญชีที่นายทะเบียนสหกรณ์ แต่งตั้งอาจเป็นข้าราชการของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ดังนั้น ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงได้รับการยอมรับให้เป็น สถาบันที่ให้การฝึกหัดงานสอบบัญชีสำหรับผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพ สอบบัญชี (ก.บช.) ครั้งที่ ๙๕ (๑ / ๒๕๓๕) เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ นายทะเบียนสหกรณ์ได้กำหนดระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการสอบบัญชีสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๓๕ และระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการสอบบัญชีกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ กำหนดให้การสอบบัญชีสหกรณ์เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชี

ในด้านของการบัญชีสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ยกเลิกระเบียบการบัญชีของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๒ และให้ถือใช้ระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๓๑ โดยให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๓๑ เพื่อให้การจัดทำบัญชีและงบการเงินของสหกรณ์ สอดคล้องกับมาตรฐานบัญชีที่รับรองทั่วไป และในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ได้ยกเลิกระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการบัญชีของกลุ่มเกษตรกร และให้ถือใช้ระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ว่าด้วยการบัญชีกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๓๓ โดยให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงระบบภาษีมาเป็นภาษีมูลค่าเพิ่ม ทำให้สหกรณ์อยู่ในเกณฑ์ต้องเข้าสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงได้กำหนดวิธีปฏิบัติทางบัญชี เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติสำหรับสหกรณ์ที่อยู่ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม

ด้วยมีการเปลี่ยนแปลงระบบการทำงาน และระเบียบที่เกี่ยวข้อง กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงให้ความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรสหกรณ์ ด้วยการอบรมด้านการเงินการบัญชีควบคู่ไปด้วย โดยในปี พ.ศ. ๒๕๒๙ เริ่มดำเนินการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรม “การบัญชีขั้นพื้นฐาน” ให้แก่สมาชิกชั้นนำของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร โดยได้ดำเนินการอบรม จำนวน ๙๐ รุ่น มีผู้เข้ารับการอบรมรวมจำนวน ๘๗,๘๘๓ คน

24

รายละเอียดการโอนเงิน

รายละเอียดการโอนเงิน	ปี ๒๕๓๑ (บาท)	ปี ๒๕๓๒ (บาท)
ค่าเช่าที่ดิน	๗๕,๐๐๐.๐๐	๗๕,๐๐๐.๐๐
ค่าเช่ารถจักรยานยนต์	๒๕,๐๐๐.๐๐	๒๕,๐๐๐.๐๐
รวม	๑๐๐,๐๐๐.๐๐	๑๐๐,๐๐๐.๐๐
ค่าเช่าบ้าน	๕๐,๐๐๐.๐๐	๕๐,๐๐๐.๐๐
ค่าเช่ารถจักรยานยนต์	๕๐,๐๐๐.๐๐	๕๐,๐๐๐.๐๐
รวม	๑๐๐,๐๐๐.๐๐	๑๐๐,๐๐๐.๐๐

24

รายละเอียดการโอนเงิน

รายละเอียดการโอนเงิน	ปี ๒๕๓๑ (บาท)	ปี ๒๕๓๒ (บาท)
ค่าเช่าที่ดิน	๗๕,๐๐๐.๐๐	๗๕,๐๐๐.๐๐
ค่าเช่ารถจักรยานยนต์	๒๕,๐๐๐.๐๐	๒๕,๐๐๐.๐๐
รวม	๑๐๐,๐๐๐.๐๐	๑๐๐,๐๐๐.๐๐
ค่าเช่าบ้าน	๕๐,๐๐๐.๐๐	๕๐,๐๐๐.๐๐
ค่าเช่ารถจักรยานยนต์	๕๐,๐๐๐.๐๐	๕๐,๐๐๐.๐๐
รวม	๑๐๐,๐๐๐.๐๐	๑๐๐,๐๐๐.๐๐

รูปแบบแสดงงบการเงิน

รายละเอียดค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๓๑ - ๒๕๓๒

ปี พ.ศ. ๒๕๓๒ ได้ริเริ่มให้มี “โครงการบัญชีชาวบ้าน” โดยจัดทำเอกสารในรูปแบบภาพการ์ตูนประกอบเนื้อหาเพื่อให้ง่ายในการทำความเข้าใจ นอกจากนี้ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ยังจัดให้มีการอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ชาวบ้านที่เป็นเกษตรกรที่สนใจด้วย

ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ เริ่มดำเนินการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรม “การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงาน” เพื่อให้การศึกษอบรมคณะกรรมการ ผู้จัดการ และพนักงานของสหกรณ์ และได้ดำเนินการอบรมรวมจำนวน ๓๙ รุ่น มีผู้เข้ารับการอบรมรวมจำนวน ๘๗๑ คน รวมทั้งจัดทำหลักสูตรฝึกอบรม “การบัญชีอย่างง่าย” เพื่อให้การศึกษอบรมสมาชิกชั้นนำของสหกรณ์ ในโครงการพระราชดำริ โครงการเพื่อความมั่นคง และโครงการสหกรณ์ผู้ใช้น้ำ โดยได้ดำเนินการอบรม รวมจำนวน ๓๗ รุ่น มีผู้เข้ารับการอบรมรวมจำนวน ๘๘๖ คน

นอกจากนี้ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้รับมอบหมายงานสำคัญจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่

๑. โครงการเสริมสร้างสหกรณ์การเกษตร ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ - ๒๕๒๘
๒. โครงการรับซื้อข้าวเปลือกแทรกแกงตลาดข้าวสำหรับฤดูกาลผลิต ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ / ๒๕๒๖

นางสาวสุพัตรา ธนเสนีวัฒน์

- อดีตปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- อดีตอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
(พ.ศ. ๒๕๔๑ – ๒๕๔๗ และ พ.ศ. ๒๕๔๘ – ๒๕๔๙)

ท่านเป็นแบบอย่างและความภาคภูมิใจของคนกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ด้วยเป็นหญิงแกร่งลูกหม้อกรมตรวจบัญชีสหกรณ์คนแรกและคนเดียว ที่ได้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้รับการยกย่องเป็นผู้ประพฤติปฏิบัติตนชอบด้วยความซื่อสัตย์สุจริตประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๖ จากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และได้รับรางวัลผู้บริหารราชการดีเด่น (ครูททองคำ) จากสมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทย ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ท่านได้กรุณาเล่าย้อนรำลึกความหลังการทำงานของผู้สอบบัญชีสุภาพสตรีที่ออกตรวจบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดต่าง ๆ รวมทั้งการบุกเบิกงานวิชาการของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ดิฉันเริ่มรับราชการที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ตั้งแต่วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๑๘ ในตำแหน่งเจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชี ๓ กองตรวจบัญชีสหกรณ์ธนกิจ ได้ออกตรวจบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในต่างจังหวัด ซึ่งในแต่ละปี กรมจะจัดสายสอบบัญชีสายละ ๓ คน จำนวน ๓ - ๕ สาย ขึ้นอยู่กับจำนวน สหกรณ์กลุ่มเกษตรกรและระยะทางในการเดินทางไปปฏิบัติงานบางปีอาจจะ ตรวจสหกรณ์ทุกประเภทและกลุ่มเกษตรกรใน ๑ จังหวัด บางปีอาจจะ ตรวจบัญชีสหกรณ์ประเภทเดียว เช่น ตรวจบัญชีสหกรณ์ร้านค้าใน ๕ จังหวัด ซึ่งการเดินทางไปปฏิบัติงานใช้รถประจำทางหรืออาศัยรถของหน่วยงาน กรมส่งเสริมสหกรณ์ ถนนหนทางยังเป็นลูกรังอยู่ระหว่างก่อสร้าง บางพื้นที่ ยังมีผู้ก่อการร้าย ส่วนการพักค้างในระหว่างปฏิบัติงาน จะพักโรงแรม ในราคาที่ไม่แพงหรืออาศัยพักบ้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์

การทำงานที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เป็นประสบการณ์ที่มีค่านับแต่ เริ่มทำงาน เพราะเป็นรุ่นแรกที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ รับข้าราชการ ที่จบระดับปริญญาตรีทางการเงินการบัญชี มีข้าราชการชาย ๙๐% ข้าราชการส่วนใหญ่ค่อนข้างสูงอายุนอยู่ระหว่างการปรับตัวเข้าสู่มาตรฐาน วิชาชีพ ยังไม่มีคู่มือการทำงาน ไม่มีการฝึกอบรม เนื่องจากดิฉันเป็นข้าราชการ ที่จบปริญญาตรีทางบัญชี จึงได้รับมอบหมายให้เป็นคณะทำงาน วิทยากร ฯลฯ ประกอบกับมีความต้องการที่จะสอบเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต จึงต้องไป ฝึกงานด้านสอบบัญชีและศึกษาอบรมกับสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชี รับอนุญาตแห่งประเทศไทย (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์) ทำให้ ได้รู้จักกับวิทยากรซึ่งเป็นคณะกรรมการของสมาคมฯ และได้ประสานกับ ศาสตราจารย์ธวัช ภูษิตโกโยโคย อาจารย์ปรกรณ์ เพ็ญภาคกุล และอาจารย์ ท่านอื่น ๆ ในสภาวิชาชีพฯ มาช่วยเป็นวิทยากรให้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ต่อมาเมื่อได้ดำรงตำแหน่งกรรมการของคณะกรรมการสมาคมนักบัญชี และผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย กรรมการสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ทำให้สภาวิชาชีพฯ ได้รับรู้มาตรฐานการทำงานของ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์มากขึ้น

ผลงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง คือ การได้มีโอกาสใกล้ชิดและสนอง
แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระ
พระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เกี่ยวกับการสอนบัญชีในกิจกรรมสหกรณ์ให้นักเรียนโรงเรียน
ตำรวจตระเวนชายแดน และโรงเรียนในถิ่นทุรกันดาร ได้มีโอกาสดู
รายงานและรับฟังแนวพระราชดำริเพื่อนำมาปรับปรุงการทำงาน เนื่องจาก
ทั้งสองพระองค์ทรงสนพระทัยกิจกรรมสหกรณ์ และการสอนให้ชาวบ้าน
รู้จักทำบัญชี เพื่อจะได้รู้รายรับรายจ่ายของตัวเอง รู้ต้นทุนในการประกอบ
อาชีพ

**"...ในฐานะที่ดิฉันเคยดำรงตำแหน่ง
ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ทำให้ตระหนักดีว่า ส่วนราชการภายนอก
ทั้งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ส่วนราชการอื่น ๆ
เชื่อมั่นในการทำงานของข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
ว่ามีความรับผิดชอบสูง ให้ความร่วมมือดี
จึงมักจะมอบหมายงานสำคัญให้กรมปฏิบัติ..."**

อย่างไรก็ดีในมุมมองของสหกรณ์ต่าง ๆ อาจจะมองว่าการมีกฎระเบียบ
มากจนเกินไป ไม่เข้าใจว่าที่ต้องทำเพราะกรมต้องปฏิบัติตามมาตรฐาน
วิชาชีพ ผู้สอบบัญชีจึงต้องใช้โอกาสในระหว่างการเป็นวิทยากร การเข้าร่วม
ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ในการทำความเข้าใจกับคณะกรรมการและ
มวลสมาชิก เกี่ยวกับเรื่องเหตุที่ขาดทุนหรือกำไรลดลงเกิดจากอะไร รวมทั้ง
ทำความเข้าใจกับผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตัว และการปฏิบัติงานของ
ผู้สอบบัญชี

ดิฉันชื่นชมและภูมิใจในวัฒนธรรมองค์กร
ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่มีลักษณะเด่น คือ
รู้หน้าที่ มีความรับผิดชอบ ให้ความร่วมมือ
และมุ่งมั่นทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ประสบผลสำเร็จ
ทำให้งานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้รับการพัฒนา
และเป็นที่ยอมรับของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
และหลาย ๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ดิฉันขอให้กำลังใจ ผู้บริหาร ข้าราชการ พนักงานราชการ และเจ้าหน้าที่
ที่ปฏิบัติงานในกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ทั้งส่วนกลางและภูมิภาค เนื่องจา
การบริหารและปฏิบัติงานในโอกาสต่อไปค่อนข้างจะมีความลำบากและยุ่งยาก
เพิ่มขึ้นจากผลกระทบจากการระบาดของ Covid-19 ปัญหาค่าเงินบาทที่อ่อนค่า
ทั่วถึงเกือบทั้งประเทศ ผลผลิตทางการเกษตรเสียหาย และผลกระทบจาก
ภาวะเศรษฐกิจของโลก ของประเทศ และการดำรงชีวิตของประชาชนชาวไทย
รวมทั้งสมาชิกสหกรณ์ทุกประเภท กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ในฐานะหน่วยงาน
กำกับดูแลภาคสหกรณ์ไทย คงต้องมีการกิจกรรมเพิ่มขึ้น ดิฉันเชื่อมั่นว่าผู้บริหาร
และผู้ปฏิบัติงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์จะสามารถฟันฝ่าอุปสรรค
ครั้งนี้ไปได้ด้วยดี เพื่อสร้างความเข้มแข็งไปรงค์ให้สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร
รวมถึงกลุ่มเป้าหมาย เกษตรกร และประชาชน เพื่อประเทศชาติต่อไป

ยุค “ปรับเปลี่ยนเพื่อพัฒนา” ทศวรรษที่ ๕

(พ.ศ. ๒๕๓๖ – ๒๕๔๕)

ทศวรรษที่ ๕ ถือเป็นช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนาของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในหลายด้าน เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรเพิ่มขึ้นจำนวนมาก ประกอบกับนโยบายการปฏิรูประบบราชการ ส่งผลให้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้สนองนโยบายการกระจายงานสอบบัญชีให้ผู้สอบบัญชีภาคเอกชนตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ เพื่อให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่สามารถตรวจสอบบัญชี ให้ความช่วยเหลือ และให้คำแนะนำแก่สหกรณ์ที่มีขนาดเล็ก ได้อย่างใกล้ชิดและบ่อยครั้งยิ่งขึ้น เพื่อสร้างความเข้มแข็งและช่วยเหลือตนเองได้ของสหกรณ์ภาคเกษตร

พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ กำหนดอำนาจหน้าที่และหน่วยงานในความรับผิดชอบออกเป็น ๖ หน่วยงาน ประกอบด้วย สำนักงานเลขานุการกรม กองตรวจบัญชีที่ ๑ - ๔ และกองวิชาการและแผนงาน ให้เหมาะสมกับบทบาทภารกิจยิ่งขึ้น และในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ จึงมีแผนอัตรากำลัง ๓ ปี รอบที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๓๘ - ๒๕๔๐) เปลี่ยนชื่อศูนย์ตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๒ เป็น สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ภูมิภาคที่ ๑ - ๑๒ รวมทั้งในปีเดียวกันนี้ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ยังคงดำเนินโครงการ “การบัญชีชาวบ้าน” อย่างต่อเนื่อง เพื่อเผยแพร่ในรูปแบบการ์ตูนประกอบเนื้อหาที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจของเกษตรกรและชาวบ้านทั่วไป โดยสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดได้จัดให้มีการฝึกอบรมให้เกษตรกรที่สนใจเรียนรู้เพิ่มเติมด้วย รุ่นละประมาณ ๓๐ คน

เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมการดำเนินงานสอบบัญชีสหกรณ์ให้ผู้สอบบัญชีภาคเอกชนดำเนินการ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ดำเนินโครงการในชื่อ “โครงการปรับปรุงระบบการตรวจบัญชีสหกรณ์” โดยกำหนดสหกรณ์ประเภทออมทรัพย์ ที่มีทุนดำเนินงานตั้งแต่ ๒๐๐ ล้านบาทขึ้นไป และมีระบบการควบคุมภายในที่ดีมาก สามารถจัดจ้างผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์ไว้กับกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ทำหน้าที่แทนผู้สอบบัญชีสหกรณ์ภาครัฐ โดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์มีบทบาทกำกับดูแลทั้งสหกรณ์และผู้สอบบัญชีภาคเอกชน

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยผู้สอบบัญชีสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๐ กำหนดให้ผู้ชำนาญงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์เป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์ ทั้งนี้ ผู้ชำนาญงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ หรืออดีตข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์ไว้กับกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้เริ่มเข้ามามีบทบาทในการรับงานสอบบัญชีสหกรณ์ นอกเหนือจากผู้สอบบัญชีภาคเอกชน

เมื่อการถ่ายโอนงานสอบบัญชีสหกรณ์ไปให้ภาคเอกชนเพิ่มจำนวนมากขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงได้มีการปรับลดขนาดของทุนดำเนินงานของสหกรณ์จาก ๒๐๐ ล้านบาทเป็น ๑๐๐ ล้านบาท พร้อมทั้งจัดทำแผนปรับปรุงงานสอบบัญชีสหกรณ์โดยผู้สอบบัญชีภาคเอกชน และจัดตั้งกองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์โดยผู้สอบบัญชีภาคเอกชน (กกอ.)

นอกจากการปฏิรูประบบงานสอบบัญชีสหกรณ์แล้ว ในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้มีการจัดทำ “แผนทิศทางการตรวจบัญชีสหกรณ์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. ๒๕๓๗ - ๒๕๔๖)” และ “แผนปฏิบัติการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ระยะแรก (พ.ศ. ๒๕๓๙ - ๒๕๔๑)” ซึ่งเป็นการจัดทำแผนทิศทางระยะเวลา ๑๐ ปี ครั้งแรกของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และนำแผนมาปฏิบัติให้เกิดผลงานในเชิงรูปธรรม ส่งผลให้เกิดการพัฒนาองค์กรเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะงบประมาณด้านครุภัณฑ์ที่กรมได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลเพิ่มขึ้นในช่วง ๓ ปีดังกล่าว เกือบ ๓ เท่า ของงบประมาณที่เคยได้รับ

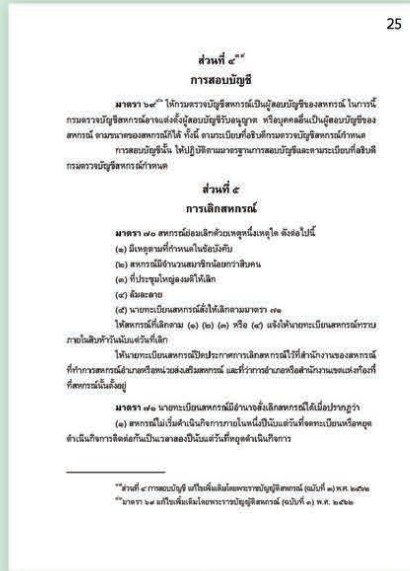
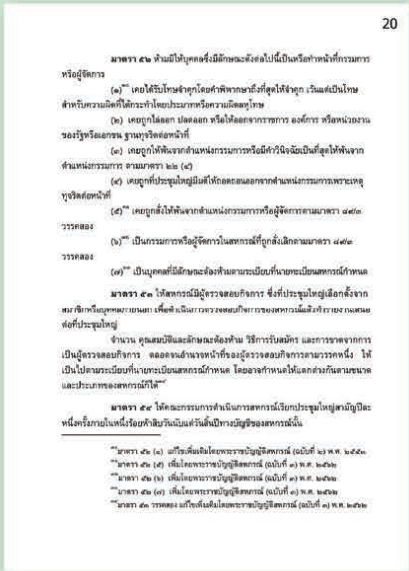
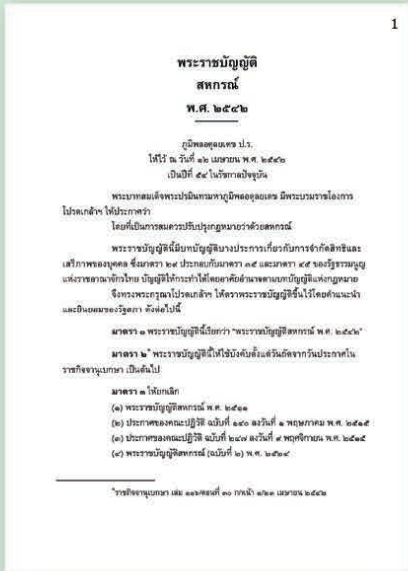

ด้วยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์เห็นความสำคัญของระบบการบริหารงานบุคคลด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้ จึงได้จัดทำ “หลักเกณฑ์การบริหารงานบุคคลตามระบบคุณธรรม” เพื่อเป็นคู่มือของผู้บริหารงานใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานด้านบุคคล ซึ่งได้ดำเนินการในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ และได้รับคัดเลือกให้เป็น “หน่วยงานบริหารงานบุคคลดีเด่นประจำปี ๒๕๔๑” จากมูลนิธิพันเอกจินดา ณ สงขลา

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างการแบ่งงานภายในของสำนักงานกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ภูมิภาคที่ ๑ - ๑๒ เพื่อให้สอดคล้องกับเขตพื้นที่ความรับผิดชอบตามเขตตรวจของสำนักนายกรัฐมนตรี และปรับปรุงโครงสร้างการแบ่งงานภายในของกรม แบ่งออกเป็น ๑๘ หน่วยงาน โดยยกฐานะสำนักงานกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ภูมิภาคเป็นหน่วยงานระดับกอง

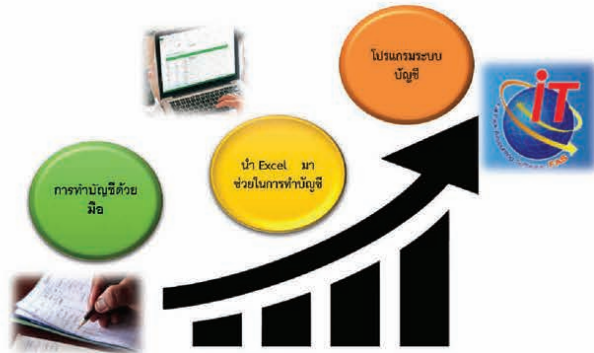
เมื่อพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ถือได้ใช้ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญคือ นายทะเบียนสหกรณ์ ได้กำหนดระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการสอบบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๒ ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการสอบบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๒ และระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นการจัดทำเป็นครั้งแรกและใช้บังคับกับผู้สอบบัญชีภาครัฐซึ่งเป็นข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์และผู้สอบบัญชีภาคเอกชน รวมถึงระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ว่าด้วยวิธีพิจารณาจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีสหกรณ์และการอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๕

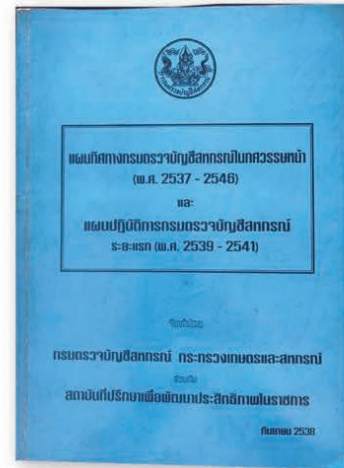
จากการที่พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๕๓ กำหนดให้
สหกรณ์มีผู้ตรวจสอบกิจการ ซึ่งแต่เดิมกฎหมายสหกรณ์มิได้บังคับให้
ทุกสหกรณ์ต้องมีผู้ตรวจสอบกิจการ เพียงแต่กำหนดให้อาจมีได้ ดังนั้น
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมและพัฒนาการกำกับ
ดูแลกิจการสหกรณ์ เพื่อให้ผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ได้กระทำหน้าที่
ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีการตั้งคณะทำงานจัดทำระเบียบนายทะเบียน
สหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๔ รวมถึงการ
จัดทำคู่มือการตรวจสอบกิจการอย่างง่ายสำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์และ
สหกรณ์การเกษตร

จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้มีการเปลี่ยนแปลงข้อความเฉพาะ
“โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป”
เป็น “โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามระเบียบที่นายทะเบียน
สหกรณ์กำหนด” สำหรับรายงานการสอบบัญชีแบบยาว หรือที่เรียกว่า
“รายงานผลการตรวจสอบบัญชี” ซึ่งมีการพัฒนาหลายครั้ง ส่วนใหญ่
เป็นการปรับเปลี่ยนเนื้อหารายงานให้สอดคล้องกับรูปแบบงบการเงิน
และได้ตัดส่วนต้นของรายงานเดิมที่เป็นรายงานแบบสั้นออกไป

ด้วยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ตระหนักถึงอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับสหกรณ์เนื่องด้วยปริมาณข้อมูลรายการธุรกรรมจำนวนมาก ย่อมส่งผลกระทบต่อการทำงานบัญชีด้วยมือ จำเป็นต้องนำเทคโนโลยีมาช่วยดำเนินการ โดยเริ่มมีการพัฒนาโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ เพื่อให้สหกรณ์มีระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ใช้และเป็นไปอย่างมีมาตรฐานเดียวกัน สามารถนำไปใช้ในการจัดทำบัญชีและงบการเงินให้ถูกต้อง รวดเร็ว และเชื่อถือได้ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ กรมได้เริ่มพัฒนาโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์ เพื่อช่วยให้สหกรณ์สามารถปฏิบัติงานได้สะดวก รองรับการดำเนินงานของสหกรณ์ในด้านการบริการสมาชิกได้รวดเร็วยิ่งขึ้น และได้เผยแพร่ให้สหกรณ์ใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๙

ภายใต้โครงการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ดำเนินการจ้างผู้พัฒนาโปรแกรมศึกษาข้อมูลเพื่อสร้างระบบงานคอมพิวเตอร์ที่สำคัญ ๓ ระบบ คือ โปรแกรมระบบบัญชีของสหกรณ์ (Accounting Software) โปรแกรมการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ (Auditing Software) โดยนำโปรแกรม Audit Command language (ACL) มาช่วยในการสอบบัญชีมากขึ้น และโปรแกรมสารสนเทศสำนักงาน (Back Office) เช่น ระบบงานสารบรรณ งานพัสดุ งานบุคลากร งานทะเบียนสารสนเทศและสถิติการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้จัดทำ “แนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ที่ใช้คอมพิวเตอร์ประมวลผลข้อมูล” และเริ่มใช้ไฟล์ต้นแบบกระดาษทำการด้วย Microsoft Excel ซึ่งผู้สอบบัญชีสามารถนำไปจัดทำข้อมูลการสอบบัญชีในรูปแบบกระดาษทำการได้ พร้อมทั้งได้จัดหาโปรแกรมประยุกต์เพื่อการสอบบัญชี ACL (Audit Command Language) Version ๖.๕ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบกับได้มีการจัดทำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. ๒๕๔๓ - ๒๕๔๕ ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ เพื่อกำหนดทิศทางในการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ยุค “ก้าวไกลด้วย IT นำบัญชีสู่เกษตรกรไทย” ทศวรรษที่ ๖

(พ.ศ. ๒๕๔๖ – ๒๕๕๕)

ในช่วงทศวรรษที่ ๒ เป็นต้นมา นับเป็นช่วงเวลาที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ให้ความสำคัญกับการพัฒนางานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสร้างวินทางการเงินแก่เกษตรกรเพื่อการวางแผนการประกอบอาชีพในอนาคตด้วยความรู้ทางบัญชี

แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. ๒๕๔๓ – ๒๕๔๕ ได้กำหนดทิศทางการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และส่งผลให้การพัฒนาด้าน IT มีความโดดเด่นและก้าวไกล ทั้งการพัฒนาและการให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ การพัฒนาด้านการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอบบัญชี และงานด้านสารสนเทศและฐานข้อมูล

การพัฒนาและการให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์

ด้วยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศทางบัญชีมาใช้เพื่อช่วยในการปฏิบัติงานให้กับสหกรณ์ด้านการจัดทำบัญชีและแก้ไขปัญหาในเรื่องการที่สหกรณ์จัดทำงบการเงินเองไม่ได้ มีจุดเริ่มของการพัฒนาและการให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์สำหรับสหกรณ์การเกษตร ดังนี้

- โปรแกรมระบบสินค้า Version ๑.๐ (กันยายน ๒๕๔๖)
- โปรแกรมระบบสินค้า สกต. Version ๑.๒ (มีนาคม ๒๕๔๘)
- โปรแกรมระบบสมาชิกและหุ้น Version ๑.๑ สำหรับสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส (มีนาคม ๒๕๔๙)
- โปรแกรมระบบบัญชีแยกประเภท Version ๑ (พฤษภาคม ๒๕๕๐)
- ระบบสมาชิกและหุ้น Version ๒.๑ (เมษายน ๒๕๕๐)
- โปรแกรมระบบเงินให้กู้ Version ๑.๕ (ธันวาคม ๒๕๕๐)
- โปรแกรมระบบบัญชีแยกประเภท เครดิตยูเนียน Version ๒ (ธันวาคม ๒๕๕๑)
- โปรแกรมระบบเงินรับฝาก Version ๒ (Web Edition) (มกราคม ๒๕๕๑)

ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้พัฒนาโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจร (Cooperative Full Pack Accounting Software : FAS) เพื่อให้สหกรณ์มีเครื่องมือในการสร้างความแข็งแกร่งทางด้านบัญชี โดยส่งเสริมและผลักดันให้สหกรณ์นำไปใช้ให้บังเกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายการพัฒนาสหกรณ์ กล่าวคือ สามารถให้บริการสมาชิกแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) มีระบบข้อมูลทางบัญชีที่ได้มาตรฐานตรวจสอบได้ สามารถปิดบัญชีได้อย่างรวดเร็ว นำไปสู่การสอบบัญชีซึ่งเป็นการกิจหลักของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ให้สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วและเป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป

ในระหว่างนี้ได้มีการกระจายงานการให้บริการโปรแกรมระบบบัญชี และการฝึกอบรมด้านโปรแกรมระบบบัญชี ไปในภูมิภาค ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยมีหน่วยงานให้บริการ คือ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ประจำจังหวัด สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ ดังนี้

๑. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ประจำจังหวัด ทำหน้าที่ เป็น IT Provider ในการให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดที่รับผิดชอบ โดยดำเนินการประเมินความพร้อมการใช้โปรแกรม การติดตั้งโปรแกรม การถ่ายโอนข้อมูลและปรับเปลี่ยนระบบ รวมถึงการให้บริการแก้ไขปัญหา ด้านโปรแกรมระบบบัญชีแก่สหกรณ์

๒. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ เป็น IT Mobile เพื่อทำหน้าที่ในการกำกับให้คำปรึกษา และช่วยเหลือการให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์แก่ IT Provider รวมถึงดำเนินการเพื่อมอบสิทธิการใช้โปรแกรมแก่สหกรณ์ และ IT Learning เพื่อทำหน้าที่การพัฒนาองค์ความรู้ และทักษะด้านโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ให้แก่สหกรณ์และบุคลากรในเขตพื้นที่ รวมถึงการพัฒนาฐานข้อมูลองค์ความรู้ด้านโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ เพื่อสนับสนุนให้งานส่งเสริมการใช้โปรแกรมระบบบัญชีคอมพิวเตอร์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

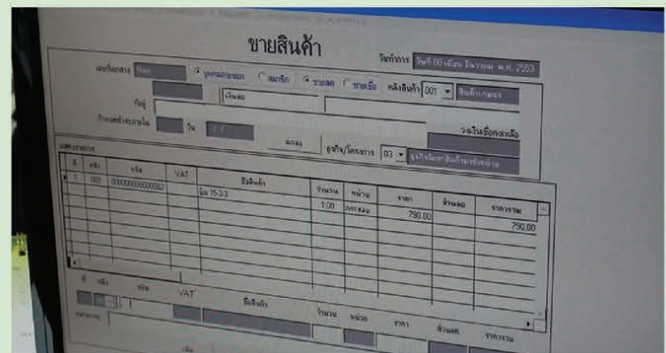
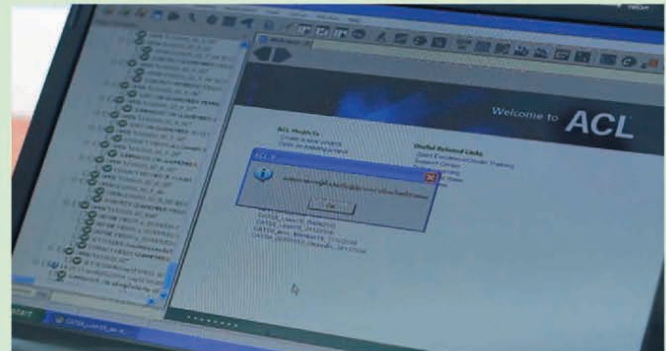
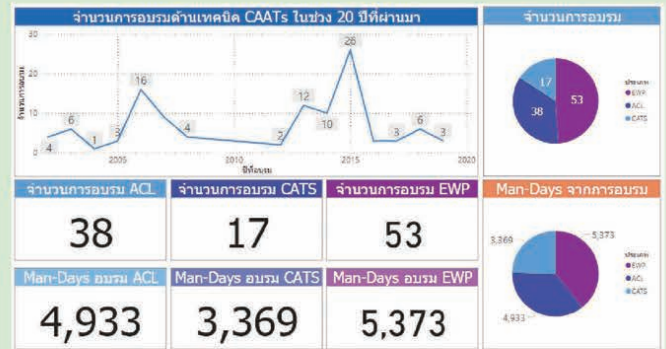
เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้จัดงานเปิด “โครงการ ๙๙๙ โปรแกรมบัญชี ๙๙๙ ความดีเพื่อพ่อหลวง” เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๔ ด้วยการพัฒนา โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจร เพื่อให้สหกรณ์มีเครื่องมือในการ สร้างความเข้มแข็งทางการบัญชี โดยการส่งเสริมและผลักดันให้สหกรณ์ นำโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจรไปใช้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ตามเป้าหมายการพัฒนาสหกรณ์ทุกประเภท จำนวน ๙๙๙ สหกรณ์ ในเขตพื้นที่ ๗๖ จังหวัด และสมาชิกสหกรณ์ได้มีส่วนร่วมเนื่องในโอกาส พระราชพิธีมหามงคล

ในส่วนของการพัฒนาด้านการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอบบัญชี ในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ถือได้ว่าเป็นปีที่เริ่มต้นการใช้โปรแกรม ACL ของกรมตรวจ บัญชีสหกรณ์ โดยมีการจัดทำโปรแกรม ACL Version ๘ พร้อมกับการจัด อบรมการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอบบัญชี ระยะที่ ๓ ศึกษาโปรแกรม ช่วยตรวจสอบบัญชี และได้จัดการอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับการใช้งานโปรแกรม ACL อย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

นอกจากนี้ ได้พัฒนาระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (Cooperative Audit Through System : CATS) ขึ้น โดยจัดทำชุดคำสั่งอัตโนมัติสำหรับโปรแกรม ACL เพื่อการตรวจสอบข้อมูลภายในโปรแกรม FAS ในประเด็นต่าง ๆ ตามความต้องการในการตรวจสอบ และได้เผยแพร่ระบบ CATS สำหรับโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์อมทรัพย์ Version ๑.๐ เป็นระบบแรก ในปี ๒๕๔๙ พร้อมทั้งได้ดำเนินการอบรมการใช้งานระบบดังกล่าวแก่เจ้าหน้าที่ในรุ่นแรก จำนวน ๓๘ คน ในปีเดียวกัน โดยหลังจากนั้น ได้พัฒนาระบบ CATS และจัดการอบรมให้กับเจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง และในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ เมื่อได้จัดทำโปรแกรม ACL Version ๙ ซึ่งโปรแกรม ACL Version นี้ ถือเป็นรากฐานสำคัญของการตรวจสอบข้อมูลภายในระบบสารสนเทศทางการบัญชีสหกรณ์ด้วยเทคนิค CAATs โดยเฉพาะการตรวจสอบด้วยระบบ CATS มาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งการที่กรมจัดทำโปรแกรม ACL และพัฒนาระบบ CATS เป็นการเปิดประตูให้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ก้าวเข้าสู่การตรวจสอบสหกรณ์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างแท้จริง

ในด้านสารสนเทศทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๔๗ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จัดเก็บข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร โดยฝ่ายประมวลผลลงในแบบฟอร์มวิเคราะห์ พร้อมทั้งบันทึกข้อมูลทางการเงินลงในระบบสารสนเทศทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่พัฒนาโดยบุคคลภายนอก ซึ่งกลุ่มวิเคราะห์กระดาษทำการ กองตรวจบัญชีที่ ๑ - ๔ ทำหน้าที่ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน โดยเก็บข้อมูลมาจากกระดาษทำการส่งข้อมูลไปยังกองแผนงาน เพื่อดำเนินการส่งต่อข้อมูลมายังฝ่ายประมวลผล

ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๔๙ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์มีการปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงาน จากเดิมส่วนกลางเป็นผู้บันทึกและจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร โดยปรับเปลี่ยนให้ผู้สอบบัญชีบันทึกข้อมูลผ่านโปรแกรมระบบสารสนเทศทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร Offline (Version ๑.๐) (CAD_CENTER) ที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และดำเนินการส่งข้อมูลผ่านระบบสารสนเทศทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร Online (Version ๑.๐) (CAD_CENTER) และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้งาน และรองรับกับโครงสร้างธุรกิจของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมากยิ่งขึ้น ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงได้พัฒนาโปรแกรมระบบสารสนเทศทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร แบบ Offline (Version ๒.๐) (CAD_CENTER) และแบบ Online (Version ๒.๐) (CAD_CENTER)

ด้านทะเบียนสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ - ๒๕๖๐ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้พัฒนาระบบทะเบียนสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร Online (CAD_COOP) ขึ้น เพื่อให้ข้อมูลของจำนวนสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรระหว่างสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ถูกต้องตรงกัน รวมทั้งพัฒนารูปแบบการนำเสนอข้อมูลจำนวนสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ซึ่งทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้

ด้านการให้บริการสารสนเทศทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๕๘ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ มีการให้บริการข้อมูลทางการเงิน ๒ ช่องทาง คือ

๑. การให้บริการเอกสารเผยแพร่สารสนเทศทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรขอรับบริการ ณ จุดให้บริการ โดยการเขียนแบบฟอร์มแจ้งความจำนงขอรับบริการ

๒. การให้บริการข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่ต้องประมวลผลข้อมูล โดยการจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูลฯ และเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรผ่านทาง Website

ด้านข้อมูลสารสนเทศทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เป็นศูนย์ข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร รวมถึงให้บริการและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเงิน การบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ รวบรวมภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ และภาวะเศรษฐกิจของกลุ่มเกษตรกร ไว้ด้วยกัน เพิ่มช่องทางการเข้าถึงข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรผ่านเว็บไซต์ ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ การจัดทำสารสนเทศทางการเงินของสหกรณ์ ได้แยกสหกรณ์เครดิตยูเนียนออกจากสหกรณ์ออมทรัพย์ เนื่องจากสหกรณ์เครดิตยูเนียนมีการดำเนินธุรกิจนอกเหนือจากธุรกิจสินเชื่อและธุรกิจรับฝากเงิน และปี พ.ศ. ๒๕๕๒ นำเครื่องมือทางการเงินมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์สารสนเทศเพื่อการเตือนภัยทางการเงิน

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้จัดทำนวัตกรรมเครื่องมือทางการเงินหลายรูปแบบ ดังนี้

ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จัดทำ CAMELS Analysis ซึ่งเป็นเครื่องมือทางการเงินในการสร้างมาตรฐานในการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยการวิเคราะห์ในมุมมอง ๖ มิติทางการเงิน

ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มีการจัดทำอัตราส่วนเฉลี่ย (Peer Group) เพื่อใช้ในการเทียบเคียงตำแหน่งของผลการดำเนินงานของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรภายในประเภท ขนาดเดียวกัน และมีการจัดทำเกณฑ์เสถียรภาพทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เพื่อใช้ในการประเมินความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร รวมถึงการเริ่มต้นของการใช้เครื่องมือระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร (CFSAWS:SS) ในการตรวจสอบสุขภาพทางการเงินให้กับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร และได้จัดลิขสิทธิ์และได้รับรางวัลนวัตกรรมดีเด่น ในด้านการให้บริการประชาชน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๑

ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ พัฒนาเครื่องมือสนับสนุนการตัดสินใจสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจและสังคม ในส่วนของสหกรณ์ภาคการเกษตร และสหกรณ์ร้านค้า (Social & Economic Value Added : SEVA) เพื่อช่วยให้สหกรณ์ภาคการเกษตร และสหกรณ์ร้านค้า ตระหนักถึงการใช้เงินทุนให้คุ้มค่ากับต้นทุนที่ใช้ไป และสามารถที่จะวางแผน หรือกำหนดกลยุทธ์เพื่อขับเคลื่อนการสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจให้กับสหกรณ์ได้ ซึ่งได้มีการจดลิขสิทธิ์และได้รับรางวัลนวัตกรรมดีเด่นในด้านการให้บริการประชาชน ในปี ๒๕๕๓

ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้พัฒนาเครื่องมือประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ (Data Envelopment Analysis For Cooperative Efficiency : DEACE) ของสหกรณ์ภาคการเกษตร (Agri DEACE) และสหกรณ์ออมทรัพย์ (Thrift DEACE) เพื่อเป็นการประเมินเชิงเปรียบเทียบหรือเทียบเคียงประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ที่มีลักษณะของธุรกิจประเภท/ขนาดเดียวกัน เป็นต้น

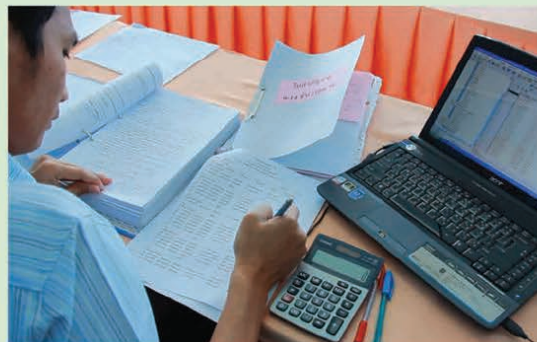
สำหรับการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและฐานข้อมูล ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เริ่มมีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนการรายงานแผนและผลการปฏิบัติงานตามภารกิจ โดยนำระบบมาใช้งานเป็นปีแรก เพื่อให้ผู้ปฏิบัติสามารถรายงานการวางแผน การรายงานผลการดำเนินงานได้อย่างสอดคล้องและรองรับกับนโยบาย และแนวทางการปฏิบัติงานภายใต้มาตรฐานเดียวกัน ทั้งองค์กร และเพื่อให้ผู้บริหารสามารถติดตามการทำงานและนำข้อมูลมาใช้ในการประกอบการตัดสินใจในการบริหารงานได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ได้แก่

๑. ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสนับสนุนงานด้านการตรวจสอบบัญชี การควบคุมคุณภาพการสอบบัญชีและการกำกับดูแลการสอบบัญชีสหกรณ์โดยผู้สอบบัญชีภาครัฐและภาคเอกชน

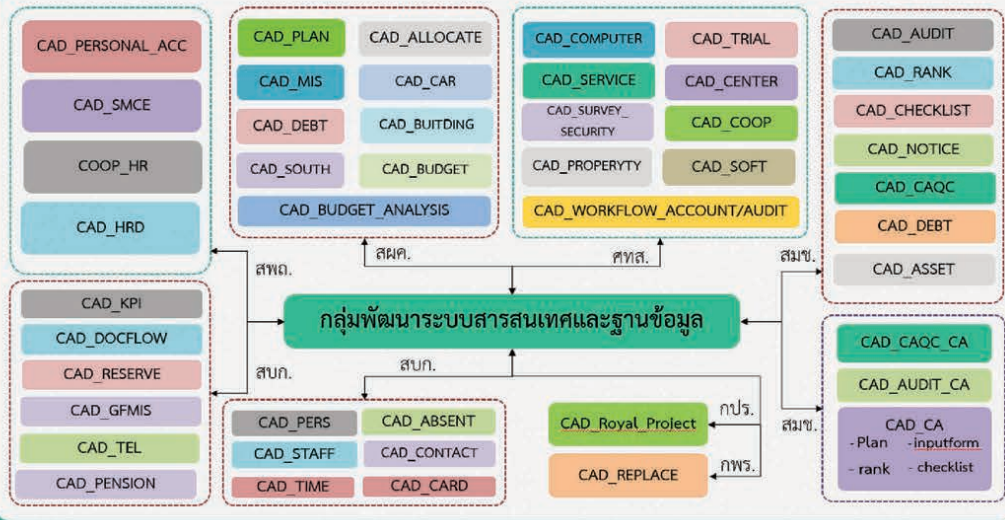
๒. ระบบสารสนเทศสนับสนุนงานบริหารงานงบประมาณ มีการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อรองรับและสนับสนุนระบบงานด้านการบริหารงานงบประมาณ

๓. ระบบสารสนเทศสนับสนุนงานถ่ายทอดความรู้ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการจัดทำบัญชีให้แก่สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มอาชีพ วิชาชีพ ชุมชน กลุ่มเป้าหมายตามโครงการพระราชดำริ เกษตรกร และประชาชนทั่วไป

๔. ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสนับสนุนงานด้านการพัฒนาองค์กร

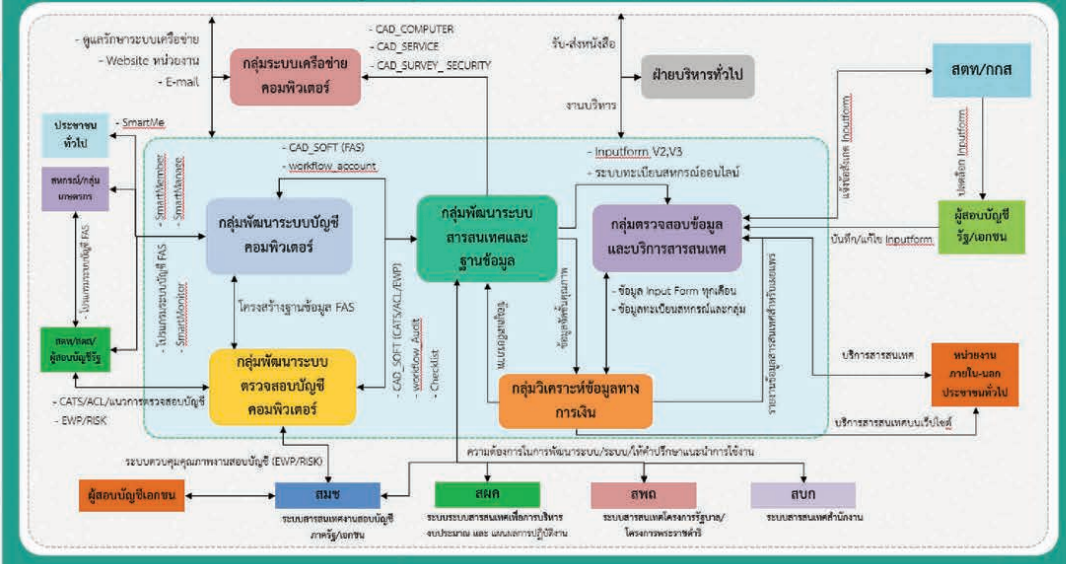

การเชื่อมโยงข้อมูลระบบสารสนเทศกับหน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการ

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สู่การเป็นองค์กรดิจิทัล

การเชื่อมโยงข้อมูลของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับหน่วยงานต่างๆ

ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๘ – ๒๕๕๓ นับเป็นช่วงเวลาที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ให้ความสำคัญกับการสร้างความรู้ทางบัญชีแก่เกษตรกร สร้างวินัยทางการเงินเพื่อการวางแผนการประกอบอาชีพในอนาคต ภายใต้ “โครงการเสริมสร้างภูมิปัญญาทางบัญชีแก่เกษตรกร” ซึ่งเป็นที่มาของกิจกรรมการพัฒนาความรู้บัญชีรับ - จ่ายในครัวเรือน พัฒนากิจกรรมการใช้ข้อมูลทางบัญชี พัฒนาการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ และอาสาสมัครเกษตรกรด้านบัญชี หรือครูบัญชีอาสา ผู้ช่วยและสนับสนุนภารกิจของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในการสอนแนะการจัดทำบัญชีให้แก่เกษตรกรและสร้างแรงจูงใจในการทำบัญชีอย่างต่อเนื่อง ครูบัญชีมีส่วนสำคัญในการขยายเครือข่ายคนทำบัญชีให้กว้างขวางออกไปเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นงานที่ยากและต้องเสียสละ อุทิศทั้งแรงกาย แรงใจ รวมไปถึงการสละเวลาที่จะทำให้เกษตรกรไทยหันมาสนใจและใส่ใจในการจดบันทึกบัญชีมากขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นต้นมา กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จึงได้เชิญเกียรติบุคคลากรที่ทรงคุณค่าเหล่านี้ ยกย่องให้เป็นเกษตรกรดีเด่น สาขาบัญชีฟาร์ม ผ่านการคัดเลือกโดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในระดับจังหวัด กลั่นกรองสู่ระดับภูมิภาค และสุดท้ายผ่านการคัดเลือกจนถึงระดับประเทศ และเป็นโอกาสสูงสุดในชีวิตที่จะได้รับเกียรติให้เข้ารับพระราชทานโล่รางวัลจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง ในพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ในวันพืชมงคล

เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้จัดทำโครงการเพื่อเทิดพระเกียรติ และถวายเป็นเครื่องราชสักการะ โดยบูรณาการแนวคิดตามรอยพ่อด้วยบัญชีกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดทำโครงการ “ทำบัญชี มีพอใช้ ให้พอคู่”

เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้จัดทำโครงการเพื่อเทิดพระเกียรติและถวายเป็นเครื่องสักการะ โดยบูรณาการแนวคิดตามรอยพ่อด้วยบัญชีกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดทำ โครงการ “ทำบัญชี มีพอใช้ ให้พอคู่” มีเป้าหมาย จำนวน 999,000 คน

ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จัดงาน “๑๕ ปี แห่งการสนองงานตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” เพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุครบ ๕๗ พรรษา โดยจัดให้มีโครงการสำคัญเพื่อส่งเสริมพัฒนาการบัญชีในถิ่นทุรกันดาร คือ โครงการจูงมือน้องน้อยบนดอยสูง”และ “โครงการครูบัญชีวัยใสที่ชายแดน”ซึ่งได้ร่วมกับ ขบวนการสหกรณ์ มหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศไทย และองค์กรเอกชน นำนิสิต นักศึกษาในมหาวิทยาลัย จัดทำค่ายอาสาขึ้นที่ชุมชนรอบบริเวณ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ในโครงการตามพระราชดำริ และโรงเรียนในพื้นที่โครงการหลวง สอนการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีบัญชีช่วยวางแผนการดำเนินชีวิตให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และมีครูบัญชีวัยใส ซึ่งเป็นอาสาสมัครในพื้นที่สานต่องานของทีมงานกระตุ้นการเรียนรู้ ตลอดจนถึงติดตามการจัดทำบัญชีของคนในชุมชนต่อไป การจัดงานครั้งนี้มีการแสดงผลงานและความสำเร็จของโครงการตามแนวพระราชดำริ ในการส่งเสริมให้ประชาชนในถิ่นทุรกันดาร ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระราชทานโล่รางวัลแก่ผู้ชนะเลิศการประกวดรางวัลต่าง ๆ ในงาน

เนื่องในโอกาสวาระครบรอบ ๒๐ ปี แห่งการสถาปนากรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ในวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๕ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ยื่นขอจดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิครบรอบ ๒๐ ปี กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และเผยแพร่ให้ความรู้ภูมิปัญญาทางบัญชี ส่งเสริมและพัฒนางานของนักบัญชีสหกรณ์ นักบริหารงานบัญชี ตลอดจนนักบัญชีเครือข่ายของสหกรณ์ ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และกิจกรรมเพื่อการพัฒนาทางด้านบัญชี จัดหาทุน สนับสนุนในด้านต่างๆ ของกิจกรรมและโครงการ จัดฝึกอบรมพัฒนาความรู้และวิชาการต่าง ๆ รวมถึงร่วมมือกับองค์กรการกุศลเพื่อการกุศล และองค์กรสาธารณประโยชน์ เพื่อสาธารณประโยชน์ อาทิ มอบเงินบริจาคสมทบทุนเพื่อการกุศลให้แก่ คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล กิจกรรมบริจาคทุนการศึกษา พร้อมทั้งสิ่งของที่จำเป็น ให้แก่โรงเรียนในถิ่นทุรกันดาร ซึ่งดำเนินการกิจกรรมเป็นประจำทุกปี

การจัดตั้งโรงเรียนผู้สอบบัญชีสหกรณ์เกิดขึ้นในยุคนี้ สืบเนื่องจากการประชุมสัมมนาผู้บริหารของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เรื่อง การปรับเปลี่ยนแนวทางปฏิบัติงาน ๔ ปี สร้าง เมื่อวันที่ ๑๘ - ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ณ โรงแรมไดมอนด์พลาซ่า จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้บริหารกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้ร่วมกันกำหนดแนวทางในการพัฒนาบุคลากรในงานสอบบัญชี ให้มีมาตรฐานเยี่ยงผู้ประกอบการวิชาชีพสอบบัญชี สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมืออาชีพ จึงได้มีแนวคิดในการตั้งโรงเรียนผู้สอบบัญชีสหกรณ์ขึ้นเพื่อเป็นสถาบันผลิตบุคลากรที่มีศักยภาพในด้านวิชาชีพสอบบัญชี สามารถวางแผนบริหารจัดการงานสอบบัญชีอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป

โรงเรียนผู้สอบบัญชีสหกรณ์เปิดอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๔๘ และได้จัดให้มีการเรียนการสอนในวิชาการบัญชี และวิชาชีพสอบบัญชี เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลาให้แก่บุคลากรของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยในปีแรกนี้ โรงเรียนผู้สอบบัญชีสหกรณ์ จัดการอบรมหลักสูตร ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ สำหรับข้าราชการระดับ ๖ - ๗ จำนวน ๓๐๐ คน ณ KU HOME มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร และพัฒนาหลักสูตรในปีต่อ ๆ มาอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ การพัฒนาบุคลากรในรูปแบบโรงเรียนผู้สอบบัญชีสหกรณ์ได้หยุดไปช่วงหนึ่ง และปรับเปลี่ยนไปใช้การพัฒนาภายใต้หน่วยงานต้นสังกัดตามปกติ เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับมีจำกัด การพัฒนาศักยภาพบุคลากร จึงไม่อาจดำเนินการได้อย่างเต็มรูปแบบ และในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้เพิ่มรูปแบบการจัดการอบรมทางไกลผ่านระบบ Web Conference ปัจจุบัน โรงเรียนผู้สอบบัญชีสหกรณ์ยังคงพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านสอบบัญชีของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์อย่างต่อเนื่อง ในหลักสูตร ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี ผู้สอบบัญชีระดับต้น ระดับกลางและระดับสูง รวมถึงหลักสูตร หัวหน้าสำนักงาน

ในส่วนของการสอบบัญชีสำหรับสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชี นายทะเบียนสหกรณ์ได้กำหนด “ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยมาตรฐานขั้นต่ำในการควบคุมภายในและการรักษาความปลอดภัยสำหรับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ประมวลผลข้อมูล พ.ศ. ๒๕๕๓” เพื่อให้ผู้สอบบัญชีได้ประเมินระบบการควบคุมภายในเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมระบบบัญชีว่าสหกรณ์มีระบบการบริหารจัดการและการควบคุมงานด้านคอมพิวเตอร์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งได้กำหนดกรอบแนวทางที่สหกรณ์ต้องนำไปกำหนดวิธีปฏิบัติในรายละเอียดให้เหมาะสมกับสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของแต่ละสหกรณ์ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ ป้องกันไม่ให้ข้อมูลสูญหาย ถูกทำลาย หรือมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ได้

นายสิงห์ทอง ชินวรรังสี

นายสิงห์ทอง ชินวรรังสี อดีตรองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และอดีตอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (พ.ศ. ๒๕๕๓ – ๒๕๕๔) เป็นผู้บริหารระดับสูงอีกท่านหนึ่งที่ได้ริเริ่มพัฒนาและมีโอกาสกลับมาสานต่องานหลาย ๆ ด้านของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ในช่วงทศวรรษที่ ๕ - ๖ (พ.ศ. ๒๕๓๖ – ๒๕๔๕ และ พ.ศ. ๒๕๔๖ – ๒๕๕๕) ได้สำเร็จในปีสุดท้ายก่อนเกษียณอายุราชการ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๔

ชีวิตการรับราชการ

ผมเริ่มรับราชการที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๑๓ ในตำแหน่งพนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จัตวา อัตราเงินเดือน ๘๑๐ บาท ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ สอบเข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในโควตาข้าราชการ และได้รับอนุญาตให้ลาศึกษาต่อโดยได้รับเงินเดือนจากท่านสุธี สิงห์เสน่ห์ อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในขณะนั้น เมื่อสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการบัญชี ในปี พ.ศ. ๒๕๑๙ จึงกลับมาปฏิบัติราชการในตำแหน่งนักวิชาการตรวจสอบบัญชี ๓ ทำหน้าที่ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกรเรื่อยมา

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้รับคำสั่งให้ย้ายมาปฏิบัติงานในส่วนกลางตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายติดตามและประเมินผล และตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ ถึงปี ๒๕๕๓ ผมได้รับการเลื่อนและย้ายให้ดำรงตำแหน่งในระดับบริหาร คือ หัวหน้าศูนย์ตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๔ (เพชรบุรี) ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน ผู้อำนวยการกองตรวจบัญชีที่ ๓ นักวิชาการตรวจสอบบัญชี ๔ ชช (ด้านสอบบัญชี) รองอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ผู้ตรวจราชการกระทรวง รองปลัดกระทรวง อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ตามลำดับ

ตั้งนกขมิ้น

ช่วงชีวิตการทำงาน ๔๑ ปี มีเรื่องราวสำคัญ ๆ ที่อยู่ในความทรงจำ คือ ตั้งนกขมิ้น

ช่วงนี้ คือช่วงที่ต้องออกท่องที่ เดินทางรอนแรมไปยังจังหวัด อำเภอ ตำบลต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้ไปปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร สายละ ๓ คน ครั้งละหลาย ๆ เดือน ต้องจัดเตรียมสัมภาระ ใ้ใหญ่เดินทางไปพักอาศัยตามโรงแรมในพื้นที่ปฏิบัติงานอุปมาอุปไมยชีวิต ตอนนั้นเหมือนดั่งชีวิตของนกขมิ้นเหลืองอ่อนซึ่งมีวิถีชีวิตแบบค้าไห้หนอนนั้ การเดินทางไปปฏิบัติงานเดินทางโดยรถรับจ้างสาธารณะและรถยนต์โดยสารประจำทาง หลาย ๆ ครั้ง ต้องเดินทางไปยังถิ่นทุ่กันดารมาก เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำงานที่เบิกได้จากกรมในขณะนั้น คือ ‘ลูกคิด’ ซึ่งก็ใช้ได้ดี คล่องแคล่วพอประมาณจากที่เคยร่ำเรียนมา ต่อมาไม่นานก็พัฒนามาใช้เครื่องคิดเลขแทนการปฏิบัติงานในช่วงนี้แม้มีความไม่สะดวกและไม่สบายอยู่บ้างแต่ก็ได้รับความร่วมมือและอำนวยความสะดวกจากสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรผู้รับตรวจเป็นอย่างดี

นโยบายการจัดตั้ง สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ประจำจังหวัด

การจัดตั้งสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ประจำจังหวัด นับได้ว่าเป็นการปรับเปลี่ยนระบบการทำงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ครั้งใหญ่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการตรวจสอบและแนะนำการจัดทำบัญชีแก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรโดยใกล้ชิดยิ่งขึ้น ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ผมได้รับคำสั่งแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ประจำจังหวัดพังงา ทำหน้าที่เป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร และติดต่อประสานงานกับราชพัสดุจังหวัดพังงาในการขอใช้ที่ดินเพื่อปลูกสร้างที่ทำการสำนักงานซึ่งก็สามารถจัดหาได้ตามความประสงค์ของกรม

ในที่สุดนโยบายจัดตั้งสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ประจำจังหวัดก็ประสบความสำเร็จ สามารถจัดตั้งได้ครบถ้วนทุกจังหวัด ทั้งในรูปแบบสร้างบนที่ดินที่จัดหาได้ และบางส่วนใช้สถานที่ภายในอาคารศาลากลางจังหวัด ผลสัมฤทธิ์ของนโยบายนี้คือสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรทั่วประเทศได้รับประโยชน์จากการตรวจสอบและแนะนำการจัดทำบัญชีและงบการเงินที่บ่อยครั้งขึ้น จนสามารถจัดทำบัญชีและงบการเงินได้เอง ส่งผลให้การสอบบัญชีใช้เวลาน้อยลง และสามารถจัดประชุมใหญ่ได้รวดเร็วขึ้นกว่าแต่ก่อน

โครงการเผยแพร่ความรู้ด้านการทำบัญชีครัวเรือน

เป็นความภาคภูมิใจหนึ่งที่ผมได้รับมอบหมายจากท่านประเสริฐพันธุ์พิพัฒน์กุล รองอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในขณะนั้นให้เป็นผู้ผลิตสื่อสิ่งพิมพ์สนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ที่ทรงเน้นให้มีการสอนให้ชาวบ้านรู้จักการทำบัญชี การลงทุน การใช้จ่ายต่าง ๆ เพื่อทราบต้นทุน กำไร และสามารถปรับราคาให้สอดคล้องกับการตลาดได้ ซึ่งผมได้ตั้งชื่อสิ่งพิมพ์นี้ว่า 'บัญชีชาวบ้าน' เนื้อหาในเล่มนำเสนอในรูปแบบของบทสนทนาระหว่างผู้ใหญ่สอนกับทิดอ้าเกี่ยวกับความสำคัญของการทำบัญชี วิธีทำบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน และวิธีคิดต้นทุนกำไรอย่างง่าย ๆ มีภาพเขียนเป็นการตูนประกอบเพื่อดึงดูดความสนใจ หนังสือบัญชีชาวบ้านนี้ได้มีการจัดพิมพ์เผยแพร่ ครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๓๒ จำนวนถึง ๑๐๐,๐๐๐ เล่ม ทำให้เกษตรกรและชาวบ้านทั่วไปได้รับความรู้ด้านการทำบัญชีในครัวเรือนอย่างกว้างขวาง และในปีต่อ ๆ มา ก็ได้มีการจัดพิมพ์เพิ่มเติมเพื่อเผยแพร่สู่เกษตรกรรวมทั้งประชาชนทั่วไปอย่างต่อเนื่อง

การจัดทำแผนทิศทางการตรวจบัญชีสหกรณ์

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์โดยท่านสมพงษ์ ปองเพชร รองอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ในขณะนั้นได้ติดต่อประสานงานกับหน่วยงาน สปร. (สำนักงานที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในราชการ) ให้ดำเนินการจัดทำแผนทิศทางการตรวจบัญชีสหกรณ์ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. ๒๕๓๗ - ๒๕๔๖) ซึ่งสามารถจัดทำขึ้นภายใต้ความร่วมมือร่วมใจจากบรรดาข้าราชการทุกระดับ รวมทั้งผู้แทนสำนักงาน ก.พ. และผู้แทนสำนักงานประมาณจนสำเร็จ และปีต่อมาเมื่อท่านสมพงษ์ ปองเพชร ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ก็ได้จัดทำแผนปฏิบัติการระยะแรก (พ.ศ. ๒๕๓๙ - ๒๕๔๑) ตามแนวทางของแผนทิศทางการตรวจบัญชีสหกรณ์ดังกล่าว และเริ่มถือใช้แผนนี้อย่างจริงจัง ซึ่งผลที่เกิดขึ้น คือทำให้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้รับการพัฒนาประสิทธิภาพงานในหลาย ๆ ด้านพร้อมกัน และที่สำคัญคือได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้นอย่างมากในลักษณะก้าวกระโดดต่อเนื่องหลายปีติดต่อกัน โดยเฉพาะงบประมาณด้านวัสดุครุภัณฑ์ มีการจัดซื้อรถยนต์ซึ่งเป็นสิ่งอำนวยความสะดวก ที่จำเป็นสำหรับงานตรวจสอบบัญชีในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศเพิ่มมากขึ้น มีอุปกรณ์สำนักงานที่จำเป็น เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องปรับอากาศ เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งได้รับงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรในสายงานต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ

ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๘ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ว่าจ้างเอกชนพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ๓ ระบบ คือ โปรแกรมระบบบัญชี โปรแกรมระบบสอบบัญชี และระบบสารสนเทศสำนักงาน ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศโดยเฉพาะด้านโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ที่มีการปรับเปลี่ยนให้ทันสมัย สามารถรองรับการดำเนินงานของสหกรณ์อย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับโปรแกรมระบบสอบบัญชีที่ต้องดำเนินการควบคู่กัน

การกระจายงานสอบบัญชีสหกรณ์สู่ภาคเอกชน

เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายจำกัดกำลังคนภาครัฐ ในขณะที่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมีการจัดตั้งเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงตัดสินใจที่จะกระจายงานสอบบัญชีสหกรณ์สู่ภาคเอกชน เพื่อให้อัตรากำลังที่มีอยู่สามารถรองรับปริมาณงานในความรับผิดชอบอย่างมีประสิทธิภาพในการนี้ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้มีการกำหนดมาตรการ รวมทั้งระเบียบต่าง ๆ เพื่อควบคุมงานด้านนี้ ได้แก่ การกำหนดหลักเกณฑ์ของสหกรณ์เป้าหมายที่จะต้องใช้บริการผู้สอบบัญชีภาคเอกชน การควบคุมดูแลผู้สอบบัญชีภาคเอกชนในการขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชี การพัฒนาโดยการสัมมนาและฝึกอบรมผู้สอบบัญชีและผู้ช่วย รวมทั้งการกำหนดให้ผู้สอบบัญชีต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี ซึ่งนับว่าเป็นนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อกรมตรวจบัญชีสหกรณ์เอง เป็นประโยชน์ต่อสหกรณ์ที่จะได้รับการสอบบัญชีและสามารถประชุมใหญ่ได้อย่างรวดเร็วและสามารถสนองนโยบายของรัฐบาลได้ด้วย

กลับบ้านเรา

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีคำสั่งเลื่อนผมเป็นผู้บริหารระดับสูง (ระดับ ๑๐) ในตำแหน่ง ผู้ตรวจราชการกระทรวง ปีพ.ศ. ๒๕๕๒ ย้ายไปดำรงตำแหน่งรองปลัดกระทรวง กำกับดูแลกรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานฝนหลวงและการบินเกษตร สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร และกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร และปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้รับคำสั่งให้ย้ายกลับมายัง กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในตำแหน่งอธิบดี นับเป็นการทำงานปีสุดท้าย ก่อนเกษียณอายุราชการ ในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ ซึ่งในช่วงเวลาที่ปฏิบัติงานที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประมาณ ๖ ปีนี้ ผมได้เห็นถึงภารกิจที่นอกเหนือจากงานสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ที่ข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ต้องแบกรับเพิ่มเติมอีกเป็นอันมาก เช่น การเข้ามา มีบทบาทในการตรวจสอบเงินช่วยเหลือภาครัฐในโครงการต่าง ๆ เช่น เงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม เงินช่วยเหลือเกษตรกรในโครงการแทรกแซงราคามลผลิตทางการเกษตรหลายชนิด และมีงานอื่นที่ทางจังหวัดมอบหมาย

แต่เมื่อพิจารณาถึงระดับตำแหน่งของหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ เทียบกับหัวหน้าส่วนราชการระดับจังหวัดหน่วยอื่น ๆ แล้ว ปรากฏว่ายังไม่เท่าเทียมกันเท่าที่ควร เมื่อผมมารับผิดชอบงานในตำแหน่งอธิบดี กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จึงตั้งใจที่จะยกระดับตำแหน่งดังกล่าวให้สูงขึ้น ในการนี้ ผมได้เชิญท่านทรงพล พนาวงศ์ อธิบดีรองอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ซึ่งไปเกษียณอายุราชการในตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง มาเป็นที่ปรึกษาในการทำเรื่องการกำหนดตำแหน่งให้สูงขึ้น จากการดำเนินการอย่างมุ่งมั่นภายใต้ความร่วมมือของสำนักงาน ก.พ. ทำให้เกิดผลสำเร็จในการกำหนดตำแหน่งวิชาการ ระดับเชี่ยวชาญ (ระดับ ๙) ภายใต้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ นับว่าเป็นเรื่องที่น่ายินดี และเป็นผลดีต่อขวัญและกำลังใจของข้าราชการ และเป็นแนวทางในการขอกำหนดตำแหน่งในระดับสูงต่อไป

การตรวจพบข้อบกพร่องทางการเงิน ของสหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่น จำกัด

เมื่อผมมารับตำแหน่งอธิบดีในระยะแรก ๆ ก็ได้รับทราบข่าวทาง
สื่อสารมวลชนถึงความผิดปกติทางการเงินของสหกรณ์เครดิตยูเนียน
คลองจั่น จำกัด จึงได้ประสานงานกับนายทะเบียนสหกรณ์ เพื่อแต่งตั้ง
คณะผู้ตรวจการสหกรณ์ ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
และกรมส่งเสริมสหกรณ์ ร่วมกันเข้าทำการตรวจสอบกิจการและฐานะ
ทางการเงินของสหกรณ์แห่งนี้โดยทันที ผลการตรวจสอบซึ่งใช้เวลานาน
หลายเดือนได้พบข้อบกพร่องทางการเงินในหลาย ๆ ลักษณะ โดยส่วนใหญ่
เป็นข้อร้องเกี่ยวกับการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิกสมทบ (นิติบุคคล) โดยไม่มี
หลักประกัน ไม่จดจำนองที่ดินที่ใช้เป็นหลักประกัน และหลักประกันไม่คุ้มหน้
รวมเป็นเงินทั้งสิ้นกว่า ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งส่งผลกระทบต่อวงกว้าง
ทั้งต่อบรรดาสมาชิกและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ นับเป็นการตรวจพบข้อบกพร่อง
ทางการเงินครั้งใหญ่ที่สุด

โครงการ “๙๙ โปรแกรมบัญชี ๙๙ ความดีเพื่อพ่อหลวง”

โครงการนี้จัดทำขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ ๙ เนื่องในวโรกาสทรงครองราชย์ครบ ๗๐ ปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สหกรณ์ทุกประเภทจัดทำบัญชีด้วยโปรแกรมระบบ
บัญชีที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จัดทำขึ้น โดยไม่คิดมูลค่า กำหนดเป้าหมาย
ดำเนินการไว้ ๙๙ สหกรณ์ ผลการดำเนินงานปรากฏว่า มีสหกรณ์
ประเภทต่าง ๆ เข้าร่วมโครงการเกินกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ส่งผลให้
สหกรณ์เหล่านี้สามารถให้บริการด้านการเงินการบัญชีแก่สมาชิกได้อย่าง
รวดเร็ว และทันสมัยเทียบเท่าสถาบันการเงินอื่น ๆ และสามารถปิดบัญชี
จัดทำงบการเงินได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ รวมทั้งกรมตรวจบัญชี
สหกรณ์สามารถใช้โปรแกรมตรวจบัญชีกับสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการได้
ส่งผลให้การตรวจสอบสามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จได้อย่างรวดเร็ว

โครงการติดตั้งระบบประชุมทางไกลผ่านระบบ Video Conference

การติดตั้งระบบประชุมทางไกล ผ่านระบบ Video Conference เป็นโครงการที่มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแก่ผู้บริหาร ให้สามารถจัดการประชุมทางไกลกรณีเร่งด่วนหรือปกติได้อย่างรวดเร็ว สามารถลดเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาประชุมที่ส่วนกลางได้เป็นอันมาก อีกทั้งได้ใช้เป็นเครื่องมือในการฝึกอบรมให้แก่ข้าราชการในหลาย ๆ หลักสูตร ซึ่งได้ผลดีตามสมควร

การสานต่องานตามโครงการพระราชดำริ

ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙

และสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้มีการทำโครงการสานต่องานตามพระราชดำริอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานด้านนี้เป็นการเฉพาะ งานที่จัดทำในขณะนั้นได้แก่ โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารมุ่งเน้นให้มีการฝึกอบรมสอนแนะการจัดทำบัญชีกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ได้แก่ กิจกรรมอาหารกลางวัน และกิจกรรมผลิตทางการเกษตร และโครงการพัฒนากลุ่มอาชีพประชาชนในถิ่นทุรกันดารที่มุ่งเน้นสอนให้ทำบัญชีเพื่อทราบต้นทุน กำไรในการประกอบอาชีพ นอกจากนี้ได้มีการเผยแพร่หนังสือบัญชีชาวบ้านให้แก่เกษตรกรและประชาชนทั่วไปผ่านการจัดการของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ประจำจังหวัดอีกด้วย

ทิ้งท้าย

ตลอดชีวิตการรับราชการ ๔๑ ปี

ผมมีความตั้งใจดี และมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลังความรู้ความสามารถ ด้วยความจริงใจ ขยัน และซื่อสัตย์สุจริต แน่นนอน ในระหว่างนั้นย่อมมีปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ นานาเข้ามาบ้างเป็นธรรมดาผมได้ใช้ความอดทนอดกลั้นและความพยายามในการแก้ไขปัญหาเหล่านั้นด้วยสติเสมอ สิ่งที่เราสร้างความประทับใจไม่รู้ลืม ก็คือ ทีมงานในทุก ๆ ภารกิจที่เป็นกลไกสำคัญยิ่งในการผลักดันให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เป็นประโยชน์ต่อสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร รวมทั้งกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ ซึ่งผมขอขอบคุณทีมงานทั้งหลาย มา ณ โอกาสนี้

ท้ายที่สุดนี้ ผมขอเป็นกำลังใจให้บรรดาข้าราชการ พนักงานราชการ รวมทั้งลูกจ้างของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ มีกำลังใจกำลังกายที่เข้มแข็ง ในการปฏิบัติหน้าที่ในความรับผิดชอบของแต่ละท่านด้วยความมานะอดทน และขอให้ประสบผลสำเร็จตามที่ตั้งใจไว้ทุกประการ

ยุค “บูรณาการเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ทศวรรษที่ ๗

(พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๕)

ทศวรรษที่ ๗ ถือเป็นช่วงของการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของการสหกรณ์ในประเทศไทย เนื่องจากผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจและการเมือง รวมถึงโรคอุบัติใหม่ที่ทำให้ทุกภาคส่วนต้องปรับตัวกับการทำงานรูปแบบใหม่ที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างไรก็ตาม ในวิกฤติต่าง ๆ ได้สร้างโอกาสให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมบูรณาการงานเพื่อประโยชน์แก่สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และมวลสมาชิก อาทิ การปรับปรุงกฎหมาย การเพิ่มประสิทธิภาพงานสอบบัญชี การแก้ไขปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์ที่ไม่เป็นไปตามกฎหมาย การขับเคลื่อนงานพัฒนาศักยภาพการบริหารงานของสหกรณ์ งานนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และยุทธศาสตร์ชาติ

ช่วงหลังปี พ.ศ. ๒๕๕๖

เกิดวิกฤติการณ์ทางการเงินกับสหกรณ์หลายแห่ง ทำให้หลายหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องต้องบูรณาการร่วมกันเพื่อศึกษาหาทางแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้น หนึ่งในปัญหาที่หยิบยกขึ้นมาพิจารณา คือ พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่มีผลบังคับใช้อยู่ในขณะนั้น อาจจะไม่เหมาะสมและไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะควบคุมกำกับดูแลการดำเนินงานของสหกรณ์ที่ขยายธุรกิจและการดำเนินงานออกไปเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดให้กระทำได้ โดยเฉพาะในสหกรณ์ที่ทำธุรกิจในลักษณะเดียวกับสถาบันการเงิน มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๓ ไม่สามารถใช้บังคับกับสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร หลายภาคส่วนในกระบวนการสหกรณ์จึงมีแนวคิดที่จะปรับปรุงแก้ไขกฎหมายสหกรณ์ใหม่อีกครั้ง เพื่อสร้างเสถียรภาพแก่ระบบสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพ

ต่อมามีการเสนอแนวคิดในการกำกับดูแลกิจการทางการเงินของ สหกรณ์ประเภทออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนที่ทำธุรกิจรับฝากเงิน หรือให้เงินกู้เป็นธุรกิจหลัก ออกจากสหกรณ์ประเภทอื่น ๆ โดยนำหลักการ ในการกำกับดูแลสถาบันการเงิน มาปรับใช้ให้เหมาะกับบริบทของสหกรณ์ โดยเห็นควรให้มีการกำกับดูแลทางการเงิน ตามเกณฑ์ที่ครอบคลุม ความเสี่ยงสำคัญ ๔ ด้าน ได้แก่ ๑. ด้านธรรมาภิบาล ๒. ด้านเครดิต ๓. ด้านสภาพคล่อง ๔. ด้านปฏิบัติ และกำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแล ความมั่นคงเป็น ๒ ระดับ คือ สหกรณ์ขนาดใหญ่ที่มีสินทรัพย์มากกว่า ๕,๐๐๐ ล้านบาท และสหกรณ์ขนาดเล็กที่มีสินทรัพย์น้อยกว่า ๕,๐๐๐ ล้านบาท

แนวคิดนี้ได้รับการยอมรับจากทั้งฝ่ายรัฐและขบวนการสหกรณ์ โดยเห็นตรงกันว่า เมื่อสหกรณ์ทั้งสองประเภทมีการดำเนินธุรกิจในลักษณะ เดียวกับสถาบันการเงิน ก็ต้องมีการกำกับดูแลเช่นเดียวกับการกำกับดูแลสถาบันการเงิน ฉะนั้น จึงต้องแยกกฎเกณฑ์ในการกำกับดูแล ให้ชัดเจน จึงเสนอให้แบ่งแยกเกณฑ์ในการกำกับดูแลสหกรณ์ประเภทออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนไว้เป็นอีกส่วนหนึ่งต่างหากจากสหกรณ์ ประเภทอื่น ๆ ประกอบกับก่อนหน้านี้ สภาวิชาชีพบัญชีฯ ได้ปรับเปลี่ยน การใช้คำว่า “งบดุล” เป็นงบแสดงฐานะการเงิน เพื่อสะท้อนให้เห็นถึง ลักษณะของงบการเงินมากขึ้น กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้มีส่วนร่วม ในการนำเสนอขอแก้ไขพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ในส่วน ของเนื้อหาที่กล่าวถึง “งบดุล” เป็น “งบการเงิน” เพื่อให้สอดคล้องเป็นไป ตามมาตรฐานรายงานทางการเงินที่เปลี่ยนแปลงไป

ภายใต้กระบวนการในการแก้ไขพระราชบัญญัติ ต้องใช้เวลาและ การมีส่วนร่วม รวมถึงการรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน กรมตรวจ บัญชีสหกรณ์ได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการประชุมรับฟังความคิดเห็น จากผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับขบวนการสหกรณ์ เพื่อให้กระบวนการ แก้ไขกฎหมายสำเร็จเป็นไปตามขั้นตอนที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒ และมีผลใช้บังคับนับแต่วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เป็นต้นไป หลังจากกฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับแล้ว ส่งผลให้หน้าที่ความรับผิดชอบ ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะบทบาทบัญญัติที่แก้ไข เพิ่มเติมในส่วนที่ว่าด้วยเรื่องการสอบบัญชี

มาตรา ๖๙ “ให้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เป็นผู้สอบบัญชีของสหกรณ์ ในการนี้ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์อาจแต่งตั้งผู้สอบบัญชีรับอนุญาตหรือบุคคลอื่นเป็นผู้สอบบัญชีของสหกรณ์ตามขนาดของสหกรณ์ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด

การสอบบัญชานั้น ให้ปฏิบัติตามมาตรฐานการสอบบัญชีและระเบียบที่อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด”

การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในครั้งนี ถือได้ว่าเป็นการปรับบทบาทและหน้าที่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ครั้งใหญ่ เนื่องด้วยแต่เดิมนับตั้งแต่พระราชบัญญัติสหกรณ์ พุทธศักราช ๒๔๗๑ บัญญัติให้บัญชีของสหกรณ์นั้นให้นายทะเบียนสหกรณ์ตรวจ และหลักการนี้ยังคงอยู่เรื่อยมา จนกระทั่งได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขในครั้งนี ที่ให้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เป็นผู้สอบบัญชี และมีอำนาจในการแต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์ รวมถึงกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ทั้งหมดด้วย

เพื่อให้บทบาทบัญญัติของกฎหมายใหม่มีผลบังคับใช้ต่อไป อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการแต่งตั้งผู้สอบบัญชีรับอนุญาตหรือบุคคลอื่นเป็นผู้สอบบัญชี พ.ศ. ๒๕๖๒ และปรับเปลี่ยนรูปแบบรายงานของผู้สอบบัญชีและรายงานผลการตรวจสอบใหม่ ซึ่งแต่เดิมผู้สอบบัญชีสหกรณ์ต้องรายงานผลการตรวจสอบต่อนายทะเบียนสหกรณ์มาเป็นรายงานต่อสมาชิกสหกรณ์

หน้า ๑๑
เมื่อ ๑๑๗ ตอนพิเศษ ๒๑๘ ง วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์
ว่าด้วยการวินิจฉัยขอสงวนและกลุ่มเกษตรกร

เพื่อให้การจัดทำบัญชีและงบการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรแสดงข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และกรณีเงินคงค้างของสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรผู้จดทะเบียนในบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเป็นไปตามที่ปรากฏใน ๑๖ (๖) (ค) มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และมาตรา ๒๔ พระราชบัญญัติสหกรณ์ว่าด้วยกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๓๘ ประกอบกับบทบัญญัติสหกรณ์ ที่ ๙/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๒ จึงกำหนดระเบียบดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการวินิจฉัยขอสงวนและกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๓”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ว่าด้วยการวินิจฉัยกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๓๘

(๒) ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรในบัญชีสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๔

(๓) ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๐

(๔) ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการจัดตั้งบัญชีจากบัญชีกลุ่ม พ.ศ. ๒๕๖๑

(๕) ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการจัดตั้งบัญชี พ.ศ. ๒๕๖๓

(๖) ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยอิเล็กทรอนิกส์สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรไว้รับบริจาคหรืออุทาน พ.ศ. ๒๕๖๓

(๗) ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๐

บรรดาระเบียบและคำสั่งอื่นใดในส่วนที่ขัดแย้งหรือซ้ำซ้อนหรือไม่สอดคล้องหรือไม่เหมาะสมกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“สหกรณ์” หมายความว่า บริษัทมหาชน และกลุ่มเกษตรกรที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายสหกรณ์และประมวลกฎหมายว่าด้วยกลุ่มเกษตรกร

“บัญชี” หมายความว่า สมุดที่ใช้บันทึกการทางการเงินทั้งหมด ซึ่งมีลักษณะเป็นรูปเล่มหรืออยู่ในบัญชีอิเล็กทรอนิกส์

“เอกสารประกอบบัญชี” หมายความว่า เอกสารที่ประกอบกับบัญชีซึ่งใช้จัดทำบัญชีหรืออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ บัญชี หนังสือ หรือเอกสารใดๆ ที่ใช้เป็นหลักฐานในการบัญชี ประกอบกับเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการบัญชีที่จัดทำขึ้นโดยบุคคลภายนอก และเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการบัญชีที่จัดทำขึ้นโดยสหกรณ์ เพื่อเชื่อมโยงกับบุคคลภายนอกหรือเพื่อให้ใช้เพื่อการของสหกรณ์

หน้า ๒
เมื่อ ๑๑๗ ตอนพิเศษ ๒๑๘ ง วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์
ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์

พ.ศ. ๒๕๖๓

เพื่อให้การตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ไม่ขัดแย้งกัน และครบถ้วนและประกอบสหกรณ์สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับสมาชิกได้ว่าการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีความโปร่งใส เชื่อถือได้ การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพที่ทันยุคทันสมัย อาทิอำนาจตามความในมาตรา ๒๖ (๓) และมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบกับบทบัญญัติสหกรณ์ที่ ๙/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๒ นายทะเบียนสหกรณ์จึงกำหนดระเบียบนี้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๓”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๓

ข้อ ๔ บรรดาระเบียบ คำแนะนำ หรือคำสั่งอื่นใด ในส่วนที่ขัดแย้งหรือไม่สอดคล้องกับระเบียบนี้หรือซ้ำซ้อนหรือไม่เหมาะสมกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๕ ในระเบียบนี้

“การตรวจสอบกิจการ” หมายความว่า การตรวจสอบการดำเนินงานที่บัญชีของสหกรณ์ที่จัดขึ้นใหม่ตั้งแต่ความเริ่มต้น กลุ่มคนค่าและปรับปรุงการปฏิบัติงานของสหกรณ์ให้ดีขึ้น ซึ่งจะช่วยให้สหกรณ์ดำเนินงานด้วยความสำเร็จ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์และวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

“ผู้ตรวจสอบกิจการ” หมายความว่า สมาชิกสหกรณ์นั้น หรือบุคคลภายนอกซึ่งเป็นผู้ตรวจสอบหรือนิติบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมผู้ถือหุ้นของสหกรณ์

“สหกรณ์” หมายความว่า สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายสหกรณ์

“กรรมการผู้ตรวจบัญชีและกรรมการผู้ควบคุมบัญชี” หมายความว่า สหกรณ์อำนวยการและสหกรณ์การค้าผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจการตรวจการกำหนดตรวจสอบเอกสารบัญชีของสหกรณ์และสหกรณ์การค้าผู้ถือหุ้น

ข้อ ๖ ให้ใช้บังคับตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ว่าด้วยการทะเบียนสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๒ และคำสั่งอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีของสหกรณ์ ตลอดจนดำเนินการอื่นใดตามที่จำเป็นในอันจะอำนวยความประโยชน์แก่สหกรณ์ เพื่อให้มีการปฏิบัติงานระเบียบนี้

แม้จะมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายสหกรณ์มาแล้วหลายครั้ง แต่หลักการหนึ่งที่ไม่เปลี่ยนแปลงคือ นายทะเบียนสหกรณ์เป็นผู้มีอำนาจกำหนดเรื่องการจัดทำบัญชีของสหกรณ์ ซึ่งอำนาจนี้กฎหมายบัญญัติให้อาจมอบต่อได้ ดังนั้นนายทะเบียนสหกรณ์จึงได้มอบอำนาจในการกำหนดกฎระเบียบ วิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีของสหกรณ์ให้แก่อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนั้น อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย จึงได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีของสหกรณ์ทั้งหมดตามที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เพื่อให้การจัดทำบัญชีและงบการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรแสดงข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และกระแสเงินสดที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงิน การกำหนดวิธีปฏิบัติทางบัญชีของสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้นำหลักเกณฑ์ตามมาตรฐานรายงานทางการเงินที่ถือใช้เป็นสากลมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับการดำเนินงานของสหกรณ์ที่ต้องอยู่ภายใต้หลักการและวิธีการสหกรณ์ ดังนั้น ในการปรับปรุงกฎ ระเบียบที่จะต้องกำหนดโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงถูกกำหนดขึ้นโดยอาศัยหลักการที่กฎหมายให้อำนาจไว้เป็นไปตามมาตรฐานรายงานทางการเงิน มาตรฐานการสอบบัญชี หลักและวิธีการสหกรณ์

เนื่องจากกฎเกณฑ์ที่จะออกมาใช้บังคับ อาจส่งผลกระทบต่อสหกรณ์ หรือผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ ดังนั้น ในกระบวนการของการยกร่าง แก้ไข ปรับปรุง ระเบียบที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อสมาชิกสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการถือปฏิบัติ ตามระเบียบดังกล่าวได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็น นำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ที่จะนำมาใช้บังคับ เป็นประโยชน์สูงสุดแก่สมาชิกและสหกรณ์

เพื่อให้การดำเนินงานของสหกรณ์เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบ ที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด ได้บูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและสหกรณ์ เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน ของสหกรณ์ ที่ไม่เป็นไปตามกฎหมาย โดยการแต่งตั้งคณะทำงานแก้ไขปัญหาคือ ขอบข่ายของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เพื่อดำเนินการตรวจสอบ ความถูกต้องตรงกันของข้อมูลข้อบกพร่องของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เป็นรายสหกรณ์ เพื่อร่วมกันพิจารณาและแก้ไขให้มีข้อมูลข้อบกพร่องของ สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่ถูกต้องตรงกัน เพื่อเสริมสร้างการบริหาร จัดการของสหกรณ์ให้มีความโปร่งใส เป็นที่เชื่อถือศรัทธาแก่มวลสมาชิก

แนวทางเสริมสร้างการบริหารจัดการของสหกรณ์ ให้มีความโปร่งใส เป็นที่เชื่อถือศรัทธาแก่มวลชนสมาชิก

๑. ร่วมขับเคลื่อนวาระแห่งชาติด้านการสหกรณ์ โดยการจัดตั้งคณะทำงานจัดทำแผนงานภายใต้แผนยุทธศาสตร์วาระแห่งชาติด้านการสหกรณ์ เพื่อดำเนินการทบทวนบทบาท ภารกิจ การปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ จัดทำและเสนอแผนงาน / โครงการ เพื่อขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์วาระแห่งชาติด้านการสหกรณ์ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ภายใต้แผนยุทธศาสตร์วาระแห่งชาติด้านการสหกรณ์ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมและพัฒนากระบวนการสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็ง ยั่งยืน และพึ่งพาตนเองได้

๒. ร่วมพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการสหกรณ์ โดยการอบรมด้านการบริหารจัดการทางการเงินการบัญชีแก่สหกรณ์เป้าหมายภายใต้โครงการพัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และธุรกิจชุมชน

๓. ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้วยนวัตกรรม พัฒนาระบบเตือนภัยทางการเงินของสหกรณ์แบบ Real Time ระบบข้อมูลเพื่อการตัดสินใจสำหรับผู้บริหารสหกรณ์ (COOP Smart Decision)

ด้วยยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) มีวิสัยทัศน์ คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มีเป้าหมายการพัฒนาประเทศคือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) การวางกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะของแผนพัฒนา เพื่อพลิกโฉมประเทศไทย หรือ เปลี่ยนแปลงประเทศขนาดใหญ่ (Thailand’s Transformation) ภายใต้นแนวคิด “Resilience” ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการลดความเปราะบาง สร้างความพร้อมในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลง สามารถปรับตัวให้อยู่รอดได้ในสภาวะวิกฤติ โดยสร้างภูมิคุ้มกันทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อให้ประเทศสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้บูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานราชการต่าง ๆ เพื่อให้งานสำเร็จสัมฤทธิ์ผล สอดคล้องและเป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติดังกล่าว ด้วยการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขับเคลื่อนนโยบาย Smart Farmer ในการสร้างเกษตรกรปราดเปรื่องเรื่องบัญชี (Accounting Smart Farmer) เพื่อนักคิดเกษตรกร (Smart Officer) ผ่านโครงการต่าง ๆ ได้แก่

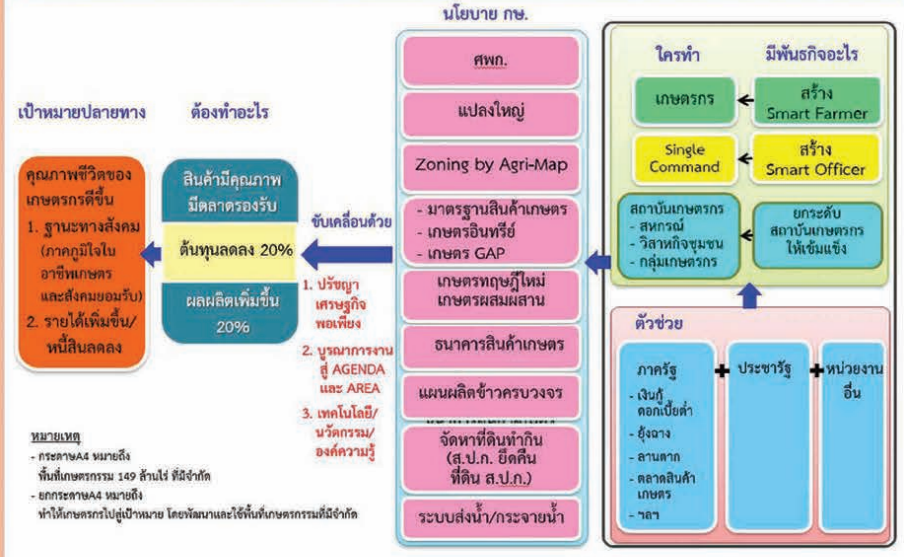

๑. การส่งเสริมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพแก่ประชาชนในพื้นที่ตำบลเป้าหมาย โครงการตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ในจังหวัดชายแดนภาคใต้
๒. การให้คำแนะนำและวิธีปฏิบัติทางบัญชีตามรูปแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการเงื่อนไขของโครงการ จัดทำคู่มือในการรับซื้อและจำหน่ายยางพาราของโครงการ/ตรวจสอบบัญชีของสถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกรเพื่อรักษาเสถียรภาพราคายาง
๓. การตรวจสอบมาตรฐานการกระจายผลผลิตออกนอกแหล่งผลิตเพื่อชดเชยค่าบริหารจัดการและการชดเชยค่าขนส่งให้กับสถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการบริหารจัดการผลไม่และป้องกันแก้ไขปัญหาผลไม่
๔. การตรวจสอบเพื่อชดเชยดอกเบี้ยเงินกู้ ธ.ก.ส. ของผู้ประกอบการเพื่อเสริมสภาพคล่องในการรวบรวมสับประดาจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเสริมสภาพคล่องให้กับผู้ประกอบการโรงงานแปรรูปเพื่อรักษาเสถียรภาพราคาสับประดา
๕. การให้ความรู้ คำแนะนำการจัดทำบัญชีการใช้จ่ายงบประมาณโครงการ และตรวจสอบการจัดทำบัญชีการใช้จ่ายงบประมาณโครงการของกลุ่มแปลงใหญ่ที่เข้าร่วมโครงการยกระดับแปลงใหญ่ด้วยเกษตรสมัยใหม่และเชื่อมโยงตลาด (ด้านการตรวจบัญชี)
๖. การตรวจสอบความมืออยู่จริงของหนี้สินเกษตรกรกับสถาบันเกษตรกรโครงการตรวจสอบหนี้สินของกองทุนฟื้นฟู
๗. การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการรายใหม่ โดยการส่งเสริมการจัดบัญชีแก่วิสาหกิจชุมชนภายใต้โครงการพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน โครงการพัฒนาวิสาหกิจสู่ความเป็นมืออาชีพ และโครงการยกระดับศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่และผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าชุมชน
๘. การส่งเสริมการจัดทำบัญชีและการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพการเกษตรได้อย่างเหมาะสมแก่บุตรหลานเกษตรกรและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตรร่วมโครงการส่งเสริมนำลูกหลานเกษตรกรกลับบ้าน สานต่ออาชีพการเกษตร

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ร่วมบูรณาการดำเนินงานขับเคลื่อนนโยบาย “เพื่อยกกระต่าข A4” ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พลเอกฉัตรชัย สาริกัลยะ) โดยการส่งเสริมการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพแก่เกษตรกร ผ่านครูบัญชีประจำศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรอินทรีย์) และโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map) ธนาครสินค้าเกษตร ฯลฯ เป้าหมายปลายทางของนโยบายคือ คุณภาพชีวิตของเกษตรกรดีขึ้น จาก ๑. ฐานะทางสังคม (ภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกรและสังคมยอมรับ) และ ๒. รายได้เพิ่มขึ้น/หนี้สินลดลง สำหรับเป้าหมายของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ คือ เกษตรกรที่ได้รับความรู้จากครูบัญชีประจำศูนย์ สามารถจัดทำบัญชีได้ ไม่น้อยกว่า ๒๖,๔๖๐ คน

แผนภาพการเชื่อมโยงงานตามนโยบายของ รมว. กษ. (เพื่อยกกระดาษ A4)

ในช่วงทศวรรษที่ ๗ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ให้ความสำคัญกับการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ภายใต้วิกฤติการณ์ทางการเงินของสหกรณ์ ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งส่งผลต่อระบบบริหารจัดการองค์กร ทั้งการปฏิบัติราชการ การบริหารและพัฒนาคน งบประมาณ และเทคโนโลยี ด้วยยังคงยึดมั่นการส่งเสริมคนเก่งและดี ดังนี้

๑. การจัดทำคำขอจัดตั้งส่วนราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และการแบ่งงานภายในกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เพื่อรองรับการจัดทำคำขอจัดตั้งส่วนราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์และพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒. การจัดทำคำขอและได้รับอนุมัติแผนการกำหนดตำแหน่งเพื่อปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งเป็นระดับสูงขึ้นของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ รวม ๘๘ ตำแหน่ง รวมทั้งการกำหนดตำแหน่ง โดยการปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งเป็นระดับสูงขึ้น (ระดับชำนาญการพิเศษและระดับเชี่ยวชาญ) การเปลี่ยนสายงาน และการเกลี่ยอัตรากำลังรวม ๖๗ ตำแหน่งรวมทั้งหมด ๑๕๕ ตำแหน่งเพื่อเตรียมพร้อมและรองรับกับหน้าที่ความรับผิดชอบของการเป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์

แผนการกำหนดตำแหน่งฯ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕

	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕
๑๐ ตำแหน่ง	๑๐		
๑ ตำแหน่ง	๑		
๖๕ ตำแหน่ง	๒๒	๔๓	
๑ ตำแหน่ง		๑	
๑ ตำแหน่ง		๑	
๑๐ ตำแหน่ง			๑๐
	๓๓	๔๕	๑๐

๓. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้รับอนุมัติปรับปรุงบัญชีตำแหน่งที่ ก.พ. กำหนดให้เป็นตำแหน่งที่ได้รับราชการต่อไป ตามกฎ ก.พ. ว่าด้วยการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์รับราชการต่อไป พ.ศ. ๒๕๕๒ ตำแหน่งนักวิชาการตรวจสอบบัญชี ระดับเชี่ยวชาญ (ผู้เชี่ยวชาญด้านวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจการเงินสหกรณ์) ซึ่งเป็นการรักษาไว้ซึ่งผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์และ มุ่งองค์ความรู้ที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อองค์กรและผู้สืบทอดตำแหน่ง

๔. การจัดทำคำขอกำหนดเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ ในกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สายงานวิชาการตรวจสอบบัญชี (อยู่ระหว่างการพิจารณาของ ก.พ.)

๕. โครงการพัฒนาผู้สอบบัญชีสหกรณ์เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (CAD - CPA) เพื่อสนับสนุนและส่งเสริม ให้ผู้ปฏิบัติงานด้านสอบบัญชี ของกรมเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (Certified Public Accountant)

๖. โครงการประเมินสมรรถนะบุคคลตามมาตรฐานสมรรถนะ ความสามารถด้านการใช้ดิจิทัล (Digital Literacy) โดยส่งเสริมและ สนับสนุนให้ข้าราชการเข้ารับการประเมินวัดระดับองค์ความรู้ ๒ ด้าน ได้แก่ ระดับที่ ๑ การเข้าถึงและตระหนักดิจิทัล และระดับที่ ๒ การรู้ดิจิทัล ขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมบุคลากรสู่การพัฒนากรมตรวจ บัญชีสหกรณ์ให้เป็นองค์กรดิจิทัล สร้างแรงจูงใจในการพัฒนาข้าราชการ ในด้านสมรรถนะความสามารถด้านการใช้ดิจิทัล และการสมัครเข้ารับ การคัดเลือกเป็นข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง

๗. การยกย่องเชิดชูบุคลากรดีเด่นกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ประกอบด้วย ข้าราชการดีเด่น ลูกจ้างประจำดีเด่น และพนักงานราชการดีเด่น โดยมีพิธี มอบโล่รางวัลและใบประกาศเกียรติคุณ เนื่องในวันคล้ายวันสถาปนา กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ วันที่ ๑๒ มีนาคม ของทุก ๆ ปี

๘. การพัฒนาบุคลากรของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ให้สอดคล้องกับแผนการกำหนดตำแหน่ง การปรับปรุงบัญชีตำแหน่งที่ ก.พ. กำหนดให้เป็นตำแหน่งที่ได้รับราชการต่อไป การพัฒนาสู่องค์กรดิจิทัล และบริบทของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง สภาพแวดล้อม ในทศวรรษถัดไป โดยมุ่งเน้นการอบรมพัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง อาทิ

๘.๑ โรงเรียนผู้สอบบัญชีสหกรณ์ มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านสอบบัญชีของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ให้เป็นผู้สอบบัญชีมืออาชีพ และ Cyber Auditor หลักสูตร ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีผู้สอบบัญชีระดับต้น ระดับกลางและระดับสูง รวมถึงหลักสูตร หัวหน้าสำนักงาน โดยได้บรรจุหัวข้อวิชา “การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและผลประโยชน์ทับซ้อน” ไว้ทุกหลักสูตร

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ โรงเรียนผู้สอบบัญชีสหกรณ์มีการปรับเปลี่ยนวิธีพัฒนาข้าราชการและเจ้าหน้าที่ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลในด้านของการเฝ้าระวัง ป้องกัน และเตรียมความพร้อมรองรับสภาวะวิกฤติ COVID-19 จากเดิมที่บุคลากรต้องเข้ารับการอบรมในโรงเรียนผู้สอบบัญชีสหกรณ์ เพื่อการพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านสอบบัญชีของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เป็นผู้สอบบัญชีมีอาชีพ และ Cyber Auditor ได้ปรับเปลี่ยนวิธีฝึกอบรมให้ความรู้ด้านกฎหมาย ด้านการเงินการบัญชีเพิ่มเติม ผ่านระบบออนไลน์ โดยพัฒนาระบบการสื่อสารออนไลน์ภายในกรมให้มีประสิทธิภาพ ผ่านทางระบบ Web Conference, Zoom Meeting และแอปพลิเคชัน “SmartAuditor”

๘.๒ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ข้าราชการเข้ารับการอบรมหลักสูตรทางการบริหาร

๘.๓ การส่งเสริมข้าราชการและเจ้าหน้าที่อบรมออนไลน์ ของสำนักงาน ก.พ., สถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล (TDGA) เป็นต้น ในช่วง Work from Home

๘.๔ การสนับสนุนให้ข้าราชการศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และระดับปริญญาโท ในต่างประเทศ (นักเรียนทุนรัฐบาล)

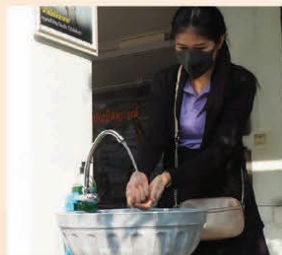
9. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ปฏิบัติราชการภายใต้สภาวะวิกฤต COVID-19 ด้วยคำนึงถึงเป้าหมายสำคัญ คือ ๑. ความปลอดภัยและสุขอนามัยของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ๒. การบริหารงานตามภารกิจเป็นไปตามกฎและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ๓. การปฏิบัติงานมีความต่อเนื่อง และ ๔. ผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมาย โดยมีนโยบายการบริหารจัดการองค์กรและการปรับปรุง / พัฒนาด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ภายใต้สภาวะวิกฤต COVID-19 ดังนี้

๙.๑ การจัดตั้งศูนย์ประสานการปฏิบัติ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และแต่งตั้งคณะกรรมการประสานการปฏิบัติภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ตามคำสั่งกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ ๒๘๐/๒๕๖๓ สั่ง ณ วันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓

๙.๒ ประกาศกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เรื่อง มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ฉบับที่ ๑ - ๗

๙.๓ นโยบายในสภาวะวิกฤติ ว่าด้วยการเตรียมความพร้อมต่อสภาวะวิกฤติ กรณีการปฏิบัติงานในและนอกสถานที่ตั้ง (Work from Anywhere) ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ (รายเดือน/รายสัปดาห์) เพื่อรองรับแนวทางปฏิบัติและการขอความร่วมมือปรับการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดและในกำกับของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

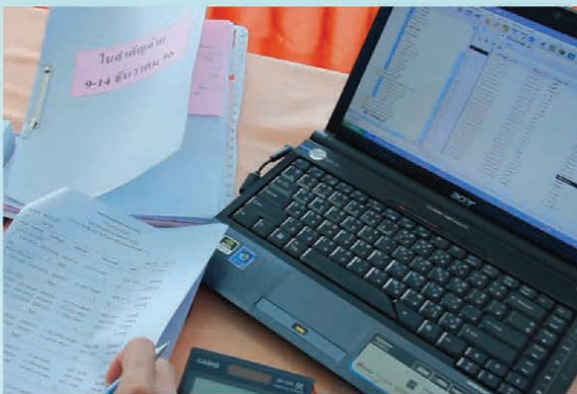
๙.๔ แผนบริหารความต่อเนื่องเพื่อเตรียมความพร้อมต่อสภาวะวิกฤติ (Business Continuity Plan : BCP) พ.ศ. ๒๕๖๓ และคู่มือการเตรียมความพร้อมต่อสภาวะวิกฤติ กรณีการปฏิบัติงานในและนอกสถานที่ตั้ง (Work from Anywhere) ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (มิถุนายน ๒๕๖๔)

๙.๕ การบริหารแผนงาน/โครงการ การเบิกจ่ายงบประมาณ และการติดตามโครงการ ตามกรอบทิศทางการทำงาน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ประจำปี (เริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นต้นมา) เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในพื้นที่ได้อย่างถูกต้อง เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสามารถบริหารงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าและแสดงถึงผลลัพธ์เชิงประจักษ์ ประกอบกับแนวทางการบริหารจัดการงานสอบบัญชีสำหรับผู้สอบบัญชีภาครัฐ (ประจำปี) เพื่ออธิบายวิธีการและขั้นตอนในการปฏิบัติงานสอบบัญชีและการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เพื่อสำนักงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์และผู้สอบบัญชีถือปฏิบัติโดยทั่วกัน ให้สามารถขับเคลื่อนงานตามภารกิจที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และแผนงานอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยใช้วิธีการปรับเปลี่ยนขั้นตอน กระบวนการ และวิธีการทำงาน ภายใต้สภาวะวิกฤติ COVID-19 เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๙.๖ การปรับปรุงกฎระเบียบให้เอื้อต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล รวมถึงการปรับปรุงแนวปฏิบัติด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยให้สอดคล้องกับ พ.ร.บ. การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นการดำเนินการที่ช่วยป้องกันรับมือและลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ

เมื่อกฎ ระเบียบ วิธีปฏิบัติที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้ ถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชี และให้คำแนะนำด้านการเงินการบัญชีแก่สหกรณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้การปฏิบัติงานสอบบัญชีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงต่อยอดการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรในการนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบบัญชีให้มากขึ้น เช่น

๑. การส่งเสริมการใช้โปรแกรม Audit Command Language (ACL) โดยได้มีการพัฒนาการเขียน Script คำสั่ง เพื่อเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบบัญชีสำหรับสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

๒. การพัฒนาโปรแกรมระบบจัดการกระดาษทำกรม (Management System for CAD) เพื่อให้การจัดทำกระดาษทำกรมของผู้สอบบัญชีนำเชื่อถือ มีการจัดเก็บกระดาษทำกรมเป็นระบบ ลดต้นทุนการจัดทำและเก็บรักษากระดาษ

๓. “SmartAcc” เป็น Application แรกที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ พัฒนาขึ้น เพื่อให้เกษตรกรและบุคคลที่สนใจบันทึกบัญชีรับ - จ่าย ได้เรียนรู้ และรู้จักการจดบันทึกรายการรับ - จ่าย ประจำวัน สรุยอดรับ - จ่าย และยอดเงินคงเหลือประจำวัน รวมทั้งได้เห็นถึงความสำคัญของการบันทึกบัญชี สามารถสร้างวินัยทางการเงิน วางแผนการใช้เงินและการออมอย่างเป็นระบบ “รู้บันทึก รู้บัญชี รู้ออม” เพื่อการเงินที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

ปัจจุบัน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้พัฒนาระบบโปรแกรมบัญชีของสหกรณ์ ภายใต้แนวความคิดต้องให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสหกรณ์ ด้วยการพัฒนาต่อยอด Mobile application “SmartAcc” เป็น “Smart4M”

SmartMe

เรารู้

SmartMember

สมาชิกรู้

SmartManger

นสรู้

SmartMonitor

ผู้เกี่ยวข้องรู้

Mobile application “Smart4M” ประกอบด้วย

M ที่ ๑ “SmartMe” สำหรับเกษตรกรและประชาชนทั่วไป ใช้บันทึกบัญชีครัวเรือน (รายรับ - รายจ่าย) และบัญชีต้นทุนอาชีพ (รายได้ และ ต้นทุน / ค่าใช้จ่าย) เพื่อการวางแผนการใช้จ่ายและการประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยพัฒนาต่อยอดให้สมาชิกสหกรณ์ สามารถบันทึกบัญชีได้ใน M ที่ ๒ “SmartMember” สำหรับสมาชิกสหกรณ์ตรวจสอบฐานะทางการเงิน และการทำธุรกรรมของตนเองที่มีกับสหกรณ์ได้ตลอดเวลา สร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ในกำกับดูแลสหกรณ์ ลดความเสี่ยงการเกิดทุจริต รวมทั้งบันทึกบัญชีครัวเรือน, บันทึกต้นทุนอาชีพ ซึ่งข้อมูลจากการบันทึกต้นทุนอาชีพจะถูกส่งไปยัง M ที่ ๓ SmartManage เพื่อให้คณะกรรมการดำเนินงานสามารถนำไปใช้วางแผนการตลาด การจัดหาวัสดุทางการเกษตรและเคมีภัณฑ์ เพื่อขายให้สมาชิก สำหรับกรรมการสหกรณ์ ติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานของสหกรณ์ เพื่อให้รู้ความเคลื่อนไหวทางการเงินผลการดำเนินงานและความเสี่ยงมีข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจ แบบ Real time M ที่ ๔ SmartMonitor สำหรับผู้สอบบัญชี ผู้กำกับดูแลและผู้เกี่ยวข้อง สามารถตรวจสอบข้อมูลของสหกรณ์เบื้องต้น

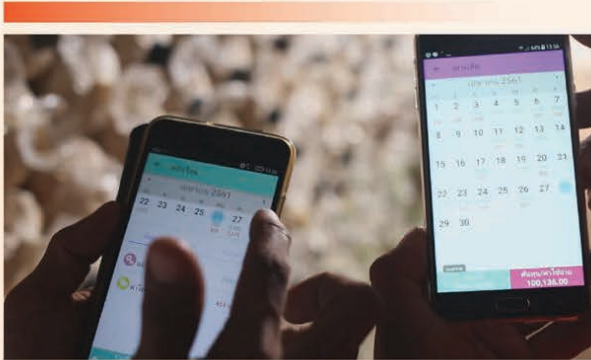
ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะ ในการจัดทำโครงการพัฒนาระบบศูนย์ให้บริการข้อมูล เรื่องนำรู้ตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ สำหรับอุปกรณ์เคลื่อนที่ (Mobile Application) ภายใต้แอปพลิเคชัน “SmartAuditor” เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยอำนวยความสะดวกในการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่น่าสนใจเกี่ยวกับการพัฒนาสถาบันเกษตรกรและการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการจัดทำบัญชีให้แก่เกษตรกรและบุคคลทั่วไป รวมถึงเป็นช่องทางในการรองรับข้อมูลข่าวสารด้านบัญชี การค้นหาข้อมูลเรื่องนำรู้ตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ และเพิ่มประสิทธิภาพในการติดต่อสื่อสารกันระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอกกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สมาชิกสหกรณ์ และประชาชนทั่วไป สามารถติดตั้งแอปพลิเคชันได้บนอุปกรณ์ Smart Phone โดยพิมพ์คำค้นหาว่า “SmartAuditor” สำหรับผู้ใช้งานโทรศัพท์ระบบปฏิบัติการ Android ผ่านทาง Play Store และผ่านทาง App Store สำหรับผู้ใช้งานโทรศัพท์ระบบปฏิบัติการ IOS นอกจากนี้ ยังสามารถเข้าระบบได้จากเครื่องคอมพิวเตอร์พีซีและโน้ตบุ๊ก โดยเปิดเว็บเบราว์เซอร์ระบุที่อยู่แอดเดรส <https://smartauditor.cad.go.th>

ทั้งนี้ เพื่อพัฒนางานสอบบัญชีสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชี และเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ที่ต้องก้าวทันเทคโนโลยีและในขณะเดียวกันต้องระวังป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโรครวมถึงมาตรการป้องกันและการควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงได้ริเริ่มพัฒนาเครื่องมือที่จะสามารถนำมาปรับใช้เมื่อต้องใช้เทคนิคการตรวจสอบระยะไกล ด้วยการพัฒนากระบวนการตรวจสอบบัญชี ระยะไกล RemoteAudit ผ่าน Application SmartAuditor

ในช่วงระยะเวลา ๒๐ ปีที่ผ่านมา เป็นช่วงเวลาที่เทคโนโลยีดิจิทัลได้รับการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด โดยเฉพาะเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการประมวลผลและการสื่อสารข้อมูล เช่น เทคโนโลยี ๔G / ๕G หรือเครือข่ายสังคม (Social Network) ที่ทำให้องค์กรสามารถรับ - ส่ง ประมวลผล และเผยแพร่ข้อมูลไปยังประชากรจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว

สหกรณ์เป็นองค์กรหนึ่งที่ต้องปรับตัวเพื่อใช้ประโยชน์จากการพัฒนาดังกล่าวในการดำเนินธุรกิจ โดยที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้พัฒนานวัตกรรมเพื่อรองรับการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ด้วยเทคโนโลยีดังกล่าวด้วยเช่นกัน

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์พัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับเว็บ (Web Application) ที่รองรับการทำงานในหน้าจอขนาดต่าง ๆ กัน (Responsive Design) เพื่อให้ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร เกษตรกรและประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญในกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างสะดวกรวดเร็ว และได้รับประสบการณ์การใช้งาน (User Experience) ที่ดี ไม่ว่าจะเป็นการเข้าถึงจากเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือโทรศัพท์เคลื่อนที่ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์พัฒนาระบบสารสนเทศทางการเงินของสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร (Input Form) และโปรแกรมเผื่อรางวัลและเตือนภัยทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร (CFSAWS:ss) สำหรับใช้ประมวลผลงบการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร พัฒนานวัตกรรมเพื่อสร้างข้อมูลที่มีคุณค่า (Smart4M) ประกอบด้วย SmartMe โปรแกรมระบบบัญชีรายบุคคล เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้ใช้ในการบันทึกข้อมูลรายรับรายจ่ายจากการดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพของตนเอง SmartMember เพื่อให้สมาชิกสหกรณ์ใช้ในการตรวจสอบข้อมูลการทำธุรกรรมกับสหกรณ์ SmartManage สำหรับกรรมการบริหารสหกรณ์ใช้ในการตรวจสอบข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์เพื่อการวางแผนดำเนินธุรกิจ และ SmartMonitor สำหรับผู้สอบบัญชีสหกรณ์ใช้ในการตรวจสอบข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์ ซึ่งระบบทั้งหมดนี้เป็นระบบที่เกี่ยวข้องกับขบวนการสหกรณ์สามารถใช้ในการตรวจสอบสัญญาณอันตรายทางการเงินของสหกรณ์ เพื่อวางแผนการตรวจสอบและป้องกันความเสียหายได้อย่างทันที่

นอกจากนี้ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้พัฒนาโปรแกรมระบบจัดการ
กระต่ายทำการ (Management System for CAD) เพื่อให้ผู้สอบบัญชี
สหกรณ์สามารถใช้งานระบบดังกล่าวในการบันทึกข้อมูลการสอบบัญชี
ได้อย่างรวดเร็วจากทุกสถานที่ และพัฒนาระบบศูนย์ให้บริการข้อมูล
เรื่องนํารูตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ (CAD SmartAuditor) เพื่อใช้
เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดองค์ความรู้และข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนา
และส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกร

ในช่วงเวลาสองทศวรรษที่ผ่านมา กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ใช้
ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของการปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบ
บัญชีสหกรณ์ เพื่อพัฒนานวัตกรรมดิจิทัลที่เป็นประโยชน์แก่สหกรณ์
และกลุ่มเกษตรกร ให้สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
ในทศวรรษวิถีถัดไปกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ยังคงมุ่งมั่นในการสร้างสรรค์
นวัตกรรมให้มีความรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล
อันจะเป็นประโยชน์แก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร สมาชิกเกษตรกร
และประชาชนทั่วไป รวมถึงผู้สอบบัญชีต่อไป

หลักคิด

มุมมอง

ก้าวที่ละก้าวที่มั่นคง

โอภาส ทองยงค์

■ อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕

ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการทำงาน ของสหกรณ์และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

การทำงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ต้องได้รับความร่วมมืออย่างใกล้ชิดจากสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ตั้งแต่การจัดส่งงบการเงินและเอกสารประกอบงบการเงินที่ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด การจัดระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องและระเบียบต่าง ๆ ที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

“...ประสิทธิภาพในการบริหารงาน

ของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

**จึงแยกไม่ออกจากความสำเร็จในการทำงานของ
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์...”**

ดังนั้น ปัจจัยสำคัญประการแรก คือ การจัดตั้งสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เจตนารมณ์ของการจัดตั้งสถาบันเกษตรกร คือ การช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือสมาชิกซึ่งกันและกัน ไม่ได้มุ่งหวังผลกำไรสูงสุด ยึดประโยชน์ของสมาชิกเป็นที่ตั้ง แต่เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไป สมาชิกขยายจำนวนเพิ่มมากขึ้น การแข่งขันมีมากขึ้น สหกรณ์มุ่งเน้นการเพิ่มผลประกอบการทางการเงิน บริหารงานไม่เป็นที่ไปตามกรอบวัตถุประสงค์ หรือสุ่มเสี่ยงที่จะเกิดข้อผิดพลาด หรือเปี่ยงเบนจากมาตรฐานที่ควรจะเป็น จึงควรที่จะได้ทบทวนถึงความเหมาะสมของการจัดตั้งสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกร และร่วมกันรณรงค์ให้ตระหนักถึงอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์อย่างแท้จริง

การบริหารกิจการสหกรณ์ควรคำนึงถึงผลประโยชน์ของสมาชิกโดยรวม กำหนดผลประกอบการที่มีส่วนต่างของกำไรในอัตราที่เหมาะสม ไม่มุ่งหวังผลกำไรมากเกินไปจนเกินไป จะช่วยให้เกิดสมดุลทั้งผู้กู้และผู้ฝาก ตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นเป็นรูปธรรม เช่น ไม่มีหนี้เสีย ไม่มีการผิดนัดชำระหนี้ ไม่มีคนถอนหุ้น ไม่มีคนถอนเงินฝากโดยไม่จำเป็น เป็นต้น แต่ถ้าสหกรณ์ใด มีการผิดนัดชำระหนี้จำนวนมาก มีผู้ไม่ชำระหนี้ มีการถอนหุ้น มีผู้ถอนเงินฝาก โดยไม่มีเหตุผลนั้นแสดงว่าเกิดความไม่สมดุล

ปัจจัยต่อมาคือ ผู้บริหารสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร จากการที่ผู้บริหารต้องผลัดเปลี่ยนวาระตามการเลือกตั้ง ทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่องของการดำเนินนโยบาย คนที่เข้ามาบริหารสหกรณ์อาจไม่ใช่คนกลุ่มเดิม ไม่ใช่คนในยุคก่อตั้งที่ลำบากมาด้วยกัน เหนื่อยมาด้วยกัน เป็นคนรุ่นใหม่ จึงไม่มีความเหนียวแน่นเท่าคนรุ่นก่อน การสานต่ออุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์จึงแปรเปลี่ยนไป

ปัจจุบันสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่มีทุนดำเนินงานที่สูงมาก ทั้งเงินฝากหุ้น ทุนดำเนินงานที่เหลือ ซึ่งอาจนำไปลงทุนในลักษณะอื่น ทั้งด้านสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ ตามกฎระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดไว้ เมื่อมองที่ผลประกอบการซึ่งต้องได้ผลตอบแทนที่มากพอควร ก็จะทำให้เกิดการแข่งขันกัน ควบคู่มาด้วยความเสี่ยง กรรมการบริหารสหกรณ์ที่มีการเปลี่ยนวาระบ่อย ก็ย่อมมีความเสี่ยง แม้ว่าในการประชุมใหญ่สมาชิกสหกรณ์สามารถตรวจสอบการบริหารงานของคณะกรรมการผู้ดำเนินงานได้ แต่โอกาสที่กลุ่มสมาชิกจะตรวจสอบนั้นมีหรือไม่ ถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ เข้าใจหรือไม่ว่าการลงทุนนั้นจะส่งผลอย่างไร ในจุดนี้ ผู้สอบบัญชีมีบทบาทสำคัญในการให้คำปรึกษาแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมได้

ประการที่สาม คือ สมาชิกสหกรณ์หรือลูกค้า ด้วยสัดส่วนทุนดำเนินงานของสหกรณ์ประเภทออมทรัพย์และเครดิตยูเนียนที่สูงมาก และสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี เงินทุนจำนวนมาก ประกอบกับสมาชิกที่มีจำนวนมาก ย่อมนำมาซึ่งปัญหาหลายประการ โดยสมาชิกหรือลูกค้านั้นมี ๒ ประเภท คือ (๑) ลูกค้าประเภทไม่ขาดแคลน เป็นผู้ที่นำเงินมาฝากเสมอ ถ้าฝากด้วยเจตนาตามอุดมการณ์สหกรณ์ เพื่อเป็นการช่วยเหลือสมาชิกในสหกรณ์ด้วยตัวเอง ก็จะเป็นเรื่องที่ดีมาก แต่ถ้าฝากเพื่อต้องการผลตอบแทนสูง ๆ ก็เป็นเรื่องบีบคั้นให้ผู้บริหารต้องหาผลตอบแทนให้มากที่สุด และ (๒) ลูกค้าประเภทขาดแคลน เป็นผู้ที่มากู้ยืมเป็นส่วนใหญ่ มีหนี้สิน หากกู้ยืมได้ในอัตราดอกเบี้ยที่ไม่สูงเกินไปและกฎระเบียบการให้กู้ยืมของสหกรณ์นั้น มีความชัดเจนแน่นอน มีการควบคุมดูแลอย่างต่อเนื่อง จะทำให้ผู้ที่ขาดแคลนสามารถใช้หนี้ได้หมด หลุดพ้นจากความขาดแคลนได้

และประการสุดท้าย การทำงานบนพื้นฐานวิชาชีพและความเป็นอิสระ การทำงานของผู้สอบบัญชีและนายทะเบียนสหกรณ์ จะต้องมีความประสานสอดคล้องกันบนพื้นฐานของการทำงานที่มีความเป็นอิสระ จึงจะทำให้ระบบสหกรณ์ประสบความสำเร็จได้ดี การออกแบบโครงสร้างและการกิจของกรมส่งเสริมสหกรณ์และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ตั้งแต่ยุคก่อตั้ง เป็นการออกแบบที่ดี เป็นการ Check and Balance ที่ดี กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ควรเป็นองค์กรอิสระ ที่ทำหน้าที่ทั้งผู้สอบและผู้สอนได้ โดยไม่มีปัจจัยอื่นเข้ามาแทรกแซง ทำงานตามหลักวิชาการตามมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี ซึ่งจะส่งผลดีในระยะยาวต่อสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

การทำงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์นั้น ยืนหยัดบนความถูกต้อง ความเป็นจริง ตามกฎระเบียบที่ได้กำหนดไว้อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน แม้ว่าบางครั้งความถูกต้องอาจไม่ถูกใจ แต่ความถูกต้อง บางทีก็ไม่ถูกต้อง ซึ่งเป็นเรื่องที่สร้างความหนักใจและความท้อถอยให้กับเจ้าหน้าที่ แต่ความถูกต้อง จะส่งผลดีทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ไม่สร้างปัญหาต่อเนื่องไปในอนาคต และสร้างความมั่นคงแข็งแรงให้กับ ขบวนการสหกรณ์

“...กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เป็นผู้ที่อยู่เบื้องหลัง การดูแลผลประโยชน์ของมวลสมาชิกสหกรณ์ ถ้าทำหน้าที่ดี สมาชิกก็จะเชื่อมั่นว่า จะได้รับผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมและถูกต้อง...”

ภารกิจที่สำคัญอีกประการหนึ่งของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์คือ การสอนแนะทำบัญชีให้แก่เกษตรกร เยาวชน และประชาชนทั่วไป ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากลำบากและต้องใช้ระยะเวลา

งานสอนบัญชานั้น ไม่ว่าจะเป็นการสอนบัญชีครัวเรือน หรือบัญชี ต้นทุนอาชีพ เป็นการให้ความรู้ ให้แนวคิดที่เป็นประโยชน์กับผู้ที่ได้รับ ถ้ารู้จักนำไปใช้ จะทำให้บุคคลเหล่านั้นมีพัฒนาการในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตส่วนตัวที่ดีขึ้นกว่าเดิม จะเห็นได้จากพี่น้องเกษตรกร ที่ได้รับรางวัล แทบทั้งหมดจะทำบัญชีต้นทุนอาชีพ หรือเด็กรุ่นใหม่ ๆ ซึ่งเคยมีพื้นฐานการทำบัญชีรับ - จ่ายในครัวเรือน มีการใช้ชีวิตที่ดี ไม่ออกนอกอุ้งอกหาง เพราะสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นการปลูกฝังวินัยพื้นฐานของชีวิต ให้รู้จักกิน รู้จักใช้ รู้จักการทำอาชีพอย่างเหมาะสมและฉลาด รู้จักว่า ควรจะลงทุนอะไร หรือควรจะมีการปรับเปลี่ยนเมื่อถึงเวลา หรือมีสิ่งแวดล้อม ที่เปลี่ยนแปลงอย่างไร ทั้งหมดนี้เป็นผลพลอยได้จากการสอนบัญชีของ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ผลสำเร็จของการทำบัญชี ไม่ได้มองถึงสมุดบัญชีที่มีการบันทึก รายการต่าง ๆ แต่เพียงอย่างเดียว สิ่งสำคัญคือ...

“...การปลูกฝังอุปนิสัย หลักคิดในการใช้จ่าย การลงทุนอย่างเป็นระบบและมีเหตุมีผล มีวินัยในตนเอง เป็นความสำเร็จ โดยแท้ของการทำบัญชี...”

ผลลัพธ์แท้จริงของการทำบัญชี คือ การเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิต กลุ่มลูกค้าของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ หลายรายใช้เวลานับ ๑๐ ปี ใช้หลัก การดำเนินชีวิตตามที่เราสอน ทำให้จากที่ไม่มีอะไร กลายเป็นมีฐานะ มั่นคง เป็นแบบอย่างให้กับสมาชิกคนอื่น การถ่ายทอดความรู้ในการทำ บัญชี เหมือนเป็นการชี้ทางอย่างหนึ่ง การจะทำอะไร ถ้ามีหลักคิดและรู้จัก บันทึก ก็จะได้มีข้อมูลเอาไว้ทบทวนตนเอง การจดบัญชีอย่างสม่ำเสมอ มีข้อดีคือ เมื่อมีเหตุการณ์บางอย่าง มีผลกระทบบางอย่าง ถ้าเราบันทึก เราจะรู้ว่าจุดเหมาะสมคืออะไร ต้องรู้จัก ๓ พอ คือ พอดี พอเหมาะ และพอ เพียงคิดให้เป็นเหตุเป็นผล รู้ตัวเอง รู้สภาพแวดล้อม และเราจะรู้อนาคต

บางคนทำบัญชีจนกลายเป็นวินัยในการใช้จ่ายของตัวเอง วินัยในตัวเอง เป็นสิ่งที่ต้องมีการปลูกฝังมาตั้งแต่เด็ก ซึ่งกรมตรวจบัญชีสหกรณ์มีกิจกรรม สอนบัญชีให้นักเรียน เพื่อสนับสนุนการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ การมีวินัยในการใช้จ่ายจะเป็นจิตสำนึกในการใช้จ่ายเงิน จะไม่ลงทุนหรือใช้จ่ายอะไรที่ไม่สมควร ไม่เหมาะสม จะเป็นพื้นฐานที่ดี ของชีวิตครอบครัว

ทราบมาว่าการทำงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ค่อนข้างหนักและเครียด เนื่องจากปริมาณสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นและงานอื่น ๆ จากภารกิจการบูรณาการการทำงาน ทำให้กรมประสบกับปัญหา การโอนย้ายของบุคลากรค่อนข้างสูงและบุคลากรมีปัญหาด้านสุขภาพ

การทำงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ มีลักษณะเฉพาะทาง มีกลุ่มเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจงเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้ทัศนคติและบุคลิกภาพของผู้ปฏิบัติงานมีลักษณะคล้ายกัน คือ เป็นคนเคร่งครัดในการทำงาน มีความเอาใจใส่จริงจังในการทำหน้าที่ตรวจสอบบัญชี เนื่องจากปริมาณงานและความยุ่งยากของงานตรวจสอบบัญชีมีมาก จึงส่งผลต่อสุขภาพและมีเวลาให้ครอบครัวน้อยลง นอกจากนี้ ผู้สอบบัญชีของกรมมักไม่ค่อยได้ร่วมมือ แลกเปลี่ยน หรือทำงานร่วมกับหน่วยงานภายนอกมากนัก ทำให้ไม่ค่อยเป็นที่รู้จัก มีเครือข่ายการทำงานจำกัด และมองภาพรวมการทำงานของทั้งกระทรวงได้ไม่ชัดเจน

**“...ปัจจุบันการทำงาน แต่เพียงลำพังนั้น
ยากที่จะประสบความสำเร็จได้ จะต้องมีความร่วมมือ
มีการบูรณาการ แลกเปลี่ยนข้อมูลที่สำคัญ
เพื่อให้การทำงานบรรลุเป้าหมาย
ตามนโยบายและยุทธศาสตร์ได้ตรงจุดมากขึ้น...”**

ที่ผ่านมาได้พยายามหาวิธีปรับให้เกิดสมดุลในชีวิตของข้าราชการ และเจ้าหน้าที่อย่างค่อยเป็นค่อยไป เนื่องจากการแก้ปัญหาต้องเริ่มที่ต้นเหตุ ปัจจัยที่ทำให้งานตรวจสอบบัญชีมีปริมาณมากและยุ่งยากสูงนั้นมีความ ซับซ้อนเชิงระบบ

“...สิ่งที่ได้ในส่วนของกรมเองคือ

**การสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากร
ด้วยการปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งเป็นระดับสูงขึ้น
ทั้งในระดับชำนาญการพิเศษ และระดับเชี่ยวชาญ
การเปลี่ยนสายงาน และการเกลี้ยตำแหน่ง...”**

เพื่อให้เหมาะสมกับปริมาณงานและความยุ่งยากของงานที่ตรวจสอบ นอกจากนี้ ยังติดต่ออุทธรณ์ทางปัญญาให้กับบุคลากรด้วยการส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมเป็นจำนวนมากอย่างก้าวกระโดด ทั้งจัดส่งไปอบรมกับหน่วยงาน ภายนอก และจัดอบรมภายในหน่วยงานผ่านโรงเรียนผู้สอบบัญชีสหกรณ์ ของกรมเอง อีกทั้งยังได้พัฒนาเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อช่วยในการทำงาน สอบบัญชี สิ่งเหล่านี้เป็นการเพิ่มขีดสมรรถนะในการทำงานและช่วยลด ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดข้อผิดพลาดจากการปฏิบัติงานให้กับบุคลากร เราพยายามทำทุกอย่างทุกวิถีทางเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ และรักษา บุคลากรให้คงอยู่ต่อไป รวมทั้งเพื่อลดความเครียด ความเสี่ยงต่าง ๆ สร้างความสมดุลระหว่างการใช้ชีวิตและการทำงานให้มากขึ้น

บุคลากรของกรม นั้น นอกจากจะต้องหมั่นสะสมความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์อย่างรอบด้านเพื่อที่จะสามารถตรวจสอบธุรกิจของ สหกรณ์ที่มีความหลากหลายและสลับซับซ้อนได้แล้ว ยังต้องปฏิบัติตาม มาตรฐานวิชาชีพบัญชี กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ระเบียบ คำสั่งที่นายทะเบียน สหกรณ์กำหนด และจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีด้วย ต้องมี จิตวิญญาณของการเป็นผู้สอบบัญชี มีความซื่อสัตย์สุจริต ความเป็นอิสระ และเป็นกลาง ทั้งหมดนี้ล้วนแล้วแต่เป็นไปเพื่อการดูแลรักษาผลประโยชน์ ให้กับสมาชิกของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

**“...ขอฝากความหวังใยและปรารถนาดี
มายังข้าราชการและเจ้าหน้าที่
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ทุกท่านว่า “อย่าท้อ” ...”**

คนกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง เมื่อประสบปัญหา ในการทำงาน ก็จะมีความกดดัน และความเครียดค่อนข้างมาก ขออย่าได้ ท้อถอย พยายามทำความเข้าใจกับต้นเหตุของปัญหาและพยายามปรับ หลักคิด วิถีชีวิต และวิธีการทำงานให้เกิดสมดุล

**“...ขอเพียงอดทน อย่าเพิ่งถอดใจ
อย่าเพิ่งยอมแพ้ จะสามารถเอาชนะอุปสรรค
ไปได้อย่างแน่นอน...”**

ผู้สอบบัญชีควรมีการปรับบทบาทอย่างไรบ้าง

นอกเหนือจากการทำหน้าที่วางระบบบัญชี ตรวจสอบงบการเงิน ระบบการควบคุมภายใน ทั้งการตรวจสอบบัญชีระหว่างปีและการตรวจสอบบัญชีประจำปี รวมทั้งการประชุมร่วมกับคณะกรรมการดำเนินการของ สหกรณ์และการประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสหกรณ์แล้ว ผู้สอบบัญชี จะต้องเป็นที่ปรึกษาในด้านการเงินการบัญชีที่ดี ให้คำปรึกษาที่เหมาะสม กับพื้นฐานของสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกร โดยอาศัยข้อมูลที่ดี ที่แม่นยำ ทั้งในบริบทการดำเนินธุรกิจ อาทิ ดัชนีทางเศรษฐกิจ การตลาด ความต้องการ ของผู้บริโภค และในบริบทด้านการเงินการบัญชี ผู้สอบบัญชีต้องปรับเปลี่ยน ตัวเองให้มีความรู้ ความชำนาญ ด้วยการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติอย่างจริงจัง และสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ความ รับผิดชอบในทุกมิติ ทั้งด้านบัญชีและการเงิน ด้านการตรวจสอบบัญชี ด้านกฎหมาย และด้านเทคโนโลยี ซึ่งอยู่ในขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบ ของผู้สอบบัญชีโดยตรง ต้องรู้เท่าทันกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจสมัยใหม่ รู้เท่าทันทุกโปรแกรมที่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรนำมาใช้ซึ่งการพัฒนา ในเรื่องเหล่านี้ ทุกคนทุกเพศทุกวัยสามารถพัฒนาได้ หากมีความมุ่งมั่น และตั้งใจ

อันที่จริงแล้ว รูปแบบของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเป็นองค์กรพื้นฐาน ที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยมาก ในสังคมของเราเรียกได้ว่าเป็น สังคมเกษตรกรรม แม้ว่าในชุมชนเมืองจะเปลี่ยนไปเป็นสังคมอุตสาหกรรม การพึ่งพาซึ่งกันและกัน จะเกิดประโยชน์ต่อชุมชนเกษตรกรรม

“...หากสามารถพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ให้มีความเข้มแข็งอย่างแท้จริง เป็นที่พึ่งให้กับสมาชิก ช่วยเหลือสมาชิกให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ก็จะช่วยนำพาประเทศให้ก้าวไปข้างหน้า ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนด้วย...”

การทำงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ในทศวรรษวิถีถัดไป

มีหลายประเด็นที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ต้องเตรียมพร้อมเพื่อก้าวสู่ทศวรรษต่อ ๆ ไปอย่างมั่นคง

ประการแรก การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอบบัญชีให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านความถูกต้อง ความแม่นยำ และความรวดเร็วในการทำงาน และควรมีการขยายบทบาทเพื่อให้ครอบคลุมไปถึงการร่วมมือกับกลุ่ม Software Providers เพื่อกำกับดูแลให้โปรแกรมระบบบัญชีที่สหกรณ์นำไปใช้มีความน่าเชื่อถือและเป็นไปตามมาตรฐาน อีกทั้งควรมีมาตรการจูงใจที่เป็นรูปธรรม เพื่อให้สหกรณ์หันมาใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการทำบัญชี และเป็นเครื่องมือช่วยในการบริหารจัดการ

ประการที่สอง อีกบทบาทหนึ่งที่ควรดำเนินการในเชิงรุกมากขึ้น คือ การกำกับดูแลผู้สอบบัญชีรับอนุญาตหรือบุคคลอื่น เพื่อให้การควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีมีความรัดกุมและเข้มแข็งมากขึ้น เนื่องจากปัจจุบันสหกรณ์ออมทรัพย์และเครดิตยูเนียนขนาดใหญ่จะได้รับการตรวจสอบบัญชีโดยผู้สอบบัญชีภาคเอกชน นอกจากนี้ ควรมีการพัฒนา Application สำหรับการบริหารจัดการผู้สอบบัญชีภาคเอกชน เพื่อให้การประสานงานระหว่างกรมและผู้สอบบัญชีภาคเอกชนเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว

ประการที่สาม การพัฒนาสมรรถนะผู้สอบบัญชีต้องเป็นระบบ มีความรอบด้าน ครอบคลุม และเพียงพอ การจัดการระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือ e-Learning ยังคงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น และควรจัดให้มีการทดสอบความรู้ และการพัฒนาความรู้ต่อเนื่อง (CPD) สำหรับผู้สอบบัญชีสหกรณ์ นอกจากนี้ ควรสนับสนุนให้บุคลากรของกรมเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต หรือ CPA เพิ่มมากขึ้น

ประการที่สี่ Remote audit หรือการตรวจสอบบัญชีระยะไกล จะยังคงเป็นทางเลือกในการสอบบัญชีต่อไปแม้ว่าสถานการณ์โควิด-19 จะดีขึ้นแล้วก็ตาม เนื่องจากสามารถใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูล และช่วยวางแผนการสอบบัญชีก่อนเข้าตรวจสอบในสถานที่จริง หรือเพื่อการติดตามและเฝ้าระวังความผิดปกติที่อาจเกิดขึ้น

ประการที่ห้า ควรพัฒนาคุณภาพการสอบบัญชีสหกรณ์ให้เป็นที่ยอมรับและเชื่อมโยงกับมาตรฐานการสอบบัญชีในระดับสากลมากขึ้น เพื่อให้งบการเงินที่ผ่านการรับรองโดยผู้สอบบัญชีสหกรณ์มีความน่าเชื่อถือ และได้มาตรฐาน สามารถนำไปใช้ประโยชน์และอ้างอิงได้

ประการสุดท้าย อีกสิ่งหนึ่งที่ต้องตระหนักคือ การตอบสนองความต้องการของลูกค้า ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ควรมีวิธีการสื่อสาร รวมถึงเครื่องมือการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ สามารถโน้มน้าวสหกรณ์ให้เห็นจุดบกพร่องต่าง ๆ ที่ต้องดำเนินการแก้ไข เป็นเสมือนที่ปรึกษาซึ่งสหกรณ์ให้ความไว้วางใจ พัฒนาความสัมพันธ์ในลักษณะที่ส่งเสริมความร่วมมือกันมากกว่าเน้นการใช้อำนาจตามกฎหมาย ซึ่งจะเป็นการพัฒนาสหกรณ์แบบมีส่วนร่วมและสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

ชีวิตวิถีถัดไป หรือ Next Normal

ไม่ใช่วิกฤติในอนาคตของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ หากแต่การไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง จะเป็นวิกฤติที่แท้จริง เราต้องรู้จักปรับตัวว่า โลกปัจจุบันนี้ และอนาคตไม่เหมือนในอดีต ความรู้ที่มีอยู่เดิมนั้นไม่เพียงพอ ต้องแสวงหาความรู้และฝึกฝนตัวเองให้ชำนาญและทันกับการเปลี่ยนแปลง ทั้งความรู้ทางวิชาชีพและเทคโนโลยีสมัยใหม่

“...การนำพาองค์กรไปสู่อนาคต

เป็นหน้าที่ของทุกคน

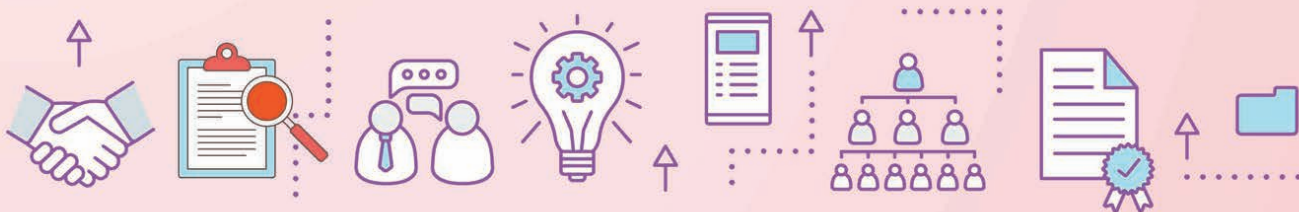
สิ่งที่เราควรทำ

ในการวางแผนรับมือกับอนาคต

คือ การสร้างความยืดหยุ่นขององค์กร...”

ความยืดหยุ่น หรือ Resilience คือ ความสามารถในการตอบสนองอย่างรวดเร็วต่อสถานการณ์ที่ยากลำบาก องค์กรใดที่มีความยืดหยุ่นมาก ก็สามารถรองรับความเสี่ยงได้มากเช่นกัน การพัฒนาตนเองอย่างไม่หยุดยั้ง (Continuous improvement) การพัฒนาและฝึกฝนการทำงานให้ดีขึ้น (Practice) อีกทั้งไม่ปิดกั้นการทำงานร่วมกับกลุ่มต่าง ๆ จะช่วยนำพาพวกเราก้าวไปสู่ทศวรรษวิถีถัดไปได้อย่างมั่นคง

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กับการสร้างแรงบันดาลใจ

ช่วงปลายทศวรรษที่ ๗ นับเป็นช่วงของยุค Disruption ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย เน้นการพัฒนาสิ่งใหม่ รอบตัว และมองหา สิ่งที่สามารถต่อยอดได้ในอนาคต เป็นความท้าทายต่อการบริหารจัดการ ของรัฐบาล การบริหารการเปลี่ยนแปลงและการบริหารความต่อเนื่องของ องค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงสหกรณ์และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในฐานะผู้อยู่เบื้องหลังการดูแลผลประโยชน์ แก่สมาชิกสหกรณ์ทั้งหมด จึงถือโอกาสนี้นำเรื่องราว มุมมองและข้อคิดที่มี ประโยชน์มาเรียบเรียงและเล่าสู่กันฟังผ่านทั้ง ๓ สหกรณ์ สมาชิกสหกรณ์ ครูบัญชีอาสาและเกษตรกร ที่ได้ใช้กลไกทางบัญชีสร้างประโยชน์ต่อองค์กร และตนเอง ด้วยหวังว่าจะสร้างแรงบันดาลใจในการฝ่าวิกฤตครั้งนี้ไปด้วยกัน

สหกรณ์วัดจันทร์ จำกัด
สหกรณ์แห่งแรกของไทย

ที่ยังคงดำเนินกิจการอยู่อย่างยาวนานกว่า ๑๐๖ ปี

สหกรณ์การเกษตรเมืองราชบุรี จำกัด
สหกรณ์ที่สามารถพลิกวิกฤติทางการเงินการบัญชี

สหกรณ์การเกษตรนิคมฯ บางระกำ จำกัด
สหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์
ที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์มานานกว่า ๒๐ ปี

อดีต ปัจจุบัน อนาคต เรียบง่ายและคลาสสิก สหกรณ์วัดจันทร์ จำกัด

สหกรณ์วัดจันทร์ จำกัด สหกรณ์แห่งแรกของไทย ยังคงดำเนินกิจการมาอย่างยาวนานกว่า ๑๐๖ ปี สืบทอดอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ เพื่อให้สหกรณ์และคนรุ่นใหม่ได้ประจักษ์แจ้งว่า ภายใต้กระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน สหกรณ์ยังคงอยู่คู่กับสังคมไทย และเศรษฐกิจฐานรากแบบเกษตรกรรมได้

จากอดีต

เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๕ สหกรณ์หาทุนสมาคมแห่งแรกในประเทศไทยกำเนิดขึ้นในชื่อ “สหกรณ์วัดจันทร์ ไม่จำกัดสินใช้” และต่อมาเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๗ เปลี่ยนชื่อเป็น “สหกรณ์วัดจันทร์ จำกัด” มาจนถึงปัจจุบัน โดยยึดถืออุดมการณ์ที่เชื่อว่าวิธีการสหกรณ์จะช่วยแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของมวลสมาชิกให้มีความอยู่ดีกินดีและมีสันติสุข โดยการช่วยเหลือตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

คุณมงคล บุญธรรม รองประธานกรรมการ กล่าวถึงสิ่งสำคัญที่ทำให้สหกรณ์วัดจันทร์ จำกัด ยังคงดำเนินกิจการมาอย่างยาวนานว่า สหกรณ์ตั้งมั่นปณิธานว่าการบริหารจัดการและการหาทุนดำเนินธุรกิจ จะต้องอยู่บนความพอเพียง เน้นการระดมทุนด้วยตนเอง จากหุ้นและเงินฝากเป็นเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจและบริหารจัดการภายใน ไม่ก่อหนี้ไม่กู้สถาบันการเงินอื่น โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหลักธรรมาภิบาลเป็นสำคัญ จนสามารถจ่ายเงินปันผลได้อย่างเหมาะสม สมาชิกสหกรณ์มีความพึงพอใจ ซึ่งถือเป็นจุดแข็งของสหกรณ์วัดจันทร์ จำกัด ในการบริหารจัดการสหกรณ์ด้วยความรัก ความสามัคคี และความซื่อสัตย์ของคณะกรรมการและสมาชิกสหกรณ์

คุณัญญา งามสงวน ผู้จัดการ เล่าถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับสหกรณ์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๕ กรณีที่สหกรณ์มีกำไรและต้องจ่ายเงินปันผลตามอัตราส่วนที่กำหนด แต่มีเงินสดไม่พอจ่าย จึงบริหารจัดการโดยนำสินค้าไปยังกลุ่มสมาชิก และสอบถามความสมัครใจของสมาชิกในการบริหารจัดการเงินปันผลแทนการรับเงินสด ด้วยกลยุทธ์การบริหารจัดการแบบเรียบง่าย และความจริงใจต่อสมาชิก สหกรณ์จึงสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวไปได้ก่อนให้เกิดการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมของสหกรณ์มากขึ้น

คุณประภาส งามสงวน ประธานกรรมการ กล่าวเสริมว่า สหกรณ์ประสบกับปัญหาอีก ๒ ครั้ง เกี่ยวกับการบริหารจัดการทางการเงิน ในช่วงวิกฤตการณ์ต้มยำกุ้ง ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๑ เกิดวิกฤตศรัทธาต่อความเชื่อมั่นของระบบสถาบันการเงิน ส่งผลให้เงินไหลเข้าสู่ระบบสหกรณ์จำนวนมาก สหกรณ์มีเงินรับฝากกว่า ๑๐๐ ล้านบาท และให้ดอกเบียเงินฝากสูง ๗ - ๙ บาท รวมทั้งได้ขยายวงเงินกู้จาก ๕ แสนบาท เป็น ๑.๕ ล้านบาท ให้แก่สมาชิกเพื่อนำไปลงทุนประกอบอาชีพ แต่เมื่อสมาชิกสนใจู้เงินมากขึ้น สหกรณ์จึงต้องทบทวนมติคณะกรรมการฯ เพื่อขอกู้เงินจาก ธ.ก.ส. มาปล่อยกู้ให้แก่สมาชิก แต่ปรับลดวงเงินกู้เหลือ ๕ แสนบาทดังเดิม และในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ เกิดวิกฤตจ่านิว สหกรณ์วัดจันทร์ จำกัด ได้ดำเนินการขอกู้เงินจาก ธ.ก.ส. เพื่อปล่อยกู้ให้แก่สมาชิกที่ขาดสภาพคล่องทางการเงิน

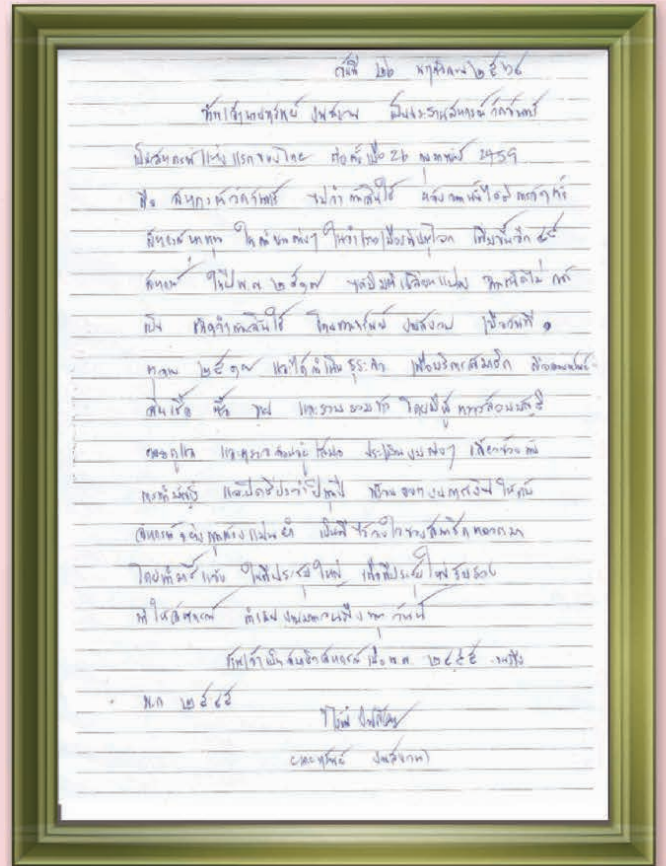
จากปัญหาด้านการบริหารจัดการทางการเงินทั้ง ๒ ครั้ง ทำให้สหกรณ์ต้องทบทวนมติคณะกรรมการฯ เพื่อกู้เงินสถาบันการเงินมาปล่อยกู้ให้แก่สมาชิก ซึ่งต่างไปจากเจตนารมณ์ของสหกรณ์ที่เน้นการระดมทุนด้วยตนเอง แต่เพื่อต้องการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าให้แก่สมาชิกเท่านั้น

สู่ปัจจุบัน

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาจวบจนปัจจุบัน สหกรณ์วัดจันทร์ จำกัด ยังคงมุ่งมั่นพัฒนาการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหา และช่วยเหลือสมาชิก ยึดตามหลักการและวิธีการสหกรณ์มาโดยตลอด อันจะนำมาซึ่งประโยชน์ของมวลสมาชิกและชุมชน

ประธานฯ ประกาศ กล่าวว่า การเข้าถึงกลุ่มและสมาชิก นอกจากเป็นการขยายช่องทางการตลาดและสร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิกแล้ว การได้พบปะและเข้าร่วมประชุมกลุ่มสมาชิก ถือเป็นโอกาสในการสอบถามปัญหา ให้คำปรึกษาแนะนำ และร่วมแก้ไขปัญหาสมาชิกที่ค้างชำระหนี้ หนี้ค้ำงาน หนี้สงสัยจะสูญ โดยเน้นทำความเข้าใจถึงผลเสียหายต่อสมาชิกสหกรณ์ในภาพรวม ส่งผลให้จากเดิมสหกรณ์ติดตามหนี้ได้ร้อยละ ๓๘ - ๓๙ ปัจจุบันเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๗๒

ผู้สอบบัญชีของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ มีส่วนสำคัญในการช่วยให้ความรู้เกี่ยวกับกระเบียบบายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ และให้คำแนะนำกรณีที่สหกรณ์จะได้รับผลกระทบมาก ในปีแรก ๆ ซึ่งต้องใช้เวลากแก้ปัญหาและดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป การที่สหกรณ์และสมาชิกได้พูดคุยแก้ไขปัญหาพร้อมกัน จะทำให้รู้ว่าสมาชิกที่ชำระหนี้ไม่ได้ มีเหตุปัจจัยที่หลากหลายแตกต่างกันเช่นไร หากมีความจำเป็น สหกรณ์อาจต้องให้เงินกู้เพิ่ม เป็นเงินกู้ระยะสั้นเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการประกอบอาชีพ แต่ต้องติดตามอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ การตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ไม่ใช่ผลเสียหายทางการบริหาร แต่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนบริหารทางการเงิน เป็นประโยชน์ต่อ สหกรณ์และสมาชิก เพื่อให้การแสดงรายการในงบการเงินไม่ขัดต่อ ความเป็นจริง โดยเฉพาะการแสดงรายงานในงบการเงินเกี่ยวกับหนี้ ซึ่งมีอายุหนี้ยาวนานเกินกำหนด

มุ่งอนาคต

ประธาน ฯ ประภาส กล่าวว่า สหกรณ์เชื่อมั่นในบทบาทการเป็น ที่เลี้ยงและที่ปรึกษาที่ดีของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ในการร่วมกันพัฒนางาน สหกรณ์และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้านการเงินการบัญชีของสหกรณ์ และ การปฏิบัติหน้าที่ของผู้สอบบัญชีเพื่อให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรฐานที่กำหนด รวมทั้งการให้ความรู้แก่คณะกรรมการดำเนินงาน ของสหกรณ์เกี่ยวกับการวิเคราะห์ตัวเลขทางบัญชีและให้คำแนะนำ การใช้ข้อมูลทางบัญชีประกอบการจัดการและบริหารธุรกิจ ซึ่งถือเป็น ประโยชน์แก่สหกรณ์อย่างมากในการสร้างความโปร่งใสและความเข้มแข็ง รวมทั้งสร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นแก่สมาชิกสหกรณ์

การดำเนินงานที่ผ่านมากว่า ๑๐๖ ปี ของสหกรณ์วัดจันทร์ จำกัด จากอดีต สู่ปัจจุบันและมุ่งอนาคต ด้วยปณิธานที่ตั้งมั่นว่า “การบริหาร จัดการและการหาทุนดำเนินธุรกิจจะตั้งอยู่บนความพอเพียง” แสดงถึง ความเรียบง่ายและคลาสสิก สะท้อนมุมมองและเอกลักษณ์ของสหกรณ์ ในสังคมและเศรษฐกิจแบบเกษตรกรรมที่ยั่งยืนยึดอยู่ได้และยังคงมี อยู่จริง

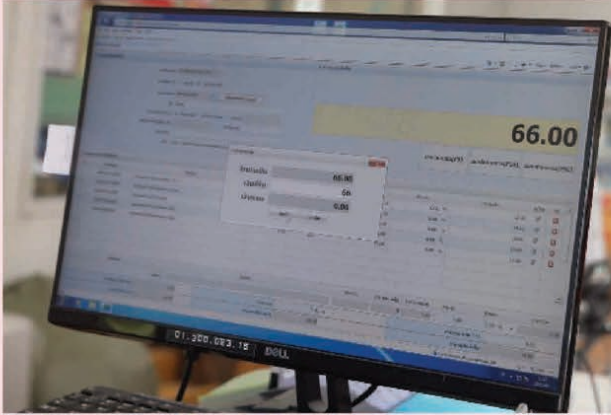
สหกรณ์แห่งยุคดิจิทัล

สหกรณ์การเกษตรนิคมฯ บางระกำ จำกัด

สหกรณ์การเกษตรนิคมฯ บางระกำ จำกัด เป็นสหกรณ์หนึ่งที่ได้รับ การจัดตั้งโดยมีความมุ่งหมายในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของสมาชิก ส่งเสริมให้สมาชิกมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ปัจจุบัน สหกรณ์ฯ มีการดำเนินธุรกิจ ที่หลากหลายประเภท ด้วยการทำงานที่มีความแตกต่างกัน ทำให้เกิด ความยุ่งยากในการจัดทำบัญชี ซึ่งจำเป็นต้องมีข้อมูลที่ถูกต้อง และแม่นยำ เพื่อใช้ในการบริหารจัดการสหกรณ์ให้มีความโปร่งใส สร้างความเชื่อมั่นให้สมาชิก สหกรณ์ฯ จึงได้นำโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ ครบวงจร หรือ FAS ที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ มาใช้ในการเพิ่ม ประสิทธิภาพการบริหารงานของสหกรณ์

คุณกฤษณา ธรรมชยันต์ ผู้จัดการ สกก.นิคมฯ บางระกำ จำกัด เล่าว่า สหกรณ์ฯ ดำเนินธุรกิจและจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพให้กับสมาชิกที่หลากหลาย การบริหารจัดการทางบัญชี จึงเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการอย่างรอบคอบ โปร่งใส ซึ่งในอดีตเคยทดลองนำโปรแกรมบัญชีของเอกชนมาใช้ แต่ก็ยังพบ ปัญหาในบางประการ จนกระทั่งสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์พิษณุโลก กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ แนะนำให้สหกรณ์นำระบบ IT ที่พัฒนาโดยกรมตรวจ บัญชีสหกรณ์ เข้ามาช่วยในการบริหารงาน จึงทำให้สหกรณ์ฯ มีประสิทธิภาพ ในการบริหารจัดการทางบัญชีมากขึ้น เริ่มตั้งแต่บัญชี ๒๕๔๓ ใช้โปรแกรม ระบบบัญชีแยกประเภท Version ๒.๓ โปรแกรมระบบสมาชิกและหุ้น และระบบเงินให้กู้ Version ๒.๙ โปรแกรมระบบสินค้า Version ๒.๒ โปรแกรมระบบเงินรับฝาก Version ๒.๓ และต่อยอดมาเป็นโปรแกรมระบบ บัญชีสหกรณ์ครบวงจร (FAS : Cooperative Full Pack accounting) ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. ๒๕๕๖ เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นนวัตกรรมของ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ทำให้การบริหารงานของสหกรณ์มีความคล่องตัว ในหลาย ๆ ด้าน ถือเป็นสหกรณ์แรกในจังหวัดพิษณุโลก ที่นำโปรแกรม ระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจร (FAS) ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์มาใช้ เพิ่มความแม่นยำและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงาน

จากการนำโปรแกรม FAS ไปใช้ในการบริหารจัดการในสหกรณ์ ส่งผลให้สหกรณ์ฯ มีการควบคุมภายในที่ดีขึ้น คณะกรรมการสหกรณ์ฯ สามารถตรวจสอบสถานะทางการเงินของสหกรณ์และนำข้อมูลทางบัญชี มาใช้ในการตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ได้ เจ้าหน้าที่แต่ละฝ่าย สามารถใช้โปรแกรม ในการทำบัญชีได้อย่างละเอียด และตรวจสอบข้อมูล ได้แบบ Real time รวมไปถึงสมาชิกสามารถตรวจสอบข้อมูลและสถานะ ทางการเงินของตนเองได้โดยมีการนำนวัตกรรม Smart&M ซึ่งเป็น แอปพลิเคชันที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์พัฒนาขึ้น มาช่วยเสริมประสิทธิภาพ การทำงานของโปรแกรม FAS เป็นเทคโนโลยีที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้ ผู้ที่เกี่ยวข้องแต่ละภาคส่วนของสหกรณ์ สามารถตรวจสอบความแม่นยำ ข้อมูลทางบัญชีและติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานของสหกรณ์ได้ ทันที ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นศรัทธาในระบบสหกรณ์

ที่ผ่านมา สหกรณ์การเกษตรนครนิคม ฯ บางระกำ จำกัด ได้รับการบริการ และการสนับสนุน ทั้งงานตรวจสอบบัญชีและงาน IT จากสำนักงานตรวจ บัญชีสหกรณ์พิษณุโลก สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๖ และศูนย์เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร และคาดหวังว่าในปีบัญชี ๒๕๖๕ สหกรณ์จะได้รับการสนับสนุนการใช้โปรแกรมระบบบัญชีครบวงจรของกรมตรวจบัญชี สหกรณ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อการให้บริการที่ดี และนำผลประโยชน์มาสู่ สมาชิกสหกรณ์

พลิกฟื้นวิกฤติสหกรณ์ ด้วยกลไกทางบัญชีและวิธีการสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรเมืองราชบุรี จำกัด

ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ สหกรณ์การเกษตรเมืองราชบุรี จำกัด ประสบกับวิกฤติทางการเงินการบัญชี ส่งผลให้สหกรณ์เป็นหนี้กว่า ๕๕ ล้านบาท เงินสดคงเหลือ ๕ หมื่นกว่าบาท แต่ด้วยความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง สหกรณ์ สมาชิก และเครือข่ายสหกรณ์ ทั้งภาครัฐและเอกชน ทำให้สหกรณ์แห่งนี้ สามารถก้าววิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น และบริหารจัดการสหกรณ์จนเกิดความโปร่งใส เรียกความเชื่อมั่นศรัทธาคืนสู่มวลสมาชิกมาได้ถึงปัจจุบัน

ปัจจุบันสหกรณ์การเกษตรเมืองราชบุรี จำกัด ส่งคืนเงินฝากและชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ รวม ๓๔.๓ ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ย เงินสดคงเหลือ ณ วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ จำนวน ๑,๗๔๑,๘๘๔ บาท สถานการณ์ของสหกรณ์โดยรวมมีสภาพคล่องทางการเงิน และมีโอกาสได้ช่วยเหลือด้านเงินฝากไปยังสหกรณ์อื่นที่ประสบปัญหาขาดสภาพคล่อง ผลประกอบการสหกรณ์มีกำไรและสามารถจ่ายเงินปันผลเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกได้ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔

คุณวิทย์ กุศลอภิบาล ประธานกรรมการ และคุณศักดิ์ธนา แก้วเกิด ผู้จัดการ ร่วมด้วยตัวแทนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองราชบุรี จำกัด และผู้สอบบัญชี (ทั้งอดีตและปัจจุบัน) สังกัดสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ราชบุรี สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑๐ เป็นส่วนสำคัญที่ได้เข้ามาช่วยเหลือ ให้คำแนะนำแนวทางการแก้ไขปัญหาให้สหกรณ์สามารถฟื้นคืนสู่สภาวะปกติได้ ตามหลักการสหกรณ์ที่เป็นมาตรฐานสากล โดยใช้บัญชีบริหารจัดการ

ประธานฯ วิทย์ เล่าว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ผู้สอบบัญชีในสังกัดสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ราชบุรี ตรวจพบข้อบกพร่องทางการเงินและบัญชีของสหกรณ์การเกษตรเมืองราชบุรี จำกัด จากกรณีดังกล่าวส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและศรัทธาของสมาชิกและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสภาพคล่องทางการเงินของสหกรณ์ สมาชิกและเครือข่ายสหกรณ์ ออมเงินฝากรวม ๕๕ ล้านบาท ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ระงับเงินกู้ สหกรณ์ชำระหนี้ไม่ได้ตามแผน ผิดสัญญาเงินกู้ กองทุนพัฒนาสหกรณ์ (กพส.) ส่งผลให้ผลประกอบการขาดทุน อัตรากำไรล้นเจ้าหน้าทีลดน้อยลงและขาดขวัญกำลังใจ อีกหนึ่งสาเหตุของปัญหาคือ สหกรณ์ สมาชิก ผู้ตรวจสอบกิจการ ขาดความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์ หลังเกิดปัญหา สหกรณ์ได้เปิดรับสมัครผู้จัดการคนใหม่ ซึ่งได้เสนอแผนฟื้นฟู ๘ แผน ๑๐ ยุทธศาสตร์ โดยเน้นกลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ผู้จัดการศึกษา คัดสรรแล้วว่า สหกรณ์ต้องการการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสมาชิกและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่ต้องทำงานหนักขึ้นด้วยการทำหน้าที่มากกว่า ๑ ตำแหน่งงาน รวมทั้งการปรับทัศนคติของเจ้าหน้าที่ด้วยการพูดคุยทำความเข้าใจให้ตระหนักถึงความสำคัญของสมาชิก เมื่อสมาชิกดีจะทำให้สหกรณ์ดี และเจ้าหน้าที่ก็จะได้รับผลดีไปด้วย

ผู้จัดการฯ คัดสรรแล้ว เล่าถึงการดำเนินงานตามแผนฟื้นฟู ๘ แผน ๑๐ ยุทธศาสตร์ ซึ่งได้รับความช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดจากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ราชบุรีโดยแผนการพัฒนาทั้ง ๘ แผนเป็นการอบรมให้ความรู้และสร้างความเข้าใจในบทบาทของตนเองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยการปรับทัศนคติ ด้วยการให้ความรู้และความเข้าใจแก่ทุกฝ่ายเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ และการมีส่วนร่วมในการแก้ไขและพัฒนาสหกรณ์ไปด้วยกัน รวมทั้งการสร้างศรัทธากับสมาชิกและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้วยวิธีการเจรจาสร้างความเชื่อมั่นกับเครือข่ายสหกรณ์ เพื่อชะลอการถอนเงินฝาก การให้สมาชิกลงทะเบียนลำดับคิว เพื่อชะลอการถอนเงินฝาก การใช้กลยุทธ์จัดกิจกรรมลุ่มรับโชคสำหรับสมาชิกที่ชำระหนี้ ชื้อสินค้า ฝากเงิน ไม่ถอนเงินฝาก เพื่อการระดมทุนจากสมาชิกและส่งเสริมการทำธุรกิจกับสหกรณ์ การเชื่อมโยงเงินฝากกับเครือข่ายสหกรณ์ และการจัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยกลไกด้านบัญชีและวิธีการสหกรณ์

ผู้จัดการศักดิ์ธินา กล่าวว่า การชี้แจงทำความเข้าใจให้แก่สมาชิก ด้วยข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน ตรงไปตรงมา เป็นวิธีที่ดีที่สุด โดยต้องมีวิธีการ จูงใจให้สมาชิกรับรู้รับฟังการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสหกรณ์ ด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมกับสหกรณ์ให้ได้มากที่สุดอย่างไรก็ตามทุกกิจกรรม ที่ทำต้องมีประโยชน์ สร้างสรรค์ และคุ้มค่า เพราะสถานภาพด้านการเงิน ของสหกรณ์ไม่ดี ดังนั้นผู้ที่มาร่วมงานทุกคนจึงได้รับแจกของที่ระลึกเป็น หน่อพันธุ์กล้วยหอมทองจากสหกรณ์ บ้านลาด จำกัด ซึ่งสามารถนำไป ขยายพันธุ์ต่อได้ด้วย ในส่วนของการแก้ไขสภาพคล่องทางการเงินของ สหกรณ์ ใช้วิธีการเจรจาขอความเห็นใจ ขอความช่วยเหลือ ซึ่งประสบความสำเร็จบ้าง ไม่ประสบความสำเร็จบ้าง ดังนั้น สหกรณ์จึงต้องเรียนรู้ เข้าใจ เพียรพยายามทำงานหนัก และใช้ประโยชน์จากเครือข่ายที่มีอยู่ให้ได้มากที่สุด

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ราชบุรี ได้เข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือให้สามารถผ่านพ้นวิกฤติครั้งนี้ได้อย่างจริงจัง โดยทุกวันที่ ๙ ของเดือน จะมีการประชุมร่วมกันกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเข้ามาให้ความรู้ คำปรึกษาแนะนำ โดยเฉพาะเรื่องการบริหารความเสี่ยง ซึ่งสามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานควบคู่กับคู่มือการทำงานของทุกฝ่ายงานได้ดี หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ราชบุรีในขณะนั้น ช่วยให้คำปรึกษาแนะนำ การดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยกลไกด้านบัญชีและวิธีการสหกรณ์ ซึ่งเป็นโครงการที่ผนวกรวม การมีส่วนร่วมของสหกรณ์สมาชิกฝ่ายบริหารฝ่ายจัดการผู้ตรวจสอบกิจการ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหา ขาดสภาพคล่องทางการเงินของสหกรณ์เป็นหลัก

โครงการนี้ถือเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกร ด้วยการส่งเสริม สนับสนุนการประกอบอาชีพเกษตรกรรวมอย่างครบวงจรตั้งแต่การส่งเสริม ปัจจัยการผลิตจนถึงการจัดหาตลาดเพื่อจำหน่ายโดยใช้วิธีการสหกรณ์และ กลไกทางบัญชี มาเป็นเครื่องมือสนับสนุนการดำรงชีวิตของสมาชิกบน พื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง สมาชิกสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการซึ่งเป็น เกษตรกรในกลุ่มนาร่อง ๓ กลุ่ม (สมาชิกกลุ่ม ๘ อาชีพทำสวนมะพร้าว สมาชิกกลุ่ม ๑๙ อาชีพทำนา และสมาชิกกลุ่ม ๒๒ อาชีพปลูกผักและ เลี้ยงสัตว์) ได้รับการอบรมให้ความรู้และเข้าใจวิธีการสหกรณ์ การพัฒนา อาชีพหลัก อาชีพเสริม จากการบูรณาการงานของหน่วยงานในสังกัด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมพัฒนาที่ดิน ให้ความรู้เรื่องดิน ปุ๋ย การวิเคราะห์และปรับปรุงดิน กรมส่งเสริมการเกษตร ให้ความรู้เรื่อง พันธุ์พืช การป้องกันศัตรูพืช และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ให้ความรู้เรื่อง บัญชีครัวเรือน โดยสหกรณ์และหอการค้าจังหวัดราชบุรี ร่วมกันจัดหาตลาด เพื่อจำหน่ายผ่านโครงการ ๑ สหกรณ์ ๑ หอการค้า สำหรับขั้นตอนที่สำคัญ คือการติดตามความก้าวหน้าของสมาชิกในโครงการทั้ง ๓ กลุ่ม อย่างใกล้ชิด โดยผู้จัดการสหกรณ์และผู้สอบบัญชีเข้าตรวจเยี่ยมการประกอบอาชีพ ณ สถานที่จริง เพื่อให้เห็นการปฏิบัติจริงและผลที่เกิดขึ้นจริง รวมทั้ง การให้คำปรึกษาแนะนำการทำบัญชีอย่างต่อเนื่อง

เมื่อปัจจัยการผลิตดี ผลผลิตดี มีตลาดรองรับ และมีการส่งเสริม การทำบัญชีอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้สมาชิกมีรายได้ ประกอบกับทำบัญชี รับ - จ่ายในครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดวินัยทางการเงิน และเกิด วัฒนธรรมการจ่ายหนี้ ไม่ผิดนัดชำระหนี้ และมีการพัฒนาวิธีการชำระหนี้ ของสมาชิก จากเดิมจ่ายหนี้เป็นรายปี เปลี่ยนเป็นการจ่ายหนี้เป็นรายเดือน ซึ่งเป็นการลดทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย รวมทั้งการมาสหกรณ์เพื่อชำระหนี้ สมาชิกจะซื้อสินค้ากลับบ้านทุกเดือน ได้รับประโยชน์ ๒ ต่อ ทั้งเงินปันผล และเงินเฉลี่ยคืน นับเป็นการมีส่วนร่วมทำธุรกิจของสมาชิกกับสหกรณ์ และร่วมกันกู้วิกฤติการขาดสภาพคล่องทางการเงินของสหกรณ์

ในฐานะผู้อยู่เบื้องหลังการดูแลผลประโยชน์แก่สมาชิกสหกรณ์ ทั้งหมด นอกเหนือจากการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีตามมาตรฐานวิชาชีพ และระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดแล้ว กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ยังคงยืนหยัด ร่วมเป็นที่ปรึกษาแก้ไขปัญหาและพัฒนาสหกรณ์ ด้วยการ ใช้ประโยชน์จากกลไกทางบัญชี เพิ่มความโปร่งใสในการทำงานของ สหกรณ์ ซึ่งเมื่อสมาชิกมีความเชื่อมั่น ไว้วางใจ สหกรณ์ก็มีความเข้มแข็ง และเป็นที่ยังให้แก่สมาชิกได้เป็นอย่างดี

ฉันคือเจ้าของสหกรณ์

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เป็นผู้อยู่เบื้องหลังการดูแลผลประโยชน์ของสมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร แต่ผู้ที่อยู่เบื้องหน้าการดูแลรักษาผลประโยชน์ของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่แท้จริงก็คือ สมาชิกสหกรณ์ทุกคน ซึ่งเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากสหกรณ์โดยตรง ที่ต้องช่วยกันตรวจสอบการดำเนินงานของสหกรณ์และการทำธุรกรรมของตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานของสหกรณ์ อันจะเป็นการวางรากฐานที่มั่นคงและสร้างความเข้มแข็งที่แท้จริงให้กับสหกรณ์

คุณลำเพย ปกจัน สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองราชบุรี จำกัด เป็นสมาชิกสหกรณ์ที่เคยผ่านประสบการณ์ เมื่อครั้งสหกรณ์ประสบปัญหาวิกฤติทางการเงินการบัญชีในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ และเป็นส่วนหนึ่งของการมีส่วนร่วมช่วยกันพลิกฟื้นวิกฤติสหกรณ์ โดยยึดอุดมการณ์สหกรณ์ ในการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

คุณลำเพย เล่าว่า สมัยเป็นสมาชิกสหกรณ์ฯ โดยที่ไม่รู้และไม่เข้าใจ อุดมการณ์สหกรณ์ ไม่ค่อยได้มาติดต่อกับสหกรณ์ เวลาได้เงิน ก็จากนายทุน จะมาสหกรณ์ก็เมื่อมีการประชุมใหญ่ๆ เพื่อมารับเงินปันผล กระทั่งเมื่อครั้งที่สหกรณ์ประสบปัญหาวิกฤติในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ในฐานะสมาชิกสหกรณ์ มีความกังวลใจเหมือนกับสมาชิกคนอื่น ๆ สมาชิกบางคนถอนหุ้น ถอนเงินฝากออกหมด แต่ด้วยคำแนะนำของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ราชบุรี ที่ได้เข้ามาช่วยให้ความรู้แก่สมาชิกและฝ่ายบริหารของสหกรณ์เกี่ยวกับบทบาท อำนาจหน้าที่ สิทธิประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการแก้ไขและพัฒนาสหกรณ์ ด้วยการใช้กลไกด้านบัญชีและวิธีการสหกรณ์ จึงช่วยสร้างความเชื่อมั่นได้ว่า สหกรณ์ฯ จะสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ด้วยความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่าย

จากที่ได้รับการแนะนำการจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จึงเห็นถึงประโยชน์ของการทำบัญชีเดิมเคยทำบัญชีอย่างง่ายด้วยตัวเองมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ แต่เมื่อได้รับการอบรม จึงยิ่งทำให้มั่นใจว่าบัญชีมีประโยชน์ทั้งต่อตนเองและครอบครัว ทำให้รู้รายรับ รายจ่าย ลด ละเอียด รายจ่ายที่ไม่จำเป็น มีวินัยในการใช้จ่ายกันมากขึ้น มีเงินเหลือเก็บออม สามารถชำระหนี้สหกรณ์ได้ตามกำหนด ซึ่งยังได้รับคำแนะนำปรึกษา รวมทั้งติดตามความก้าวหน้าของสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ ด้วยการตรวจเยี่ยมทั้งที่บ้านและที่ทำงาน โดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้า เพื่อจะได้เห็นว่าทำจริงและเกิดผลจริง ทำให้สมาชิกเห็นถึงความตั้งใจจริงในการช่วยเหลือ

นอกจากนี้ สมาชิกซึ่งเป็นเกษตรกรกลุ่มนำร่อง ๓ กลุ่ม (สมาชิกกลุ่ม ๘ อาชีพทำสวนมะพร้าว สมาชิกกลุ่ม ๑๙ อาชีพทำนา และสมาชิกกลุ่ม ๒๒ อาชีพปลูกผักและเลี้ยงสัตว์) ยังได้รับความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพ เช่น ความรู้เรื่องดิน ปุ๋ย การวิเคราะห์และปรับปรุงดิน จากเจ้าหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน ความรู้เรื่องพันธุ์พืชจากเจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น

“เตี้ยวันนี้ ฉันทสหกรณ์บ่อยขึ้น ส่วนใหญ่นำเงินมาฝาก และจ่ายนี้ตรงตามนัดทุกเดือน จากที่เป็นหนี้หลักแสน เหลือเป็นหนี้หลักหมื่น และมีความเข้าใจในหลักการสหกรณ์ที่ต้องช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะฉันทคือเจ้าของสหกรณ์การเกษตรเมืองราชบุรี จำกัดด้วยคนหนึ่ง”

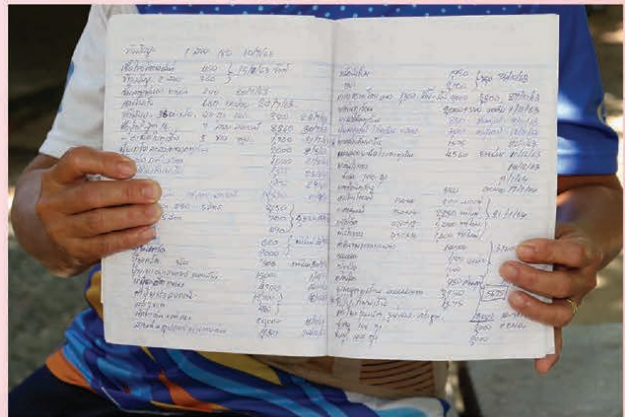

ฉันอยากรู้ ฉันจึงจดบัญชีและมีชีวิตที่ดีขึ้น

คุณศิริวรรณ เวชานนท์ เกษตรกรเจ้าของสวนผลไม้ในจังหวัดจันทบุรี หนึ่งในผู้ทำบัญชีได้ ใช้บัญชีเป็น จากเครือข่ายครูบัญชีอาสาของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่นำข้อมูลจากการบันทึกบัญชีลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว นำไปสู่การวางแผนการประกอบอาชีพ ครอบครัวอยู่ดีกินดี และมีความสุข เจ้าของประโยคสั้น ๆ แต่มีความหมายว่า “ฉันอยากรู้ ...”

จากชีวิตครอบครัวที่ล้มเหลวเมื่อ ๓๐ ปีก่อน ทำให้ต้องกลายเป็นแม่เลี้ยงเดี่ยว คุณศิริวรรณ เล่าว่า เหตุการณ์ในครั้งนั้น นับเป็นจุดเปลี่ยนในชีวิต มีเงินติดตัวเพียง ๒๐ บาท ไม่สามารถซื้อขนมให้ลูกกินได้ นำไปสู่ความตั้งใจว่าจะทำทุกวิถีทางให้มีชีวิตที่ดีขึ้น จึงเริ่มตั้งหน้าตั้งตาทำงานรับจ้างทุกอย่าง และเมื่อได้เงินมาก็เริ่มต้นจดบันทึกบัญชี

จากการจดบัญชีอย่างง่ายด้วยตนเองมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จันทบุรี ได้เข้ามาช่วยส่งเสริมและสอนแนะนำการทำบัญชีประเภทต่าง ๆ ตามหลักวิชาการ ผ่านเครือข่ายครูบัญชีอาสา (คุณทองใส สมศรี) ทำให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะจดบัญชีต่อไป โดยเริ่มจากการจดบัญชีครัวเรือนทุกวันก่อนนอน ด้วยความอยากรู้รายรับ-รายจ่ายของตนเองและครอบครัว

เคล็ดลับการควบคุมรายจ่ายในบ้าน คือการกำหนดจำนวนเงินที่จะใช้จ่ายในแต่ละวัน และจดรายละเอียดการใช้จ่ายทุกครั้ง โดยแยกเป็นสมุดบัญชีครัวเรือน และสมุดบัญชีต้นทุนอาชีพ แยกตามชนิดของผลไม้ที่ปลูก เช่น บัญชีทุเรียน และบัญชีมังคุด เป็นต้น เพื่อให้ทราบว่าจะปีสามารถลดต้นทุนได้เท่าไร และประหยัดอะไรไปได้บ้าง เมื่อมีการจดบันทึกบัญชีอย่างต่อเนื่อง ก็ทำให้สามารถเปรียบเทียบต้นทุนการผลิต ราคาซื้อขาย และสามารถใช้อ้างอิงข้อมูลบัญชีมาวางแผนการเพาะปลูก การผลิต และคำนวณราคาขายเฉลี่ยทั้งปี เพื่อเปรียบเทียบกับปีก่อน ๆ เพื่อนำมาวางแผนในปีต่อไป

การที่ได้มีโอกาสร่วมเป็นทีมงานเครือข่ายครูบัญชีอาสาของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ด้วยการช่วยสอนแนะ สร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่สมาชิกในเครือข่าย ผ่านการถ่ายทอดเรื่องราวผ่านประสบการณ์จริงที่เกิดขึ้นกับตนเอง เพื่อให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการจดบัญชีว่ามีมากเพียงใด และความเปลี่ยนแปลงจากวันที่ยากลำบากสู่ชีวิตปัจจุบันที่มีความเป็นอยู่ดีขึ้นได้ โดยเริ่มต้นจากการจดบันทึกบัญชีและดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ ๙ นับว่าเป็นความภาคภูมิใจ ที่ได้ช่วยเหลือให้เพื่อนเกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

คุณศิริวรรณ เวชานนท์ เกษตรกรคนทำบัญชีในเครือข่ายครูบัญชีอาสาเจ้าของประโยชน์ ๆ แต่มีพลังที่ว่า “ฉันอยากรู้...” ที่จะช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้กับใคร ๆ อีกหลายคน และสร้างความเชื่อมั่นแก่บุคลากรของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ให้ยังคงยืนหยัด มุ่งมั่น ตั้งใจปฏิบัติและพัฒนางานส่งเสริมการจัดทำบัญชีให้แก่กลุ่มเป้าหมาย เกษตรกร นักเรียน ประชาชนทั่วไป เพื่อสร้างวินัยทางการเงิน การใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางบัญชีในการประกอบอาชีพและการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ได้อย่างยั่งยืน

“ຍງຍຸທ ປຣະວິງ”

ເຂດຮຸກຮີເຕັນແຫ່ງຊາດ ສາຂາບັນຍາຍີ່ຟາຣ໌ມ ປີ ໒໕໖໓

ບັນທຶກບັນຍາຍີ່ຜ່ານແອປຟລີເຄຊັນ SmartMe
ຊ່ວຍວາງແຜນປະກອບອາຊີບ

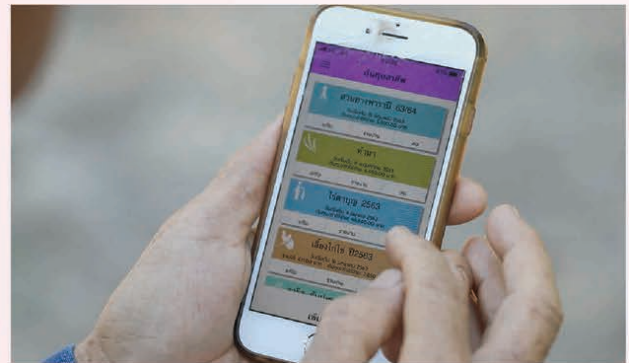
ຮູບບັນຍາຍີ່ສາເມືອງເລຍ ເລີ່ມຕົ້ນບັນທຶກບັນຍາຍີ່ຈາກສມຸດຮຸກຮີເຕັນພັດນາສູ່ສມຸດຕົ້ນທຸນປະກອບອາຊີບຂອງກຸ່ມຮຸກຮີເຕັນ ແລະ ກ້າວສູ່ການບັນທຶກບັນຍາຍີ່ຜ່ານແອປຟລີເຄຊັນ SmartMe ທີ່ພັດນາໂດຍກຸ່ມຮຸກຮີເຕັນ ໃຊ້ຂໍ້ມູນຈາກການບັນທຶກບັນຍາຍີ່ເພື່ອລາຍຈ່າຍ ເພີ່ມລາຍໄດ້ໃຫ້ຮອບຄຽງແລະ ວາງແຜນໃນການປະກອບອາຊີບ ສົ່ງຜົນໃຫ້ຮອບຄຽງມີຄວາມສຸຂ ຈຸມຊຸນເຂັ້ມແຂັງ ພ້ອມແບ່ງປັນຄວາມຮູ້ດ້ານບັນຍາຍີ່ສູ່ສັງຄົມ ຈົນໄດ້ຮັບເລືອກໃຫ້ເປັນເຂດຮຸກຮີເຕັນແຫ່ງຊາດ ສາຂາບັນຍາຍີ່ຟາຣ໌ມ ປະຈຳປີ ໒໕໖໓

นายยงยุทธ ประวัง เกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาบัญชีฟาร์ม จากจังหวัดเลย เปิดเผยว่า ปัจจุบันทำไร่สับปะรดควบคู่กับการทำเกษตรผสมผสาน โดยมีการนำระบบการบันทึกทางบัญชีมาใช้ตั้งแต่เริ่มต้นเข้าสู่อาชีพเกษตรกรใหม่ ๆ เพราะซึมซับมาจากการที่เห็นแม่ทำบัญชีรับ-จ่าย ในครัวเรือนจากอาชีพเลี้ยงสุกรมาโดยตลอด เมื่อมีครอบครัวและยึดอาชีพเกษตรกรจริงจังจึงนำแบบอย่างจากแม่มาปฏิบัติ แต่ในช่วงแรกได้บันทึกในสมุดธรรมดา โดยตีตาราง ๒ ช่อง รายรับด้านซ้าย รายจ่ายด้านขวา เพื่อจะได้รู้ที่มาที่ไปของต้นทุนและผลกำไรของการประกอบอาชีพ จนกระทั่งปี ๒๕๕๗ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เลย กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เข้ามาให้คำแนะนำเรื่องของบัญชีครัวเรือน จึงเรียนรู้เพิ่มเติมจากที่เคยทำอยู่ ทำให้เข้าใจการทำบัญชีอย่างเป็นระบบมากขึ้น และได้นำมาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด และมองว่าจุดเด่นของการทำบัญชีต้นทุนคือ การช่วยให้เราสามารถที่จะถอดบทเรียนได้เลยว่า ทำเกษตรแปลงไหนมีกำไร แปลงไหนขาดทุน หรือควรวางแผนการปลูกในช่วงไหน เพื่อให้ผลผลิตออกมาสู่ตลาดในช่วงที่มีราคาดี ทำอย่างนี้มาตลอดจนสามารถวางแผนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้บัญชีต้นทุนเป็นหลักการเบื้องต้นในการวางแผนก่อนลงมือปฏิบัติ เรียกได้ว่า วิถีในการทำเกษตรทุกอย่างจะมีการนำ “บัญชี” เข้ามาเกี่ยวข้องทุกกิจกรรม ยกตัวอย่างการทำนา จะจดบันทึกและประเมินตั้งแต่การไถแปลง การหว่านเมล็ดพันธุ์ การใส่ปุ๋ย การเก็บเกี่ยว ตลอดจนการจำหน่าย สิ่งเหล่านี้จะช่วยคำนวณต้นทุนและกำไรได้เป็นอย่างดี แล้วยังจะใช้ข้อมูลเหล่านี้มาวิเคราะห์และปรับเปลี่ยนให้เกิดประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นในรอบการผลิตต่อไปอีกด้วย

กระทั่งปี ๒๕๖๐ ได้รับคำแนะนำจากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เลย ให้รู้จักกับการบันทึกบัญชีผ่านแอปพลิเคชัน SmartMe ซึ่งเป็นแอปพลิเคชันที่ทันสมัย สามารถบันทึกบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพได้ทุกที่ตลอดเวลา ผ่านอุปกรณ์ Smart Phone ที่รองรับทั้งระบบ iOS และ Android ทำให้ผู้จดบันทึก รู้ตัวตนและสามารถวางแผนการใช้จ่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับคุณสมบัติของแอปพลิเคชัน SmartMe คือ ระบบจะประมวลผลรายรับ-รายจ่าย ให้แก่ผู้จดบันทึกได้อย่างครบถ้วน

“มีหลายคนตั้งคำถามว่า อายุมากแล้ว แต่ทำไมยังต้องทำบันทึกทางบัญชี โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีบันทึกบัญชีผ่านแอปพลิเคชัน SmartMe ผมจึงบอกไปว่า การเรียนรู้ไม่ได้จำกัดเรื่องอายุ แต่สำคัญว่าเราจะเรียนรู้เรื่องอะไร เรียนรู้จากใคร แล้วนำไปใช้ประโยชน์อย่างไรต่างหาก และทุกครั้งที่ผมทำไม่ได้ หรือไม่รู้ ก็ไม่อายที่จะถามผู้รู้ทันที โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่จากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เลยที่ยื่นมือเข้ามาให้คำแนะนำตลอดเวลา ทำให้เรามีความรู้และกล้าที่จะทำ” นายยงยุทธ กล่าว

นายยงยุทธ กล่าวต่อว่า นอกจากจะนำระบบบัญชีรีบ - จ่ายในบัญชีครัวเรือนมาใช้ในชีวิตประจำวันและใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพเกษตรแล้ว ในฐานะที่เป็นครูบัญชีอาสา ก็ได้มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่กลุ่มเกษตรกรหรือนักศึกษาที่เข้ามาเยี่ยมชมแปลงเกษตรที่บ้าน รวมถึงได้รับเชิญให้เป็นวิทยากรให้ความรู้ด้านการทำบัญชีแก่ผู้เข้าฝึกอบรมด้านการเกษตรที่หลาย ๆ หน่วยงานจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ และปัจจุบันยังได้ส่งเสริมให้ลูกเรียนรู้ด้านการทำบัญชีและเข้ารับการอบรมเพื่อเป็นครูบัญชีอาสา เพื่อจะได้ช่วยถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกรหรือประชาชนทั่วไปในการนำระบบบัญชีไปใช้ในชีวิตประจำวัน รู้จักการวางแผน การคิดวิเคราะห์ สร้างความมั่นคงให้ครอบครัวต่อไป

“บัญชีครัวเรือนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวัน ในครอบครัวของทุกคน ช่วยให้เราได้วางแผนในเรื่องการลงทุนได้ถูกต้อง และทำให้สามารถคำนวณระยะเวลาได้ค่อนข้างแม่นยำ อีกทั้งช่วยให้ทราบรายละเอียดทั้งหมดในกิจกรรมที่จะทำ ไม่ว่าจะในด้านรายจ่าย หรือรายได้ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ช่วยให้รู้ที่มาที่ไปของเงินรายได้ ที่สำคัญ ทำให้เราได้รู้ตัวเอง คือ “เราต้องดูเราออก บอกเราได้ ใช้เราเป็น เห็นเราชัด” สิ่งเหล่านี้มันก็มาจากการทำบัญชีทั้งสิ้น จึงอยากจะเชิญชวนให้ทุกคน มาเริ่มทำบัญชีครัวเรือน โดยหากใครมีความประสงค์อยากเรียนรู้ด้านการทำบัญชีครัวเรือน ท่านสามารถเข้าไปขอคำแนะนำได้ที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดที่ท่านอาศัยอยู่ได้ ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำ อยู่ตลอดเวลา หรือปรึกษาครูบัญชีอาสาที่อยู่ในชุมชนของท่านได้” นายยงยุทธกล่าวทิ้งท้าย

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กับผลงานแห่งความภาคภูมิใจ

ตลอดระยะเวลา ๗๐ ปีที่ผ่านมา กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย เพื่อให้สหกรณ์และสมาชิกสถาบันเกษตรกร ได้รับประโยชน์จากผลงานสอบบัญชีที่มีมาตรฐาน รวดเร็ว โปร่งใส และตรวจสอบได้ ทั้งการพัฒนาคุณภาพงานตามภารกิจ เทคโนโลยี และเครื่องมือนวัตกรรม รวมถึงการให้บริการของผู้ปฏิบัติ สามารถสร้างผลงานให้เป็นที่ประจักษ์ และได้รับรางวัลการันตีต่าง ๆ มากมาย

รางวัลตามเกณฑ์คุณภาพบริหารจัดการภาครัฐ ของสำนักงาน ก.พ.ร.

ประเภทรางวัล : เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐระดับพื้นฐาน

ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ประกาศเกียรติคุณรับรองการผ่านเกณฑ์คุณภาพ
การบริหารจัดการภาครัฐระดับพื้นฐาน (Certified FL)

ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกาศเกียรติคุณรับรองการผ่านเกณฑ์คุณภาพ
การบริหารจัดการภาครัฐระดับพื้นฐาน ฉบับที่ ๒ (Certified FL Version ๒)

ประเภทรางวัล : นวัตกรรมการให้บริการ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ดีเด่น เครื่องมือเตือนภัยทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร CFSAWS: ss

เครื่องมือเตือนภัยทางการเงิน CFSAWS: ss นวัตกรรมแห่งศตวรรษสหกรณ์ไทย

ได้รับ “รางวัลคุณภาพการให้บริการประชาชน” รางวัลดีเด่น ประเภทนวัตกรรมการให้บริการ จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)
เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๑ ณ ห้องเจ้าพระยา หอประชุมกองทัพเรือ กรุงเทพมหานคร

ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ดีเด่น ๑) กระบวนการให้คำปรึกษาเพื่อสร้างความมั่นคงเข้มแข็งแก่สหกรณ์ SEVA ๒๐๐๙

๒) กระบวนการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ด้วยระบบ FAS และ CAD plan

วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ นำโดย นายสิงห์ทอง ชินวรรังสี อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เข้ารับรางวัลดีเด่น ประเภทนวัตกรรมการให้บริการ ปี ๒๕๕๓ จากนายกรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ซึ่งเป็นรางวัลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ (ก.พ.ร.) ณ ห้องเจ้าพระยา หอประชุมกองทัพเรือ กรุงเทพฯ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ดีเด่น CO-OP REPO Market
ตลาดสินเชื่อกลางระหว่างสหกรณ์

วันที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๖ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ นำโดย นายวิจิตร อากักปกริยา อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เข้ารับรางวัลนวัตกรรมการบริหารที่เป็นเลิศ ระดับดีเด่น ผลงาน "CO-OP REPO Market ตลาดสินเชื่อกลางระหว่างสหกรณ์" จากการประกวดรางวัลบริการภาครัฐแห่งชาติ และรางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ประจำปี ๒๕๕๕ ซึ่งจัดโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) โดยมีนายพงศ์เทพ เทพกาญจนา รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธีและมอบรางวัลฯ ณ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

ประเภทรางวัล : นวัตกรรมบริการที่เป็นเลิศ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ดีเด่น การพัฒนาคุณภาพการบริการงานสอบบัญชี ด้วย “ระบบกระดาษทำการอิเล็กทรอนิกส์” (Enhancing Audit service Quality with Electronic Working Papers)

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ นำโดยนางนงนุช พนาวงค์ รองอธิบดี กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ นางสาวจิรทรัพย์ ปลอดภัย รองผู้อำนวยการสำนักงานและโครงการพิเศษ เข้ารับรางวัลบริการภาครัฐแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จากผลงานการพัฒนาคุณภาพการบริการงานสอบบัญชีด้วย “ระบบกระดาษทำการอิเล็กทรอนิกส์” (Enhancing Audit Service Quality With Electronic Working Papers) ประเภทรางวัลการพัฒนาการบริการที่เป็นเลิศ ระดับดีเด่น ในงานประชุมสัมมนาทางวิชาการ “การยกระดับราชการไทย...เตรียมพร้อมผลักดันยุทธศาสตร์ชาติอย่างยั่งยืน” และพิธีมอบรางวัลประจำปี ๒๕๕๘ โดยมีนายสุวพันธุ์ ตันยุวรรธนะ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นประธานในการมอบรางวัล ณ หอประชุมกองทัพเรือ

ประเภทรางวัล : พัฒนาการบริการ (สาขาบริการภาครัฐ)

ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ Smart Manage นวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของสหกรณ์

วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๒ นายพจน์ภิรัต เนียมจ้อย รองอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ นายสุเทพ ทองบ้านบ่อ ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เข้ารับรางวัลเลิศรัฐ สาขาบริการภาครัฐ ระดับดี ประเภทพัฒนาการบริการ จากผลงาน "Smart Manage เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของสหกรณ์" ในพิธีเปิดงานสัมมนาวิชาการและมอบรางวัลเลิศรัฐ ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๒ "Shift to the Future : ภาครัฐปรับ อนาคตเปลี่ยน" จัดโดยสำนักงาน ก.พ.ร โดยมีนายวิชณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธี

ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ชมเชย บัญชี ๓ มิติ ฐานรากของคำว่า “พอ”

“บัญชี ๓ มิติ” เป็นนวัตกรรมทางความคิดที่ถูกพัฒนาออกมา
ในรูปของ “ชุดองค์ความรู้” ประกอบด้วย

มิติแรก คือ “รู้ตนเอง” รู้ถึงการใช้จ่ายเงินในแต่ละวัน เริ่มต้นจาก
ลงมือทำบัญชีประจำวัน โดยคิดวิเคราะห์ถึงรายรับ รายจ่าย สิ่งไม่จำเป็น

มิติที่สอง คือ “รู้สภาพแวดล้อม” รู้ถึงภูมิสังคม สภาพแวดล้อม
ภูมิปัญญาพื้นถิ่น ภูมิอากาศ และการตลาด สร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม
ในชุมชน สร้างนิสัยรักการออม และนำไปสู่ความพอเพียง

มิติที่สาม คือ “รู้อนาคต” สามารถรู้ถึงอนาคตของตนเองได้ จากการ
คิดวิเคราะห์ข้อมูลบัญชีอย่างเป็นระบบทำให้สามารถกำหนดแผนการประกอบ
อาชีพและแผนการดำเนินชีวิตได้ นำไปสู่ความยั่งยืน

รางวัลหน่วยงานที่ให้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตพื้นฐาน และบริการที่รองรับ IPv6

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้รับรางวัลหน่วยงานที่ให้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตพื้นฐานและบริการที่รองรับ
IPv6 (Thailand IPv6 Ready Award) และปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้รับรางวัลหน่วยงานที่ให้บริการเครือข่าย
อินเทอร์เน็ตพื้นฐานและบริการที่รองรับ IPv6 ในระบบ DNS, Mail และ Website (IPv6 Awards ๒๐๑๗) จากกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ
และสังคม

รางวัลเสาศาธรรมจักร

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้รับคัดเลือกเป็นผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ประเภทสมาคม องค์กร มูลนิธิ และหน่วยงานที่มีกิจกรรมส่งเสริมพระพุทธศาสนา เข้ารับพระราชทานรางวัลเสาศาธรรมจักร จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

องค์กรแห่งคุณธรรมและความโปร่งใส

ภายใต้แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เป็นองค์กรคุณธรรม ระดับต้นแบบ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นองค์กรที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมตามแผนส่งเสริมคุณธรรม มีองค์ความรู้จากการดำเนินงานองค์กรคุณธรรม เผยแพร่และสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ถ่ายทอดขยายผลไปสู่องค์กรอื่น ๆ ได้

เปรียบเทียบปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔

การจัดลำดับ	พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔
ผล การประเมิน	ระดับ ๓ องค์กรคุณธรรมต้นแบบ	ระดับ ๓ องค์กรคุณธรรมต้นแบบ	ระดับ ๓ องค์กรคุณธรรมต้นแบบ	ระดับ ๓ องค์กรคุณธรรมต้นแบบ
ระดับกระทรวง	ลำดับที่ ๓	ลำดับที่ ๕	ลำดับที่ ๕	ลำดับที่ ๒

๑. รางวัลองค์กรคุณธรรม

๒. รางวัลมาตรฐานความโปร่งใส

๒.๑ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เข้ารับโล่ประกาศเกียรติคุณ
ในงานวันคุณธรรม จริยธรรม และความโปร่งใสในภาครัฐ
ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๖

๒.๒ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เข้ารับโล่ประกาศเกียรติคุณในงานวันคุณธรรม จริยธรรม และความโปร่งใสในภาครัฐ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๗

๒.๓ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เข้ารับโล่ประกาศเกียรติคุณในงานวันคุณธรรม จริยธรรม และความโปร่งใสในภาครัฐ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๘

๒.๔ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เข้ารับโล่ประกาศเกียรติคุณในงานวันคุณธรรม จริยธรรม และความโปร่งใสในภาครัฐ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๙

๓. รางวัลองค์กรโปร่งใส

๓.๑ โล่ประกาศเกียรติคุณหน่วยงานที่ได้คะแนนสูงสุดรายดัชนี

ได้แก่ ดัชนีผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติราชการ และดัชนีการมีส่วนร่วม ตามภารกิจหลักของหน่วยงาน ภายใต้โครงการดัชนีวัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๕๕

จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

๓.๒ รางวัลชมเชยองค์กรโปร่งใส ครั้งที่ ๓

ประจำปี ๒๕๕๕ (NACC Integrity Award ๒๐๑๒)

และรางวัลชมเชยองค์กรโปร่งใส ครั้งที่ ๔

ประจำปี ๒๕๕๖ (NACC Integrity Award ๒๐๑๓)

จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA)

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้เข้าร่วมจัดทำมาตรฐานความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ตามมาตรฐานของสำนักงาน ก.พ. มาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ และตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นต้นมา ได้เข้าร่วมโครงการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment – ITA) ของสำนักงานคณะกรรมการปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ช.)

ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๓ ได้รับคะแนนผ่านเกณฑ์ที่กำหนด (๘๕ คะแนนขึ้นไป) และสามารถรักษาระดับผลการประเมินเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ดีมาก (A) โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ครองอันดับที่ ๑ ของหน่วยงานระดับกรมในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ด้วยคะแนน ๘๘.๓๐ และในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ สามารถรักษาระดับผลการประเมินเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ดีมาก(A) ด้วยคะแนนร้อยละ ๙๒.๖๙ และคะแนนเพิ่มขึ้นในทุกดัชนีตัวชี้วัด

ผลงานด้านการเบิกจ่าย

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เข้ารับมอบรางวัลองค์กรที่มีความเป็นเลิศในการบริหารจัดการด้านการเงินการคลัง ประเภทรางวัลประกาศเกียรติคุณด้านการเบิกจ่ายดีเลิศ

วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๘ นายวิณะโรจน์ ทรัพย์ส่งสุข อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ พร้อมด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เข้ารับมอบรางวัลองค์กรที่มีความเป็นเลิศในการบริหารจัดการด้านการเงินการคลัง ประเภทรางวัลประกาศเกียรติคุณด้านการเบิกจ่ายดีเลิศ จากพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ในพิธีมอบรางวัลองค์กรที่มีความเป็นเลิศในการบริหารจัดการด้านการเงินการคลัง ครั้งที่ ๒ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘ ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๙ นางกฤษณา กฤษณวรรณ รองอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ พร้อมด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เข้ารับมอบรางวัลองค์กรที่มีความเป็นเลิศในการบริหารจัดการด้านการเงินการคลัง ประเภทรางวัลประกาศเกียรติคุณด้านการเบิกจ่ายดีเลิศ จากพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ในพิธีมอบรางวัลองค์กรที่มีความเป็นเลิศในการบริหารจัดการด้านการเงินการคลัง ครั้งที่ ๓ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เข้ารับรางวัลประกาศเกียรติคุณ ระดับดีเด่น ด้านการเบิกจ่าย จากกรมบัญชีกลาง

วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ นายโอกาส ทองรงค์ อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ พร้อมด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เข้ารับมอบรางวัลองค์กรที่มีความเป็นเลิศในการบริหารจัดการด้านการเงินการคลัง ประเภทรางวัลประกาศเกียรติคุณระดับดีเด่น ด้านการเบิกจ่าย จากพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ในพิธีมอบรางวัลองค์กรที่มีความเป็นเลิศในการบริหารจัดการด้านการเงินการคลัง ครั้งที่ ๔ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้รับรางวัลประกาศเกียรติคุณ ด้านปลอดความรับผิดทางละเมิด ระดับดีเลิศ

วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๒ นายโอกาส ทองรงค์ อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ พร้อมด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เข้ารับรางวัลประกาศเกียรติคุณด้านปลอดความรับผิดทางละเมิด ระดับดีเลิศ ทั้งนี้ ในพิธีมอบรางวัลองค์กรที่มีความเป็นเลิศในการบริหารจัดการด้านการเงินการคลัง ครั้งที่ ๕ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ จาก พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ณ ห้องมฆวานรังสรรค์ สโมสรทหารบก ถนนวิภาวดี กรุงเทพฯ

**กตส.เข้ารับรางวัลองค์กรที่มีความเป็นเลิศ
ในการบริหารจัดการด้านการเงินการคลังครั้งที่ ๖ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒**

วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๓ นายโอภาส ทองยงค์ อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ พร้อมด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เข้ารับรางวัลในพิธีมอบรางวัลองค์กรที่มีความเป็นเลิศในการบริหารจัดการด้านการเงินการคลังครั้งที่ ๖ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒ โดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้รับรางวัลประกาศเกียรติคุณ ด้านปลอดภัยทางละเมิด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ระดับดี จากพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

กตส. เข้ารับรางวัลองค์กรที่มีความเป็นเลิศ ในการบริหารจัดการด้านการเงินการคลังครั้งที่ ๗ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓

วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ นายโอภาส ทองยงค์ อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ พร้อมด้วยคณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เข้ารับรางวัลในพิธีมอบรางวัลองค์กรที่มีความเป็นเลิศในการบริหารจัดการด้านการเงินการคลังครั้งที่ ๗ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ จัดขึ้นโดยกรมบัญชีกลาง ในครั้งนี้ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้รับรางวัลจำนวน ๖ รางวัล ดังนี้

- ๑) รางวัลประกาศเกียรติคุณด้านปลอดภัยตามขีดความสามารถระดับดีเด่น
- ๒) รางวัลประกาศเกียรติคุณด้านการเบิกจ่าย ระดับดี
- ๓) รางวัลประกาศเกียรติคุณด้านการบัญชีภาครัฐ ระดับดี

๔) รางวัลประกาศเกียรติคุณส่งเสริมความเป็นเลิศในการบริหารจัดการด้านการเงินการคลัง ระดับกลาง

๕) รางวัลองค์กรที่มีความเป็นเลิศด้านการเบิกจ่าย และรางวัลองค์กรที่มีความเป็นเลิศด้านปลอดภัยตามขีดความสามารถ

โดยมีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธีมอบรางวัลให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ จำนวน ๕๔ รางวัล หน่วยงานที่ได้รับรางวัลฯ จำนวน ๓๒ หน่วยงาน จากหน่วยงานที่อยู่ในหลักเกณฑ์การประเมินทั้งสิ้น จำนวน ๒๘๖ หน่วยงาน ตึกสันติไมตรี (หลังใน) ทำเนียบรัฐบาล

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
กับความตรงจําที่ทรงคุณค่า ►

ในหลวงในดวงใจ

ในหลวงในดวงใจ

ในหลวงในดวงใจ

พระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ

พระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

พิธีถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน

โครงการ ๙๙๙ โปรแกรมบัญชี ๙๙๙ ความดีเพื่อพ่อหลวง

๑๕ ปี แห่งการสนองงานตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

กิจกรรมโครงการร่วมทำความดีตามรอยพ่อหลวง

กิจกรรมโครงการร่วมทำความดีตามรอยพ่อหลวง

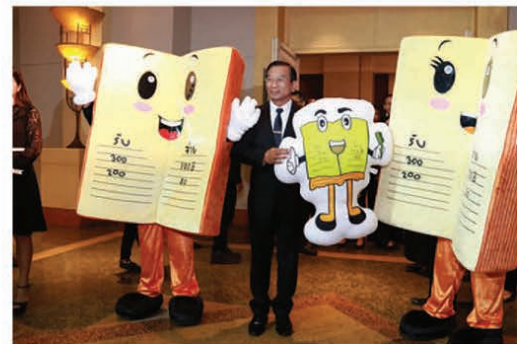
สัมมนาครูบัญชี

สัมมนาครบวงจร

งานสัมมนาวิชาการและแสดงผลงานเชิงนวัตกรรม

บุคลากรดีเด่น

การสืบสานวัฒนธรรมไทย

การสืบสานวัฒนธรรมไทย

การยึดมั่นวัฒนธรรมองค์กร

การยัดมั่นวัฒนธรรมองค์กร

การส่งเสริมสุขภาพ

การส่งเสริมสุขภาพ

มุ่งมั่นทำงานตามภารกิจหลัก

มุ่งมั่นทำงานตามภารกิจหลัก

คณะกรรมการจัดงาน ครบรอบ ๗๐ ปี วันคล้ายวันสถาปนากรมตรวจบัญชีสหกรณ์

๑. อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์	ที่ปรึกษา
๒. รองอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (นางรพีพร กลั่นเนียม)	ประธานกรรมการ
๓. รองอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (นางสาวอัญมณี ธีรสุทธิ)	รองประธานกรรมการ
๔. ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง	กรรมการ
๕. ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	กรรมการ
๖. ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ	กรรมการ
๗. ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี	กรรมการ
๘. ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมพัฒนาการบัญชีและถ่ายทอดเทคโนโลยี	กรรมการ
๙. ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑	กรรมการ
๑๐. ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๒	กรรมการ
๑๑. ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๓	กรรมการ
๑๒. ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๔	กรรมการ
๑๓. ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๕	กรรมการ
๑๔. ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๖	กรรมการ
๑๕. ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๗	กรรมการ
๑๖. ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๘	กรรมการ
๑๗. ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๙	กรรมการ
๑๘. ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑๐	กรรมการ
๑๙. หัวหน้ากลุ่มตรวจสอบภายใน	กรรมการ
๒๐. หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร	กรรมการ
๒๑. ผู้อำนวยการกองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์	กรรมการ
๒๒. ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร	กรรมการ
๒๓. ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล	กรรมการและเลขานุการ
๒๔. ผู้อำนวยการกลุ่ม/หัวหน้าฝ่าย สำนักบริหารกลาง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึก

๑. ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมพัฒนาการบัญชีและถ่ายทอดเทคโนโลยี	ประธานคณะกรรมการ
๒. ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี	ที่ปรึกษา
๓. ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง	คณะกรรมการ
๔. ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	คณะกรรมการ
๕. ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ	คณะกรรมการ
๖. ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี	คณะกรรมการ
๗. ผู้เชี่ยวชาญด้านสอบบัญชี	คณะกรรมการ
๘. ผู้เชี่ยวชาญด้านวางระบบและพัฒนา	คณะกรรมการ
๙. ผู้เชี่ยวชาญด้านโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์	คณะกรรมการ
๑๐. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจการเงินสหกรณ์	คณะกรรมการ
๑๑. ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาระบบการตรวจสอบกิจการสหกรณ์	คณะกรรมการ
๑๒. หัวหน้ากลุ่มตรวจสอบภายใน	คณะกรรมการ
๑๓. หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร	คณะกรรมการ
๑๔. ผู้เชี่ยวชาญด้านแผนกลยุทธ์	คณะกรรมการ
๑๕. ผู้เชี่ยวชาญด้านการบัญชีและการสอบบัญชี สตท.๕	คณะกรรมการ
๑๖. ผู้เชี่ยวชาญด้านการบัญชีและการสอบบัญชี สตท.๑๐	คณะกรรมการ
๑๗. ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร	คณะกรรมการ
๑๘. ผู้อำนวยการกลุ่มประชาสัมพันธ์	คณะกรรมการ
๑๙. ผู้อำนวยการกลุ่มวิเทศสัมพันธ์	คณะกรรมการ
๒๐. ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล	คณะกรรมการและเลขานุการ
๒๑. หัวหน้ากลุ่มงานเผยแพร่และประชาสัมพันธ์	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

คณะทำงานจัดทำหนังสือที่ระลึก

เลขที่ ๑๒ ถนนกรุงเกษม

เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทร. ๐ ๒๐๑๖ ๘๘๘๘ ต่อ ๔๒๐๑, ๓๑๐๓

โทรสาร ๐ ๒๖๒๘ ๕๒๖๗, ๐ ๒๒๘๐ ๗๐๔๘

<http://www.cad.go.th>

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

๑๒ ถนนกรุงเกษม แขวงวัดสามพระยา

เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

Call Center ๐ ๒๐๑๖ ๘๘๘๘ www.cad.go.th